

NOVICE OBČINE RAČE-FRAM

Št. 90-3/2021; september 2021

Iz vsebine Novic

www.race-fram.si

ŽUPANOV UVODNIK

Spoštovane občanke, spoštovani občani!

Počasi se končuje vremensko zelo pestro poletje, ki je bilo pri nas v začetku precej mokro, potem pa so prišla obdobja z ekstremno visokimi temperaturami. Po svetu so divjali požari, razbesnela so se neurja, ki so zahtevala veliko smrtnih žrtev. Nastopila je suša, ki je prizadela veliko držav. Klestila je toča, pojavile so se poplave – ljudski rek bi dejal, da se naravi malo meša, strokovnjaki pa bi dejali, da so to posledice podnebnih sprememb. Zdi se mi, da imajo oboji malo prav. Kot da divji vremenski ples narave ni dovolj, nas v svoj obroč stiska še covid-19 – cel svet, posebej pa še nas, Slovence. Kljub temu, da imamo danes v rokah orožje proti tej bolezni, to je cepivo, ga premalo uporabljamo. V Evropi smo na zadnjem mestu po precepljenosti prebivalstva, Podravje pa je najslabše precepljena regija v Sloveniji. Z drugimi besedami to pomeni, da se visok odstotek prebivalstva po svoji nedotakljivi svobodni volji preprosto noče cepiti in s tem zaščititi pred covid-19, čeprav stroka povsod po svetu svetuje ravno nasprotno.

Vse kaže, da nas jeseni čaka četrti val, ki bi bil precej blažji, če bi bila večina prebivalstva precepljena. Ali nas torej spet čaka zapor javnega življenja? Se bodo morali naši otroci spet šolati od doma? Kakšno nepopravljivo škodo se jim s tem povzroča! Lani so bili ti ukrepi, žal, neizogibni, ker smo epidemijo lahko omejevali le s karanteno, saj cepiva še ni bilo. Zdaj pa smo v absurdnem položaju, ko imamo cepiva še preveč, preostanek necepljenih pa se noče cepiti, zato nas verjetno čaka nekajmesečno okrnjeno životarjenje – karantene in pa polne bolnišnice covid bolnikov. Zato me močno čudi ravnanje sindikata vzgoje in izobraževanja, ki se že od začetka epidemije na vse mogoče načine trudi otežiti delo zdravstveni stroki. Lani so lansirali kampanjo proti obveznemu nošenju mask, letos so grozili s stavko zaradi PCT pogojev. Deljansko šolski sindikat do sedaj še niti enkrat ni pozval svojih članov, da se cepijo, ker da je to pregrob poseg v telo in z njim kršena temeljna ustavna pravica o nedotakljivosti telesne integritete. Čeprav so lani sindikati, šolniki, starši, psihologi in še kdo kričali, da pouk mora potekati v šoli, da so posledice šolanja na daljavo katastrofalne, danes vidimo, da so glavni akterji storili zelo malo za to, da bi šole ostale odprte. Večina pedagogov se ni cepila. Še več: problem je nastal že okoli testiranja. Torej naenkrat kot da ni več tako pomembno, kje in kako se bodo učenci šolali, pa tudi zdravje sodelavcev, predvsem pa otrok, ni več glavna tema. Težko je verjeti, da ljudje, ki otrokom posredujejo znanje, sami ne zaupajo v znanost, da se ne cepijo. Prav je povedal ravnatelj mariborske škofijske gimnazije, dr. Samo Repolusk, sicer naš občan, ki je dejal: »Ko začnemo dvomiti v verodostojnost znanstvenih ugotovitev, je to lahko kolaps civilizacije. Ko pa kot državljan ne zaupaš nikomur, je konec, naslednji korak je lahko anarhija.«

Podobna 'cvetka' je pritožba sindikatov policistov Slovenije – teh, ki bi morali med prvimi upoštevati predpisane in priporočane ukrepe PCT.

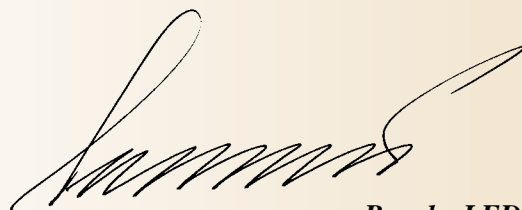
Ne samo, da je problem cepljenje, za marsikoga je (zaradi že navedenega) problem celo testiranje. In sindikat to podpira. Ne morem verjeti! Sam sem bil 20 let zaposlen v živilski industriji – v mlekarni, kjer smo morali že tedaj ves čas izpolnjevati stroge pogoje dela. Dva krat letno smo imeli zdravniški pregled, bris so nam jemali včasih tedensko, a zaradi tega ni bilo nobenih polemik in nihče ni niti pomislil, da je to pregrob poseg v telo.

Danes je PCT pogoj preprost – kdor se ne želi cepiti, se mora testirati. Delovno razmerje je prostovoljno. Vsak delavec ima pravico odpovedati delovno razmerje, če ni v skladu z njegovimi moralnimi, verskimi ali drugimi nazori. Delodajalec pa mora zagotoviti varno delovno okolje za vse, hkrati pa mora paziti, da njegovi delavci ne ogrožajo drugih, saj je v nasprotnem primeru za to odgovoren.

Zato ni časa za filozofiranje – virus pravnih podlag ne pozna, sistem PCT pa bo učinkovit le, če ga bomo upoštevali vsi. Zato bodimo odgovorni in ne čakajmo, da se nam spet napolnijo bolnišnice.

Nalezimo se dobrih navad - CEPIMO SE!

Lep pozdrav!

Branko LEDINEK,
župan

OBVESTILA

OBČINA RAČE - FRAM

KAKO ODGOVORNO RAVNATI Z ODPADKI, KI NE SODIJO V KANALIZACIJO?

Bodimo odgovorni do okolja in v straniščno školjko in odtok ne mečimo odpadkov, ki tja ne sodijo.

Kanalizacija je namenjena izključno odvajanju komunalne odpadne vode. Vse padavinske - meteorne vode iz objektov (strehe, utrjene površine) je potrebno **izločiti** iz kanalizacijskega sistema. Potrebno jih je prioritetno ponikati oziroma odvajati v vodotoke.

V kanalizacijo je strogo prepovedano odlagati:

- ostanke za osebno higieno (**higienske vložke, tampone, plenice, osvežilne robčke, britvice, kondome**);
- uporabljen sanitetni material;
- ostanke hrane;
- strupene snovi in snovi, ki razvijajo strupene pline ali eksplozijske mešanice;
- jedke snovi (kisline, alkalije in soli);
- barve, lake in naftne derivate;
- maščobe in odpadna olja;
- greznične gošče;
- kužne snovi;
- zdravila;
- oblačila;
- pepel, kosti, gnoj, gnojevko, odpadne vode iz kmetijskih objektov, škropiva, rastlinske ostanke, trupla poginulih živali, ostankov kolin, mavec ali beton, pesek, tekstil, les, perje, dlako, steklo, žagovino, plastiko in druge predmete;
- radioaktivne snovi.

Oznaka na embalaži potrošnike opozarja, da izdelka ni dovoljeno odstraniti v straniščno školjko. Te odpadke je potrebno odstraniti v koš za smeti.

KAKO ODGOVORNO RAVNATI Z ODPADKI, KI NE SODIJO V KANALIZACIJO?

V straniščno školjko ne mečemo ostankov za osebno higieno:

- vlažilnih robčkov
- razkuževalnih robčkov
- krpic za čiščenje prahu
- plen
- vložkov / tamponov
- kondomov
- kontaktnih leč
- vatiranih palčk
- kavne usedline
- zaščitnih maske
- obližev
- peska

V pomivalna korita, straniščne školjke in kanalizacijske jaške nikoli ne zlivamo ostankov jedilnega olja, ostalih maščob in ostankov hrane.

Odpadna jedilna olja zbiramo v posebni posodi, ki jo oddamo v času zbiranja nevarnih odpadkov.

Maščobe, ki se strdijo, obrišemo in jih odložimo med mešane komunalne odpadke.

Maščobe se v kanalizacijskem sistemu strdijo in povzročijo zamašitve cevi.

V kanalizacijo ne smemo odlagati:

- strupenih snovi in snovi, ki razvijajo strupene pline ali eksplozijske mešanice;
- jedkih snovi (kisline, alkalije in soli);
- barv, lakov in naftnih derivatov;
- greznične gošče;
- zdravil;
- oblačil;
- škropiv.

Gradbeni ostanki mašijo kanalizacijo in tako povzročijo poplavljanje cest in kleti.

Krajevni urad Rače (izpostava UE Maribor) **bo od 20. 9. 2021 znova odprt**

Grad Rače, Grajski trg 14, je vstopna točka za urejanje zadev iz dveh popolnoma različnih in ločenih delovnih področij: naloge, ki sodijo med lokalne pristojnosti, izvaja Občina Rače - Fram, realizacija upravnih nalog z delovnih področij posameznih ministrstev (državna raven) pa je v domeni upravnih enot.

Upravna enota Maribor ima svoj izpostavo tudi v naši občini; gre za Krajevni urad Rače, ki je v času letnih dopustov zaprt, od druge polovice septembra pa ob uradnih dneh in urah ponovno na voljo strankam.

Grad Rače in naslov Grajski trg 14: en glavni vhod tako za Občino Rače - Fram kot Krajevni urad Rače, ki pa imata popolnoma drugačne in ločene pristojnosti

• Kaj je sploh mogoče urediti na UE?

»Na upravni enoti vodimo upravne postopke na I. stopnji in izvajamo določene upravne naloge z delovnih področij posameznih ministrstev. Izdajamo osebne izkaznice, potne listine, vozniška dovoljenja, orožne liste, izpiske iz matičnih registrov ter gradbena in uporabna dovoljenja. Urejammo odobritev pravnih poslov s kmetijskimi zemljišči, javnih prireditev ter pravic na področju vojnih invalidov, žrtev vojne in vojnih veteranov. Pristojni smo tudi za izdajanje enotnih dovoljenj za prebivanje in delo tujcem ter odobritev sprejema v državljanstvo Republike Slovenije,« uvodoma navajajo na spletni strani UE Maribor.

Naj - kot smo to storili že v prejšnji številki Novic - znova poudarimo, da so pristojnosti občine kot lokalne skupnosti in upravnih enot oz. njihovih 'podaljšanih rok' - krajevnih uradov kot državnih organov **POPOLNOMA DRUGAČNE**, zato ni prav nikakršne možnosti, da bi lahko javni uslužbenci občine v primerih, ko krajevni urad ni odprt, za stranke opravili kakšno storitev iz njihovega delokroga.

Za objavo v tokratnih Novicah smo s strani UE Maribor pridobili tudi natančnejšo informacijo, kako bo z delovanjem krajevnih uradov po 15. 9. 2021.

V dopisu št.: 091-1/2021 - 79, ki je datiran na 23. 8. 2021 in nosi naslov 'Delovanje Krajevnega urada Rače', so na UE Maribor, ki deluje pod vodstvom v. d. načelnika Roberta Pungerla, zapisali (objavljamo aktualni izsek vsebine):

»Spoštovani,

vsi krajevni uradi na območju Upravne enote Maribor so v času od 5. 7. 2021 do 15. 9. 2021 zaprti. V tem času lahko stranke urejajo zadeve na sedežu Upravne enote Maribor, Ulica heroja Staneta 1, 2501 Maribor, po predhodnem naročilu na telefonski številki 02/22 08 350 ali na elektronski naslov: ue.maribor@gov.si.

Uradne ure Upravne enote Maribor so v ponedeljek, torek in četrtek od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 15.00, v sredo od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 18.00 ter v petek od 8.00 do 13.00.

Obveščamo vas, da Krajevni urad Rače prične s poslovanjem v ponedeljek, 20. 9. 2021, po nespremenjenem poslovnem času, na naslovu Grajski trg 14, Rače in sicer:

- ob ponedeljkih od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 14.30***
- ob sredah od 8.00 do 12.00 in od 13.00 do 17.00.***

Istočasno vas obveščamo, da vse novice v zvezi z delovanjem tukajšnjega upravnega organa in druge aktualne podatke objavljamo tudi na naši uradni spletni strani.«

Naj dodamo, da vas, odkar se je v lanskem letu upokojila dolgoletna referentka - matičarka Silva Žgalin, naša občanka, na krajevni uradu v Račah v času uradnih ur prav tako prijazno sprejme Tina Toplek, dipl. soc. del. (tel. št.: 02/609-60-21).

OBČINA RAČE - FRAM

IZ DELA OBČINSKE UPRAVE

PODROČJE INVESTICIJ

Nekaj osnovnih informacij o poteku naših večjih investicij

• ČISTILNA NAPRAVA RAČE

Že vse leto 2021 v različnih medijih, mi pa seveda predvsem na terenu in v živo, spremljamo potek ene izmed največjih investicij Občine Rače - Fram v celotnem obdobju njenega samostojnega delovanja. Gre za izgradnjo nove čistilne naprave v Račah. Ta velik infrastrukturni objekt bo presegal dimenzije dveh olimpijskih bazenov, vreden bo preko 3 MIO EUR, izgrajen pa bo za 9.600 PE, kar naj bi zadoščalo za potrebe naslednjih 50 let.

To je investicija, ki smo jo načrtovali dolga leta in s pridobitvijo finančne podpore - podpisom pogodbe za evropska sredstva v začetku leta 2021 vendarle lahko pričeli z izvedbenimi deli, o čemer smo nekoliko izčrpnje poročali že v prejšnjih številkah Novic, v poletni izdaji našega glasila pa podatke podkrepili tudi s slikovnim prikazom tedanjega stanja na gradbišču.

Tokrat vas lahko z veseljem informiramo, da dela še vedno potekajo po terminskem planu. Zaključena je tako imenovana 1. faza gradnje - izgradnja SBR bazenov. S tem so bili omogočeni prevezava, preusmeritev javne fekalne kanalizacije v nove bazene in vzpostavitev začasnega obratovanja.

Prelomen je bil mesec avgust, ko so ponovno zahrumeli večji gradbeni stroji in porušili staro čistilno napravo, ki je obratovala skoraj pol stoletja.

Rušenje stare ČN v Račah, ki je delovala blizu 50 let

Na območju nekdanje stare čistilne naprave sedaj nastaja nov tehnološki objekt, ki bo pravzaprav srce nove čistilne naprave Rače.

Izvajanje izkopov po rušitvi stare ČN; 2. 9. 2021

• KNJIŽNICA RAČE

V junijski številki Novic Občine Rače - Fram smo vas obvestili o pričetku del ureditve knjižnice v gradu Rače. Gre za nastajajočo novo enoto Mariborske knjižnice. Obnova starih grajskih prostorov seveda poteka bistveno počasneje kot bi to bilo v primeru gradnje novega objekta, vendar stvari nikakor ni mogoče prehitevati. Faze sušenja, uporabe specifičnih materialov in same izvedbe del (seveda želimo, da bi bilo vse izvedeno strokovno in kakovostno) preprosto potrebujejo svoj čas.

Če povemo v gradbenem jeziku, so doslej izvedena večinoma vsa rušilna dela, statični elementi za zagotovitev stabilnosti, kanale za pripravo instalacij, prav tako pa je pripravljeno tudi ustrezno tamponsko nasutje s podbetonom za izvedbo tlaka.

Da pa investicija vseeno ne poteka tako po polžje, je razvidno iz fotografij, ki dokazujejo konstanten napredek.

Knjigoljubi, ne skrbite, kmalu bo v domači občini še bolj poskrbljeno tudi za vas! Da v gradu Rače znova nastaja nekaj simpatičnega in mikavnega, se prepričajte na spodnji sliki - 3D projekciji bodočega osrednjega prostora z izposojevalnico knjižničnega gradiva.

Komaj čakamo, da se videz bodoče enote Mariborske knjižnice v Račah iz papirja prenese v predvideni grajski prostor

• SKATE PARK in PUMTRACK POLIGON

Kljub velikim prizadevanjem in želji, da bi že tokrat lahko objavili informacijo o zaključku gradnje novih športno rekreativnih površin v Račah in vas očarali s fotografijami z uradne otvoritve skate parka in pumtrack poligona, temu - žal! - ni tako.

Dela v poletnih mesecih namreč niso potekala, kot smo si želeli, posledično pa se je celotna ureditev obvoznih športnih površin prestavila v september.

Seveda pa to ni razlog za nezadovoljstvo in pesimizem, kajti 'pika na i' je tik pred zdajci in če nekoliko karikiramo, že vidimo svetlobo na koncu tunela. Prepričani smo, da bo jesen dodatno barvita in razgibana tudi zaradi predvidene otvoritve za nekatere mlade 'virtuozne' na rolnah, kolesih ipd. že lep čas željno pričakovanih športnih površin. Če nam bo le stanje, povezano z vnovičnim naraščanjem obolelih za covid-19 in s tem naraščanjem realne bojazni, da se bomo kmalu ponovno znašli v epidemiji in soočili z izrednimi ukrepi, tovrstni slovesni in družabni javni dogodek dopuščalo.

Da sta bili navedeni pridobitvi res težko pričakovani, pove tudi dejstvo, da so mnogi svoje bolj ali manj vratolomne skakalne veščine v skate parku vadili in pilili že tedaj (med poletnimi počitnicami), ko je bilo tam (kljub položenemu asfaltu) v bistvu še aktivno gradbišče, pa tudi pumtrack poligon je neuradno zaživel prej, kot bi to po pravilih smel. To se je zgodilo kljub ograjenosti z mrežo in opozorilni tabli. Nadobudne in pretežno res prijazne fante, pa tudi tiste starše, ki so na še nedokončane nove športne površine prišli z manjšimi otroki, smo sicer večkrat opozorili, da zadeva še ni dokončno nared za uporabo, a nekega haska te naše dobronamerne geste, resnici na ljubo, niso imele.

Saj ne, da bi želeli biti sitni in zoprni ter žeti začudene poglede, daleč od tega – le varnost nam je in bi morala tudi uporabnikom biti na prvem mestu! Kakorkoli že – konec dober, vse dobro, pravijo, in sreča, da se ni nikomur zgodilo nič hudega. In – ker so mladi s takšno vnemo, navdušenjem in hvaležnostjo za svoje vzeli nove možnosti za druženje in preživljanje prostega časa ob urjenju spretnosti, bomo zamižali na eno oko in spregledali, da v času nastanka pričujočih posnetkov (v prvi polovici avgusta) marsikaj še ni bilo optimalno urejeno, ter kljub vsemu zaploskali skorajda že spektakularnim predstavam mladih spretnežev. No, v začetku spetembra je videz športnih površin že drugačen.

Še kakšno besedo ali dve o tem pa naslednjič, ko bosta omenjeni športni površini zares že v vseh ozirih dokončani in tudi uradno predani svojemu namenu!

Pripravila:
Mateja FREŠER

Foto: Dušanka Kalah

Ko se poslovi poletje

*Že res, da mladenka poleti lahko tako brezskrbno rola,
a s septembrom to dejavnost znova je nadomestila šola.*

*Že res, da v lahkotnih oblačilih nadvse je zala, ljubka, mila,
a ko pride jesen, tudi ona s hlačami zamenjala bo kratka krila.*

*Že res, da lepo je čas preživljati v našem krajinskem parku,
a kmalu sledil bo pomežik zadnjemu poletnemu sončnemu žarku.*

*Že res, da je očem prijetno, ko poleti vse je sveže in zeleno,
a kmalu jesen naravo oblekla bo barvito - rdeče, rjavo, rumeno.*

*Že res, da počitnice in dopusti nadvse so super, imenitni,
a zdaj prišel je čas, da vrata na stežaj odpremo jeseni rodovitni.*

(S. A.)

KOMUNALNO - CESTNO GOSPODARSTVO

Aktivnosti potekajo po zastavljenih terminskih planih

Na področju komunale v zvezi s 'covid-19' nismo občutili večjih omejitev, zato smo z deli tudi v minulih mesecih nadaljevali s polnim tekom. Aktivnosti smo seveda v največji možni meri prilagodili okoliščinam - upoštevali smo medčloveško razdaljo in poskrbeli za varnost zaposlenih. Čas šolskih počitnic smo izkoristili za dela na prostem in pospešili z deli na komunalni infrastrukturi.

Na investicijskem področju oddelka za komunalno proračunska sredstva v tem obdobju namenjamo tudi obnovi šestih odsekov občinskih cest. Po zaključeni rekonstrukciji cest v Planici, Morju in Rančah so v zaključni fazi tudi gradbena dela v Račah (v Gozdni ulici in Ob potoku).

Dela v Gozdni ulici v Račah

Dela v ulici Ob potoku v Račah

Gradbena dela izvaja na razpisu najugodnejši ponudnik - Cestno podjetje Ptuj d.d.

V delu naselja Morje (Morska cesta, Cvetlična ulica) zaključujemo za letos predvideno gradnjo ločne kanalizacije za komunalne odpadne vode.

V Morju gre za večletno investicijo, ki bo zaključena predvidoma v letu 2022. V sklopu širitve fekalne kanalizacije (zaradi racionalizacije in nižanja stroškov) s soinvestitorji sopolagamo tudi vodovodno, elektro in telekomunikacijsko omrežje. Od Frama proti Rančam - 'vikendi' izvajamo širitev kanalizacije za odpadne vode s sopolaganjem vodovodne cevi.

Zamenjava vodovodnega omrežja v Gozdni ulici v Račah

Prav tako bo predvidoma oktobra zaključena nadgradnja Centra za ločeno zbiranje kosovnih odpadkov v Račah. Gradbena dela zajemajo tako nadgradnjo centra z dvignjenim platojem za lažje deponiranje odpadkov in nadstrešnico kot tudi ureditev dodatnega zavijalnega pasu pred vstopom v območje zbirnega centra.

Izgradnja Zbirnega centra za ločeno zbiranje kosovnih odpadkov v Račah

Vzporedno z navedenimi investicijami v režijskem obratu po predvidenem planu izvajamo tudi sprotno vzdrževanje vodovodnih in kanalizacijskih sistemov, vzdrževanje štirih čistilnih naprav z vsemi prečrpališči odpadnih vod ter sanacijo udarnih jam in mrežastih razpok na asfaltiranih občinskih cestah.

Sanacija kanalizacijskih jaškov je tokrat potekala s pomočjo najnovejše tehnologije

Zaradi dotrajanosti obstoječega cevovoda smo pristopili k zamenjavi vodovodne cevi na delu Ptuijske ceste v Račah. V sklopu zamenjave so bili sopoloženi elektro in telekomunikacijski vodi. Dela bodo zaključena predvidoma konec septembra 2021.

Sanacija javnega vodovodnega omrežja na delu Ptuijske ceste v Račah

Poleti smo izvedli sanacijo plazov na lokalni cesti v Loki pri Framu.

Sanacija plazov v Loki pri Framu; avgust 2021

V okviru občinskega Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu smo tudi letos izvajali aktivnosti na področju varnosti udeležencev v prometu. Pred začetkom šolskega leta sta bili obnovljeni talna in vertikalna prometna signalizacija, s poudarkom na okolici vrtcev in šol na območju naše občine.

Prve šolske dni policisti, v sodelovanju s sodelavci iz režijskega obrata, v neposredni bližini osnovnih šol v Framu in Račah že po ustaljeni praksi obveščajo in usmerjajo prvošolce ter ostale učence prve triade ob prehodih za pešce čez državno cesto.

Želim vam prijetno jesen!

**Pripravil:
Samo RAJŠP**

*Vedno bodi najboljša izvedba samega sebe,
namesto da si drugotna izvedba nekoga drugega.*

(Judy Garland)

KMETIJSTVO

Povabilo na grajsko tržnico Rače - Fram

Zdrava domača hrana in izdelki obrti dajejo privlačen utrip grajski tržnici v lepem ambientu gradu Rače

Grajska tržnica Rače - Fram obratuje vsako soboto med 8. in 10. uro na dvorišču gradu Rače.

Ponudniki so lokalne kmetije in domačini, ki izpolnjujejo zakonske normative za pridelavo in prodajo.

Na stojnicah čaka bogata lokalna ponudba - sveži sezonski kmetijski pridelki ter izdelki integrirane in ekološke pridelave: mesni izdelki, mleko, siri, mlečni izdelki, kruh iz krušne peči, mlevski izdelki, testenine, pecivo (orehova potica, pohorska in haloška gibanica), zelenjava, vrtnine, zelišča, čaji, sirupi, marmelade, sadje, vino, jajca, med in čebelji pridelki, bučno olje, cvetje, sadike, izdelki iz lesa oz. domače obrti, darilni paketi.

Izdelki lokalne ponudbe so kakovostni, ekskluzivni, drugačni od primerljivih. Večina je izdelanih ročno, zato je nedvomno upravičen slogan 'Grajska tržnica Rače - Fram – naše najboljše!'

Celotno ponudbo in predstavitev ponudnikov najdete na občinski spletni strani <https://www.race-fram.si/objava/286912>. Ponudniki na tržnici nudijo tudi nasvete glede vzgoje, pridelave in kulinarike.

V nadaljevanju še v sliki predstavljamo del te vabljuje domače kakovostne ponudbe, ob kateri se nam upravičeno cedijo sline.

Več informacij: Občina Rače - Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače, tel. 02/609 6024, tanja.kosi@race-fram.si.

V bližini grajske tržnice pa se ponujajo tudi raznolike lepote in zanimivosti našega lokalnega okolja. Vabimo vas, da jih spoznate in obiščete. Tokrat vas želimo animirati za obisk učnih ekoloških poti v krajinskem parku Rački ribniki - Požeg in v botaničnem vrtu Tal 2000, kjer vas bodo gotovo pritegnile t.i. grajska, močvirkina, ponirkova pot, doživljajska pot Turnovi ribniki in jantarna kolesarska pot (Eurovelo).

Pred nami je jesen, ki je vselej barvita in lahko še prijetno topla, obenem pa je to čas, ko narava pridelovalce nagradi za njihov trud. Zatorej še enkrat vljudno vabljeni, da z obiskom grajske tržnice Rače - Fram poskrbite za zdrave domače pridelke in ugodje svojih brbončic, obenem pa si vzamete še čas za potep po okolici in se o marsikomu manj znanih lepotah ter zanimivostih našega okolja prepričate na lastne oči.

Pripravila: Tanja KOSI

PROSTORSKO PLANIRANJE

Predvidene spremembe in dopolnitve OPN

POZIV za podajo vlog za spremembo namenske rabe zemljišča v Občinskem prostorskem načrtu Občine Rače - Fram

Občina Rače - Fram bo konec leta 2021 pričela s postopkom priprave sprememb in dopolnitev Občinskega prostorskega načrta (OPN).

V ta namen obveščamo vse zainteresirane, da lahko na občini podajo pobudo za spremembo namenske rabe prostora.

Pobudo je potrebno vložiti na predpisanem obrazcu, saj mora biti vsaka vloga ustrezno utemeljena. Pobudo lahko oddate elektronsko na naslov info@race-fram.si, osebno na občini ali pa po pošti na naslov Občina Rače - Fram, Grajski trg 14, Rače.

Vloga za spremembo namenske rabe zemljišča bo objavljena na spletni strani občine (www.race-fram.si) od 1. 10. 2021 in jo boste lahko oddali do 31. 10. 2021.

Vloge, ki bodo prispele po 31. 10. 2021, bodo obravnavane v naslednjem postopku sprememb in dopolnitev OPN.

Vlagatelji, ki so na občino podali vlogo za spremembo namenske rabe v obdobju od leta 2015 do 2020, bodo pozvani, da se opredelijo o ustreznosti te vloge (morebitna potreba po dopolnitvi ali spremembi že vložene vloge).

Podaja vloge in plačilo takse ne zagotavlja spremembe namenske rabe prostora v OPN, temveč zgolj obravnavo ustreznosti pobude na občini z vidika njene skladnosti s temeljnimi pravili urejanja prostora, cilji prostorskega razvoja občine in pravnimi režimi v prostoru ter z vidika možnosti opremljanja zemljišča s komunalno opremo in drugo gospodarsko javno infrastrukturo.

Za vse dodatne informacije ali vprašanja smo dosegljivi na telefonski številki: 02/609 60 15 (Suzana Pungartnik) ali na e-naslovu: suzana.pungartnik@race-fram.si.

Pripravila: Suzana PUNGARTNIK

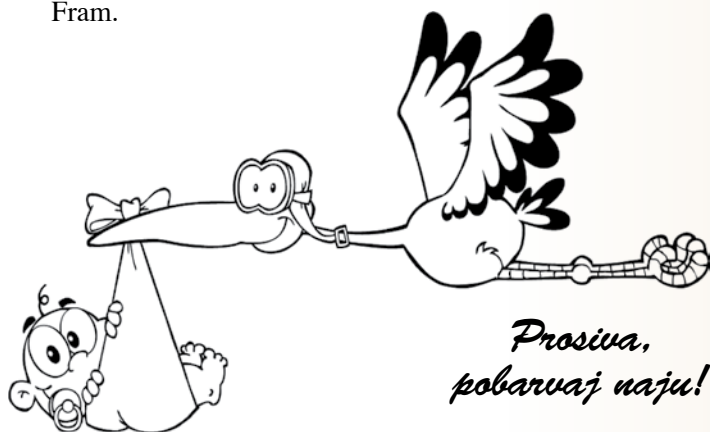

DRUŽBENE DEJAVNOSTI

Prinašamo dobre informacije

• Kljub poletnim počitnicam 'štorklje' niso počivale

Nedvomno je razveseljiv podatek, da se je, kot navajajo poznavalci tega področja, število belih štorkelj v zadnjih dveh desetletjih pri nas povečalo. Morda prav zaradi tega v približno enakem obdobju beležimo tudi porast natalitete. To z vidika dejstva, da smo nekoč otroci (vsaj tisti, ki so nas odgovorili na vprašanja o pojavu dojenčkov zanimali že v časih, ko smo bili Titovi pionirčki) dobivali pojasnila, da jih prinašajo štorklje, ne bi bilo presenetljivo. No, dandanes seveda nima smisla pričakovati, da bi male brihte nasledile štorijam o štorkljah, kljub temu pa je potrebno priznati, da je asociacija prisrčna, zato jo uporabljamo tudi kot slikovno spremljavo k županovemu voščilu ob rojstvu malih nadobudnežev iz občine Rače - Fram.

Kot je večini že znano, pripada staršem, ki povijejo prvega otroka, občinski prispevek v višini 250 evrov, za drugorojence namenjamo 300 evrov, za tretjega in morebitne naslednje otroke pa je iz tega naslova mogoče pridobiti sredstva v višini 400 evrov. Vlogo (dostopna na spletni strani: www.race-fram.si, v fizični obliki pa na sedežu občine) je potrebno vložiti najkasneje v roku šestih mesecev od dne, ko osebje v porodnišnici novorojenega otročka prvokrat položi k srcu raznežene porodnice in v naročje ponosnega očka.

Objavljamo imena otrok, za katere je bil prispevek za novorojence uveljavljen od sredine junija do konca avgusta 2021 in so njihovi starši podali privolitev za objavo (za tri otroke tega soglasja nismo dobili, zato njihovih podatkov med imenovanimi ne boste našli, zajeti pa so v statistiko števila uveljavljenih prispevkov ter upoštevanji pri navedbah o tem, ali gre za fantke ali punčke ter za prvega, drugega ali katerega od naslednjih otrok iste družine oz. sedanje družinske skupnosti).

Rodili so se: **Iva Marko, Alina Harih, Gaber Založnik, Aria Abraham, Aljaž Dragar, Emili Drumlič, Ažbe Peklar, Inaj Kolarič, Blaž Mohorko, Iza Pernat, Samo Korošec, Iza Pučko, Mia Vraničar, Lovro Pintarič Matjašec, Lana Horvat in Luka Horvat** (dvojčka), **David Gajšek, Maša Arnejčič, Tia Maroša, Sven Tičar in Zarja Vogrin.**

Ugotavljamo, da smo medse z veseljem sprejeli skupno 24 malčic in malčkov (s soglasjem staršev jih poimensko navajamo 21), od tega 12 deklic in 12 dečkov. Med novimi občankami in občani je deset prvo- in trinajst drugorojencev, en dojenček pa raste v družbi dveh starejših sorojencev.

Kar zadeva imena, so očitno še vedno 'v modi' kratka oz. krajša, taka s tremi do največ petimi črkami; tokrat je po priljubljenosti pri nas zmagalo ime Iza, ki sta ga skoraj sočasno dobili dve deklici.

Ko starejšega otroka in celotno družinico osreči nov par majcenih nožic
Foto: Nina German

*Kdo se ne bi raznežil,
le kdo ne bi imel rad
pogleda na tako prisrčen mali zaklad?!*

Vsem staršem veljajo iskrene čestitke z najboljšimi željami, malim 'sončkom' obeh spolov pa kličemo zdravo in kar se da pravično otroštvo!

• OŠ Fram v šolsko leto 2021/22 z v. d. ravnateljice Vesno Lešnik

Zaradi informacije o nameri odhoda mag. Damjana Gašpariča, dosedanjega ravnatelja OŠ Fram (v tej vlogi je bil tri leta), na drugo šolo (naši občini - ustanoviteljici zavoda je bilo to sporočeno tik pred pričetkom poletnih počitnic), so bili v Framu postavljeni pred nalogo, da čim prej najdejo in s potrditvijo Sveta OŠ Fram za prehodno obdobje – do izvedbe javnega razpisa ter zaključka večfaznega postopka, ki je predpisan za imenovanje ravnatelja – izberejo vršilca dolžnosti, torej novo 'prvo violino'.

To jim je tudi uspelo in z letošnjim 16. avgustom je v. d. ravnatelja OŠ Fram postala Vesna Lešnik, ki se je prijazno odzvala našemu povabilu za kratko predstavitev v Novicah.

Vesna Lešnik,
v. d. ravnateljice OŠ Fram

»Rodila sem se 19. januarja 1982 v Mariboru. Moj dekleški priimek se je glasil Štern. Otroška leta sem preživila na Planici nad Framom, sedaj pa z možem in hčerko živimo v Rančah.

Osnovno šolo sem obiskovala v Framu. Po končani Srednji ekonomski šoli Maribor sem na mariborski Pedagoški fakulteti študirala enopredmetno matematiko. Po študiju sem opravila pripravništvo in se s septembrom 2008 zaposlila na OŠ Fram. Odtlej na naši šoli delujem (oz. sem delovala) kot učiteljica matematike in pred začetkom vsakega novega šolskega leta pripravljam urnike.

Poleg poučevanja sem svojo strokovno izobrazbo sproti izpopolnjevala s seminarji in drugimi programi, ki so bili na voljo. Sodelovala sem z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo pri pripravi interaktivnih učbenikov, pri eni od založb recenzirala zbirke matematičnih nalog, v zadnjih letih pa sodelovala tudi z Državnim izpitnim centrom in sicer kot pomočnica glavnega ocenjevalca nacionalnega preverjanja znanja.

Leta 2019 sem pridobila naziv svetovalka.

Z odgovornostjo sprejemam delo v. d. ravnateljice. Trudila se bom, da bo opravljeno dobro in korektno. Veselim se sodelovanja z delavci šole in enote vrtca, ki deluje v njenem sklopu. Želim, da bi tako predšolski otroci kot učenci naše šole z nasmehi

prihajali v igralnice in učilnice, da bi se razumeli, se radi družili, si medsebojno pomagali, seveda pa se predvsem naučili čim več potrebnega in koristnega – to se sicer na prvi pogled odraža zgolj v redovalnici, v resnici pa je še kako res, da je prav znanje najboljša popotnica za nadaljnje življenje in uresničevanje zastavljenih ciljev. Prav tako mi izziv predstavlja sodelovanje s starši ter seveda z matično lokalno skupnostjo. Verjamem, da dober namen ter spodbudne besede vselej najdejo primerno mesto in učinkujejo pozitivno, zato se nadejam ugodne klime na vseh področjih,« je zapisala.

Seveda vse naštetu pozdravljamo tudi na občini.

Župan Občine Rače - Fram Branko Ledinek, tedaj še bodoča v.d. ravnateljice OŠ Fram Vesna Lešnik in takrat še aktualni ravnatelj OŠ Fram mag. Damjan Gašparič so se, vsak s svojimi spomini in čustvi do Frama, zagledali v sliko, ki prikazuje center tega kraja, kjer ponosno stoji tudi OŠ Fram

Župan, prihajajoča v.d. ravnateljice OŠ Fram in odhajajoči ravnatelj OŠ Fram so se prešerne volje srečali in nič manj nasmejani razšli, preden sta slednja odšla novim kariernim izzivom naproti;
10. 8. 2021

Vesni Lešnik ter celotnemu kolektivu OŠ Fram želimo, da z veliko mero prizadevnega pedagoškega dela (upamo, da v šolskem letu 2021/22 znova v manj ekstremnih razmerah, kar zadeva protikoronske omejitvene ukrepe) ter vzajemnega sodelovanja uspešno udeležajo svoje vzgojno in izobraževalno poslanstvo.

• Našim dijakom in študentom znova zagotavljamo 50 € občinske žepnine mesečno (500 € letno)

Ko boste septembrske Novice prejeli na vaše domove, bo zbiranje vlog za občinske žepnine, ki jih Občina Rače - Fram že vrsto let dodeljuje tako rekoč vsem dijakom in študentom (obstajajo le določene starostne omejitve) s stalnim prebivališčem v katerem izmed 14 naselij v naši lokalni skupnosti, za dijake že potekel (vloge je bilo potrebno oddati v obdobju med 25. avgustom in 6. septembrom 2021). Pred nami pa bo **zbiranje vlog študentov** (tudi oni morajo oz. je zanje potrebno vlogo prinesiti osebno – zaradi dodelitve šifre, pod katero bodo upravičenci navedeni v skupni odločbi), ki jih bomo, kot je bilo navedeno že v javnem razpisu (objava v Novicah št. 89-2/2021, ki so izšle junija/julija 2021 in so jih prejela vsa gospodinjstva v naši občini), zbirali **od 27. septembra do vključno 8. oktobra 2021**. Javni razpis je, skupaj z vlogo, dostopen tudi na naši spletni strani www.race-fram.si.

Vse študente - potencialne kandidate za uveljavitev občinske žepnine (ta bo vsem upravičencem pripadala v višini 50,00 EUR mesečno, za 10 mesecev leta) prosimo, da pred posredovanjem vloge slednjo dosledno izpolnijo in priložijo ustrezna dokazila. Letos mora med njimi biti tudi dokazilo o stalnem prebivališču na območju naše občine (izpisek iz UE, zadošča pa tudi kopija katerega od osebnih dokumentov – osebne izkaznice, potnega lista).

Dijakom in študentom iz občine Rače-Fram pripada 50 EUR občinske žepnine mesečno, za 10 mesecev v letu, torej na letni ravni skupno 500 EUR

Glede na dosedanje prakso je pričakovati do 450 upravičencev, kar pomeni, da bomo za obdobje šolskega leta 2021/22 iz občinskega proračuna za občinske žepnine znova namenili okoli 225.000 EUR.

Pripravila:
Simona ANTOLIČ

V novo šolsko leto naša vrtca startala s 360 otroki v 19 oddelkih

Vrtca v Framu in Račah v novo šolsko leto 2021/22 ponovno s skupno 19 oddelki in zasedena do zgornjega normativnega števila vključenih otrok

V prejšnji številki Novic Občine Rače - Fram smo že objavili nekaj podatkov glede letošnjega vpisa otrok v naša javna vrtca. Tako bomo tokrat podali le še podatke o oblikovanju oddelkov, ki smo jih je s strani strokovnih delavk iz obeh enot naših vrtcev, delujočih v sklopu matičnih osnovnih šol (Tine Ištvan iz OŠ Rače in Andreje Štavbe iz OŠ Fram), prejeli 25. 8. 2021 in tedaj pripravili tudi ta zapis. Vsi vrtci, ki izvajajo javno veljavne programe dejavnosti predšolske vzgoje, morajo oddelke oblikovati v skladu z določbami Pravilnika o normativih za opravljanje dejavnosti predšolske vzgoje (Uradni list RS, št. 27/2014, 47/2017, 43/2018 in 54/2021).

• Skupno število vključenih otrok v šolskem letu 2021/2022

Z ozirom na pridobljene podatke bo s 1. septembrom letošnjega leta na območju občine Rače - Fram v javna vrtca skupno vključenih in sprejetih 360 otrok in sicer v:

*** enoto vrtca pri OŠ Fram 159 otrok v 8 oddelkov** (v prejšnjem šol. letu 8 oddelkov s 154 otroki), ki bodo razporejeni v:

- homogeni oddelki 1. starostnega obdobja (otroci stari 1 - 2 leti): $12 + 2 = 14$ otrok;
- homogeni oddelki 1. starostnega obdobja (otroci stari 2 - 3 leti): $12 + 2 = 14$ otrok;
- kombinirani oddelki (otroci stari 2 - 4 leta): $17 + 2 = 19$ otrok;
- kombinirani oddelki (otroci stari 2 - 4 leta): $17 + 2 = 19$ otrok;
- heterogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 3 - 5 let): $19 + 2 = 21$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 4 - 5 let): $22 + 2 = 24$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 5 - 6 let): $22 + 2 = 24$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 5 - 6 let): $22 + 2 = 24$ otrok;

*** enoto vrtca pri OŠ Rače 201 otrok v 11 oddelkov** (na začetku prejšnjega šol. leta 11 oddelkov s 199 otroki), ki bodo razporejeni v:

- homogeni oddelki 1. starostnega obdobja (otroci stari 1 - 2 leti): $12 + 2 = 14$ otrok;
- homogeni oddelki 1. starostnega obdobja (otroci stari 1 - 2 leti): $12 + 2 = 14$ otrok;
- homogeni oddelki 1. starostnega obdobja (otroci stari 2 - 3 leti): $12 + 2 = 14$ otrok;
- homogeni oddelki 1. starostnega obdobja (otroci stari 2 - 3 leti): $12 + 2 = 14$ otrok;
- kombinirani oddelki (otroci stari 2 - 4 leta): $17 + 2 = 19$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 3 - 4 leta): $17 + 2 = 19$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 3 - 4 leta): $17 + 2 = 19$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 3 - 4 leta): $17 + 2 = 19$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 4 - 5 let): $22 + 2 = 24$ otrok;
- homogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 5 - 6 let): $22 + 2 = 24$ otrok;
- heterogeni oddelki 2. starostnega obdobja (otroci stari 5 - 6 let in več *): $19 + 2 = 21$ otrok.

Opombi - pojasnili:

Dodatek dveh otrok (+2) na oddelki je zakonsko dopustno zvišanje zgornjega državnega normativa, če se tako opredeli občinski svet občine.

*Pri zadnje navedenem oddelku 2. starostnega obdobja v Račah pa oznaka * pomeni, da so v tem oddelku tudi otroci, ki jim je bilo šolanje odloženo za eno leto in bodo leta 2022 stari že 7 let, zato je oddelki opredeljen kot heterogeni (razlika v starosti otrok je večja od enega leta), kjer je, skladno z veljavnimi normativi, skupno lahko največ do 21 otrok.*

• Centralni čakalni seznam (CČS)

Na CČS, ki je bil oblikovan konec junija 2021, je uvrščenih 17 otrok (v lanskem avgustu jih je bilo 16), njihova struktura pa je sledeča:

- * iz Enote vrtca pri OŠ Fram je 11 otrok, od katerih:
 - ima 6 otrok skupaj z obema staršema/skrbnikoma stalno prebivališče v občini Rače - Fram in so torej vsi družinski člani naši občani,
 - je 1 otrok naš občan z enim od staršev,
 - 4 otroci niso naši občani in od skupno 11-ih otrok s 1. 9. 2021 še noben ne izpolni starostnega pogoja 11 mesecev, da bi lahko bil vključen in sprejet v organizirano javno varstvo;
- * iz Enote vrtca pri OŠ Rače je preostalih 6 otrok, od katerih:
 - so 4 otroci, ki imajo skupaj z obema staršema/skrbnikoma stalno prebivališče v občini Rače - Fram; od teh 1 otrok s 1. 9. 2021 še ne izpolnjuje starostnega pogoja za vključitev v organizirano predšolsko varstvo, za ostale 3 otroke pa so starši oz. skrbniki podaljšali uveljavljanje pravice do starševskega dopusta v obliki polne odsotnosti z dela in
 - sta 2 otroka, ki sta skupaj s starši občana drugih občin ter prav tako še ne izpolnujeta starostnega pogoja 11 mesecev.

Na osnovi pridobljenih podatkov ugotavljamo, da noben od 17-ih otrok na CČS s 1. 9. 2021 ne potrebuje organiziranega varstva v naših javnih vrtcih.

Veseli nas, da smo z obstoječimi prostorskimi kapacitetami za izvajanje programa predšolske vzgoje (19 oddelkov) zadostili potrebam vseh staršev/skrbnikov, ki so na javnem vpisu za šolsko leto 2021/22 marca letos izkazali interes oz. potrebo po vključitvi njihovih otrok v katerega od enot vrtcev v naši občini in njihovi malčki s 1. 9. 2021 za to tudi izpolnjujejo ustrezne pogoje.

Pogled v bližnjo prihodnost pa, glede na dosednji trend rojstev v letošnjem letu, nakazuje, da bo pred začetkom šolskega leta 2022/23, kar zadeva potrebe po prostih mestih v enotah vrtcev na območju naše občine, situacija precej pestrejša kot letos.

Pripravila: Nataša JAMBORVIČ MARIN

*Naši otroci v življenju ne bodo dosegali le uspehov.
Ne moremo jih toliko zaščititi, da ne bi nikoli doživeli neuspeha ali padca.
Zato je dobro, da jih čimprej naučimo, kako naj sami sprejemajo odločitve in
z njimi povezane posledice – naj si bo ob uspehih ali padcih.
(Sabina Košmrl Kaučič)*

AKTIVNOSTI NAŠIH VRTCEV IN ŠOL

OSNOVNA ŠOLA FRAM

Pohvala našim talentom

• Otroci pojejo slovenske pesmi

Maja letos so se ob prepevanju v studiu Radia Tednik Ptuj potile in se borile za vstop v polfinale naše odlične pevke in sicer od najmlajše - prvošolke, do najstarejših - devetošolk. To so bile: Paulina Pristavnik Gobec, Tinkara Tonejc, Taja Maver, Nina Mironov, Lana Jurij, Zala Badrov, Nika Bezgovšek, Nika Mišak, Manca Karo ter Eva in Ajda Lah.

Vse po vrsti so bile odlične, a zmagovalka je lahko samo ena (v vsaki kategoriji), zato je bila odločitev žirije težka, a dokončna.

V polfinalu sta nas tako zastopali Taja Maver z nižje stopnje in Manca Karo z višje.

Taja Maver

Manca Karo

S ponosom smo spremljali razglasitev strokovne žirije, ki je obe uvrstila v finalni nastop, na katerega v času nastajanja tega zapisa še čakamo (na vrsti bo 4. 9. 2021).

Tokrat seveda znova držimo pesti in sicer ne samo za še en njun odličen nastop, temveč še bolj za to, da ju bomo lahko spremljali v živo.

• Balkan poje

Učenci, pevci mednarodnega zbora, in mentorica Dora Ožvald, ki so sodelovali v letošnjem projektu 'Balkan pjeva, poje, pee, peva', so imeli 15. junija 2021 intervju z urednico otroške oddaje Zvedavčki na Radiu Maribor, Tamaro Zupanič Čučnik. Kako jim je šlo, boste lahko slišali septembra. Že zdaj pa vam z veseljem zaupamo, da so ne samo odlični pevci, ampak tudi govorniki. Bravo!

• Maša Frešer z odličnim nastopom dodala kamenček v mozaik uspešnosti Festivala Lent 2021

Maša je za šolsko glasilo Framček zapisala: »V nedeljo, 13. 6. 2021, sem se udeležila solo snemanja z Marto Zore. Sprejeta sem namreč bila na avdiciji, ki je potekala v OŠ Slave Klavore v Mariboru.

Po opravljeni avdiciji je 6. 6. 2021 sledila studijska vaja, ki je trajala pol ure. Teden dni kasneje je bilo še snemanje. Oboje je potekalo v Cosmosonic studiu v Ljubljani.

Spoznati Marto Zore in pevsko okolje se mi je zdelo čudovito. Za ta projekt sem se odločila predvsem zato, ker imam rada glasbo, posebej še petje, in ker se v njem sprostim.«

Odlična in uveljavljena pevka Marta Zore ter perspektivna mlada pevka Maša Frešer sta bili navdušeni druga nad drugo

Maša je 30. junija nastopila v okviru največjega mednarodnega medkulturnega festivala v Sloveniji, ki od leta 1986 poteka na obrežju Drave in je širše znan pod nazivom Festival Lent. Suvereno dekle je z odlično zapeto pesmijo *A Thousand Years* navdušilo občinstvo in poželo glasen in dolg aplavz.

Maša Frešer, tedaj še šestošolka OŠ Fram, med solo nastopom na odru Triglav, v okviru Festivala Lent 2021

Čestitke, Maša! Še veliko podobnih podvigov ti želimo!

• Našo učenko Lino Maltarić, sicer odlično plavalco, doletela dvakratna športna čast

Če je doslej moja beseda tekla tako rekoč samo o petju, je nujno poudariti, da OŠ Fram nikakor ne premore samo potenciala v obliki imetnikov in imetnic glasbeno perspektivnih glasilk, temveč tudi veliko dobrih športnikov in športnic, ki so že sedaj naš ponos, obenem pa velik up za prihodnost.

Med njimi že nekaj časa vsekakor prednjači Lina Maltarić iz občine Rače - Fram, ki je 16. junija 2021 na podelitvi 'Športnik leta mesta Ptuj' dobila nagrado za najperspektivnejšo športnico (več o tem preberite na straneh 60-61; op. ured.).

Lina Maltarić je lahko upravičeno ponosna na prejeto nagrado za najperspektivnejšo športnico MO Ptuj (plavanje namreč trenira v okviru Plavalne akademije Kurent Ptuj)

Lini čestitamo ne samo za športni uspeh, marveč tudi za to, ker kljub vsem dodatnim obveznostim, ki jih plavanje od nje terja, ostaja vestna pri opravljanju šolskega dela, predvsem pa skromna in vselej pripravljena pomagati sošolcem in delavcem šole.

Lina, še veliko plavalnih uspehov ti želimo!

• 5. Hočki tek pod Pohorjem

V nedeljo, 6. junija 2021, se je odvijalo tekmovanje posebne vrste, ki je razvidno iz naslova.

Hočkega teka pod Pohorjem se je udeležilo kar 500 tekačev. Osnovnošolci so se lahko pomerili v teku na 300, 600 in 900 metrov, pa tudi na 6,5 ali na 10 kilometrov.

Naša tedanja petošolka, Ališa Repnik, je v kategoriji deklet do 19 let na 10-kilometrski progi osvojila 3. mesto, s časom 55 minut. Iskrene čestitke!

• Likovni natečaj

Da resnično 'nismo od muh', potrjuje podatek, da posegamo tudi po posebnih priznanjih in nagradah na likovnem področju.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo, področna skupina za razredni pouk, je v okviru konference učiteljev razrednega pouka v šolskem letu 2020/21 organizirala in izvedla likovni natečaj 'Povezovanje za življenje v sodobni družbi'. Na njem je sodelovala tudi Zala Tomažič, lani učenka 2.a razreda.

Zala Tomažič

Ker konference učiteljev razrednega pouka niso mogli izpeljati v živo in hkrati javno razglasiti rezultatov natečaja, je le-ta potekal na daljavo.

Zala je bila uvrščena med tri zmagovalce od 146-ih prispelih likovnih del. Izvrstno!

• Jaša Šoba - veselošolski prvak

20. junija letos je bila sicer nedelja, ki je Gospodov dan, družinski dan in dan počitka. A Jaši Šoba je pomenil še nekaj več, saj se je na Poletnem gledališču Studenec udeležil prireditve za veselošolske tekmovalce, ki so na državnem nivoju prejeli zlata priznanja in posebne nagrade. Do slednje je bil upravičen tudi naš imenovani

sedmošolec, ki je s samo eno izgubljeno točko pristal na 3. mestu, a si prislužil čast, da je prisostvoval zabavnemu kulturnemu programu z Boštjanom Gorencem – Pižamo in Rokom Terkajem ter obenem prejel praktično spominsko nagrado. Zagotovo je s tem dobil zagon tudi za tekmovanje v naslednjem šolskem letu.

Jaša Šoba (tretji z leve) – med sedmošolskimi prvaki iz znanja Vesele šole 2021

Mi že nestrpno pričakujemo nove veselošolske teme!

• Erasmus+

Erasmusovci so pred odhodom na počitnice posneli video posnetek o časih pred korono in po njej.

Prisrčni prizori so povezali vse sodelujoče v projektu, za katerega upamo, da bo v šolskem letu 2021/22 ubral nekdanje poti.

Posnetek si lahko ogledate na Youtube kanalu (<https://youtu.be/h0tNsOuuXj0>).

• Za konec

V tem zapisu je poimenovanih le nekaj učencev naše šole, ki so v zadnjem obdobju na kakšnem področju posebej izstopali. Področij, ki bi jih veljajo vzeti pod drobnogled, pa je še veliko več in zavedati se je potrebno, da je vsak posameznik zgodba, dragocena posebnost in talent zase. Verjamem, da prav vsak v sebi nosi nekaj, kar je morda že ali tekom njegovega življenja šele bo odkrito, nekaj, kar vsekakor velja izbrskati in izbrusiti. Želim, da svojih posebnih darov nihče ne pusti zakodiranih in da jih nikoli ne neha iskati. To naj bo tudi moja popotnica vsem učencem za novo šolsko leto, ki naj bo zdravo, radovedno in radostno.

Simona NAPAST

*Ni presenetljivo, da tolikokrat zgrešimo,
kadar želimo priti na raven razumevanja otroka.*

*Kako bi sploh lahko poslušali njih,
če ne znamo slišati niti sebe?*

(dr. Shefali Tsabary)

Literarna dejavnost v minulem šolskem letu

Preteklo šolsko leto 2020/21 se je kar precej razlikovalo od prejšnjih. Kljub dolgotrajnemu šolanju na daljavo pa so bili učenci uspešni na različnih literarnih natečajih.

Učenci 2. in 3. triade so ustvarjali pri urah dodatnega pouka, za domačo nalogo ali pa tudi v prostem času.

V mesecu oktobru sta se Bralnega maratona, ki ga je pripravila ZPM Maribor (še 'v živo'), udeležili šestošolka Maša Frešer in devetošolka Ana Mom. Prebrali sta svoji pesmi o odraščanju.

Kulturno društvo Josipine Turnograjske je razpisalo natečaj za ljubezensko pismo *Ljubezen do svobode*. Za sodelovanje so po pošti prejeli priznanje osmošolka Zala Meglič ter sedmošolca David Ferš in Jaša Šoba.

Združenje veteranov 90-91 mesta Ljubljana in bivših ljubljanskih občin je, skupaj z OŠ Vič, razpisalo in povabilo k sodelovanju na 13. literarnem natečaju *Moja rodna domovina, z naslovom Pod svobodnim soncem*. Nagrajene so bile osmošolke Ana Burulič, Zala Meglič, Julija Božič, Klara Ločičnik in šestošolka Žana Papež. Žal je zaključna prireditev odpadla.

Na Vrhniki je potekal 10. festival Rima raja, kjer so mladi pesniki razvrščeni v dve skupini (1. do 5. razred in 6. do 9. razred). V vsaki skupini izberejo 15 finalistov, ki svoje pesmi preberejo na skrbno pripravljene prireditvi v Cankarjevem rojstnem kraju. Med najboljši se je uvrstila naša sedmošolka Brina Helbl, zaključne prireditve pa, žal, tudi v tem primeru niso mogli izvesti. Pesmi vseh sodelujočih so zbrane v zborniku, ki ga izdajo ob tej priložnosti.

JSKD Maribor je razpisal literarni natečaj *Našel sem prijatelja*. V priložnostni publikaciji so objavljeni prispevki, ki so jih napisali Zala Meglič, David Ferš, Brina Repnik, Lina Maltarić in Nika Bezgovšek.

Seveda je sodelovalo še več učencev, a ostali tokrat bili nagajeni.

Iskrene čestitke vsem - z željo in vabilom, da literarno ustvarjajo še naprej!

Za vtis in spodbudo pa v nadaljevanju sledi nekaj iz množice opaženih del naših učencev in učenk.

Jožica RAVŠ

PRIJATELJ

Prijatelj je oseba, ki ve, da so norčije mega.

Rad ti priskoči na pomoč in pokaže prijateljstva moč.

Iskrenost, tovarštvo in zvestoba so v noči kot svetloba.

Je oseba, ki ti pomaga in je redek kot afriška kvaga.

A prijatelja je najti težko, kot stvar vsako dobro.

To je razlog, zakaj je prijateljstvo pot, ki se sama kuje.

Enostavno je prijateljstvo končati, težko pa je zanj garati.

Le poslušaj rek, ki se glasi: »Prijatelja se najde v nezgodi.«

Jedro prijateljstva sta sošolca, včasih pravi nerodi.

(David Ferš)

POD SVOBODNIM SONCEM

*Meni je letos trinajst let,
odkar sem prijokala na svet.
Z majhnimi nogami, dolgimi lasmi,
težko je razumeti, da se svet tako vrti.*

*Slovenija ni od nekdaj takšna,
kakršno poznam,
zato so se borili
naši dedje noč in dan.*

*Slišati je zgodbe starejših ljudi,
da tekli so vojna, bolečina in kri.
Vse sile napeli so pogumni moške
in skupno preprečili veliko gorje.*

*Lahko smo ponosni na to, kar imamo;
tudi v prihodnje
Slovenije naše ne damo.*

*Prelepa so mesta, morje, gore,
jezik, kultura, veseli ljudje.*

*Zelo težko mi je razumeti',
da ni bil od nekdaj takšen ta naš svet.*

*S ponosom priznam, da Slovenka sem jaz,
da le še politiki bi imeli pošten obraz.*

(Julija Božič)

MOJA RODNA DOMOVINA

*Moja domovina,
res si lepa in zanimiva.*

*Domovina je tam, kjer sem se rodila,
ne vem, če pot me po svetu bo vodila,
a domovina v srcu vedno ostane edina.*

*Lepa tvoja največja je planina,
prelepi sta tudi tvoja ravnina
ter morja modra globočina.*

*Tu so tudi jezera in reke,
za nas tu ni nobene prepreke.
Voda žubori lahno in pri srcu je lepo.*

*Čeprav naša domovina ni zelo velika,
v tuj svet me nič kaj ne mika.*

(Ana Burulič)

MEHURČEK SREČE

*Sreča so prvi cvetovi
v pomladi.*

*Sreča je sonce
na temačni livadi.
Sreča je občutek,
ki ti naslika
nasmeh na lica.
Takrat se počutiš
svoboden kot ptica.*

(Brina Helbl)

Spoštovani občani, spoštovane občanke!

Tudi za naslednjo številko občinskega glasila, ki bo predvidoma izšla **pred božično-novoletnimi prazniki**, vas prijazno vabimo, da v njej sodelujete s svojimi prispevki.

Slednje, skupaj s fotografijami, posredujte na naslov našega uredništva sprotno, najkasneje pa

do ponedeljka, 22. novembra 2021

in sicer izključno preko e-pošte:

urednistvo.novic@gmail.com .

Zaradi zaščite avtorskih pravic vse avtorje prispevkov prosimo, da pri posredovanih vsebinah, ki morda niso v celoti njihovi avtorski zapisi (v primeru povzemanja ali citiranja drugih avtorjev), obvezno navajajo vir in dejanskega avtorja.

Uredništvo

NAŠI POSLOVNI PARTNERJI IN DRUGI ZA VAS

INŠPEKTORAT REPUBLIKE SLOVENIJE ZA KMETIJSTVO, GOZDARSTVO, LOVSTVO IN RIBIŠTVO

Zakonske podlage za nabiranje plodov domačega kostanja

V preteklem letu je prišlo med lastniki gozdov in nabiralci plodov domačega oz. pravega kostanja na območju vzhodnega Pohorja (Ranče, Planica, Kopivnik...) do sporov in tudi groženj lastnikom gozdov. Na gozdarski inšpektorat so nekateri podali ustne in pisne prijave, v katerih so navedli, da posamezni nabiralci poberejo vse plodove domačega kostanja (*slednji tokrat krasijo tudi naslovnico Novic; foto: Doris Hojnik - op. ured.*) in ga prodajajo v sosednjo Avstrijo.

Posamezni lastniki gozdov, ki gojijo drevesa domačega kostanja za lastne potrebe, so si zaradi tega že v istem letu pridobili od Občine Rače - Fram odločbe, s katerimi se drugim prepoveduje nabiranje plodov domačega kostanja v njihovih gozdovih. Določba 2. odstavka 25. člena Zakona o gozdovih namreč določa, da se lahko v gozdovih, kjer lastnik goji drevje tudi zaradi plodov, drugim nabiranje takih plodov prepove. Pravilnik o varstvu gozdov pa v svojem 43. členu določa, da lahko posamezni obiskovalec gozda v smislu rekreativnega nabiranja za lastne potrebe nabere dnevno največ 2 kg gob, razen gob, ki jih je prepovedano nabirati na podlagi predpisa, ki ureja varstvo samoniklih gliv, plodov, mahov in kostanja ter 1 kg zelnatih rastlin, razen rastlin, ki jih je prepovedano nabirati na podlagi predpisa, ki ureja varstvo zavarovanih rastlinskih vrst.

Nabiranje plodov domačega kostanja v komercialne namene, to je za prodajo, je z zakonom prepovedano.

Dovoljeno je le pod pogojem, da ima nabiralec sklenjeno z lastnikom gozda prodajno pogodbo in izpolnjuje druge pogoje, ki jih določa delovno-pravna zakonodaja. Skratka, obiskovalci gozdov lahko nabirajo plodove pravega kostanja v nekomercialne namene v smislu 43. člena navedenega pravilnika samo še v tistih gozdovih, kjer si lastniki gozdov niso pridobili odločb s strani občine (odločb o prepovedi nabiranja drugim).

Domači (pravi) kostanj - drevo, katerega jesenski plodovi so zelo slastni in priljubljeni

Le kdo jih ne pozna? Vendar - pozor: nabiranje kostanjev za prodajo je nabiralcem, ki niso lastniki gozda, prepovedano, za nekomercialne namene pa v omejeni količini dovoljeno le v primerih, če lastniki gozdov niso pridobili odločb o prepovedi nabiranja za druge, zato je tveganje nedovoljenega nabiranja lahko hoja 'po kostanj v žerjavico'

Znova se bliža čas nabiranja plodov domačega kostanja in drugih gozdnih sadežev, zato bo gozdarska inšpekcija, skupaj s policijo, v jesenskem času izvajala tovrstne poostrene nadzore. Hkrati pa bo tudi nadzirala, ali lastniki vozil na motorni pogon in koles upoštevajo določbe Zakona o ohranjanju narave in Zakona o gozdovih.

V kolikor bo ugotovljeno, da obiskovalci nabirajo plodove pravega kostanja za prodajo, jim bo gozdarska inšpekcija le-te zaplenila in zoper njih uvedla prekrškovni postopek.

**mag. Drago NEMEC, u.d.i.g.
gozdarski inšpektor**

SKUPNA OBČINSKA UPRAVA MARIBOR

Obvestilo obdelovalcem kmetijskih površin

• PRAVILNO ORANJE KMETIJSKIH POVRŠIN OB JAVNIH CESTAH

Jeseni bo ponovno nastopil čas poljedelskih opravil na njivah in poljih. Pogosto opažamo, da posamezniki (v preveliki delovni vnemi) pri obdelovanju njiv preveč posegajo v cestni svet javnih cest. Ne smemo pozabiti, da je utrjena podlaga ceste praviloma precej širša kot je videti na prvi pogled. Običajno je videti samo asfaltirano cestišče, mogoče še bankino, dejansko pa je utrjena podlaga ceste, na površini prekrita s travinjem, še vsaj meter širša.

Na naš naslov pogosto prejemamo prijave, ki se nanašajo na nepravilno oranje ter nanose zemlje na cesto. Zato v nadaljevanju, z namenom preventivnega ukrepanja, predstavljamo kršitve zakonskih določb, posledice takih ravnanj in pravičen pristop k popravilu oranja.

• SESTAVNI DELI CESTE IN POMEN IZRAZOV

Zakon o cestah (Uradni list RS, št. 109/10, s spremembami in dopolnitvami; v nadaljevanju: ZCes-1) v 2. členu določa pomen posameznih izrazov; ta je naslednji:

Cestni svet je zemljišče, katerega mejo na podlagi predpisov o projektiranju javnih cest določajo linije med skrajnimi točkami prečnega in vzdolžnega profila cestnega telesa, vključno z napravami za odvodnjavanje. Meja cestnega sveta poteka največ 2 metra od linij skrajnih točk, vključno z napravami za odvodnjavanje.

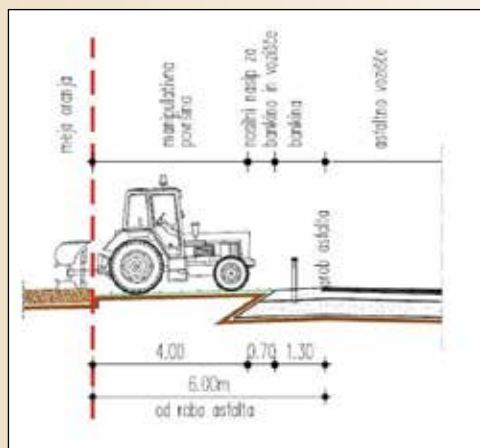
Cestno telo je del javne ceste, ki ga sestavlja cestišče z nasipi in vkopi.

Cestišče je del javne ceste, ki ga sestavljajo vozišče, odstavni in ločilni pasovi, kolesarske steze, pločniki, bankine, naprave za odvodnjavanje, če so tik ob vozišču, ter zračni prostor v višini 7 metrov, merjeno od točke na osi vozišča.

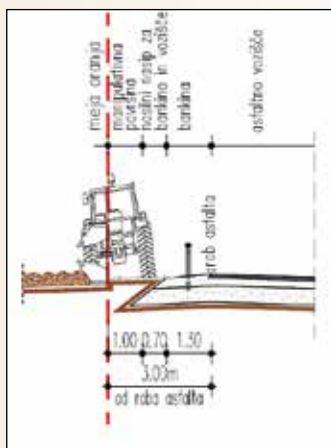
Bankina je utrjen vzdolžni del cestišča ob zunanjem robu vozišča, ki zagotavlja bočno stabilnost vozišča in brežine ter omogoča namestitve prometne signalizacije in opreme.

Vozišče je del cestišča, ki ima eno ali več smernih vozišč, namenjeno prometu vozil pod pogoji, določenimi s predpisi o pravilih cestnega prometa, pa tudi pešcem in drugim udeležencem cestnega prometa, če s prometno signalizacijo ni določeno drugače.

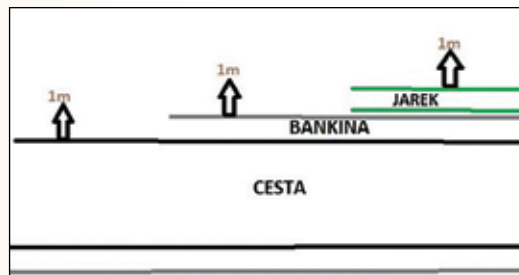
Za lažje razumevanje, kaj v praksi pomenijo pravilni odmiki pri oranju od cestnega sveta, predstavljamo nekaj skic:

Oranje pravokotno na cesto

Oranje vzporedno s cestiščem

Prikaz najmanjše potrebne razdalje oranja od ceste, bankine ali jarka

(Vir obeh skic: Oranje pravokotno 90 in vzporedno_Prerez.pdf,

Cestno podjetje Nova Gorica in Ministrstvo RS za infrastrukturo in prostor)

Zaradi neupoštevanja pravilnih odmikov prihaja pri oranju kmetijskih površin do poškodb bankin in vozišča. Orači obračajo traktorje s priključki na cestnem svetu, celo na asfaltnem vozišču, s čimer prihaja do poškodb bankin, razpokanosti asfalta, posedanja roba cestišča, hkrati pa tudi do onesnaženja cestišča z nanosom blata in zemlje.

Orač oziroma voznik delovnega stroja je dolžan, da, preden se vključi na javno cesto, pnevmatike očistiti blata, zemlje in drugih snovi ter tako očiščen zapelje na javno cesto.

• STROŠKI ODPRVLJANJA POSLEDIC NEZAKONITIH RAVNANJ

Vse odstranitve ovir (zemlja oz. blato, razsut gnoj ipd.) ali drugih posledic prepovedanih ravnanj na cesti (obnova bankin, obnova obcestnih jarkov, sanacija vozišča ipd.) izvede izvajalec rednega vzdrževanja občinskih cest na stroške povzročitelja ovire oz. poškodbe.

V primeru, da kmetijskih del nikakor ni mogoče izvesti tako, da ne bi ovirali in ogrožali prometa, poškodovali ceste ali povečali stroškov njenega vzdrževanja, ZCes-1 v 27. členu dopušča tudi možnost, da izvajalec del pred pričetkom izvajanja del upravljavca cest (občino) zaprosi za soglasje k realizaciji teh del. S tem soglasjem se določijo pogoji, pod katerimi se ta dela lahko opravijo, po potrebi se določi začasna označitev ovire na ali ob cesti s začasno prometno signalizacijo ter dolžno ravnanje izvajalca del po tem, ko z deli zaključijo.

• KAZENSKESKE SANKCIJE

ZCes-1 v 5. členu določa prepovedi ter sankcije in sicer:

- na cestišče javne ceste je prepovedano nanašati blato ali jo kako drugače onesnaževati;
- prepovedano je orati na razdalji manj kot 4 metre od roba cestnega sveta v pravokotni smeri na cesto ali na razdalji manj kot meter od roba cestnega sveta vzporedno s cesto.

Pozor: za nepravilno oranje so predpisane kazenske sankcije!

Za omenjena prekrška je predpisana globa (posameznik **se kaznuje z globo 1000 €**, pravna oseba se kaznuje z globo **4000 €** in odgovorna oseba pravne osebe z globo **1000 €**).

• SKUPAJ ZA VEČJO VARNOST!

Poškodovana vozišča, bankine in naprave za odvodnjavanje ceste, pa z zemljo, blatom ali sipkim materialom onesnaženo vozišče - vse to so stanja, ki vplivajo na varnost cestnega prometa. Vsi skupaj se moramo zavedati, da promet niso le vozniki motornih vozil na štirih in več kolesih. Najranljivejši udeleženci cestnega prometa so motoristi, kolesarji ter pešci. Zanje že manjše poškodbe vozišča ali bankin, kakor tudi manjši nanosi materiala na cesto, predstavljajo veliko tveganje za nastanek hujših poškodb.

Zato apeliramo na vse: **Spoštujemo zakon! Zakon omejuje, da nas vse varuje!**

Medobčinska inšpekcija in Medobčinsko redarstvo
Danijel ŽELEZNJAK

Jeseni v pozdrav!

Ravnanje z odpadno silažno folijo

Travna silaža se vse bolj pogosto pripravlja na način baliranja delno posušene trave, folija za ovijanje pa je po uporabi nepotreben odpadke.

Silažna folija se uvršča med odpadke iz dejavnosti (kmetijstva), **ni komunalni odpadke** in zato ne sodi v okvir gospodarske javne službe zbiranja in odvoza odpadkov. Zanj je dolžan poskrbeti uporabnik. Silažno folijo je **prepovedano** odlagati v zabojnike ali vreče za **odpadno embalažo, na ekološke otoke, v mešane komunalne odpadke**, zraven zabojnikov ali celo puščati kje drugje v naravi.

Silažna folija ni komunalni odpadke!

Uredba o odpadkih določa, da je potrebno odpadke, ki nastajajo pri dejavnosti, odstraniti na predpisan način – oddati jih je potrebno pooblaščenim zbiralcem, odstranjevalcem ali predelovalcem odpadkov, nikakor pa jih **ni dovoljeno kuriti, puščati ali odmetavati** v naravnem okolju, ne glede na to, ali gre za javne ali zasebne površine. Razpadanje silažne folije na prostem namreč v tla izloča številne škodljive snovi, ki preko prehranjevalne verige zaidejo v naše telo.

V nadaljevanju navajamo podatek, ki se nanaša na mesto in način oddaje silažne odpadne folije za občane občine Rače - Fram (vir: spletna stran izvajalca komunalne službe – Komunala Slovenska Bistrica, d.o.o.):

- mesto in način oddaje: CERO Pragersko (potrebujete mesečni račun Komunale SB in osebni dokument);
- delovni čas zbirnega centra: od ponedeljka do petka med 7:00 in 17:00, ob sobotah med 7:00 in 15.00.

V primeru, da je ugotovljeno nepravilno odlaganje ali sežiganje odpadne folije, je takšno ravnanje kaznivo in v pristojnosti inšpektorata za okolje in prostor. Ker je torej silažna folija odpadke, z njenim kurjenjem dodatno obremenjujemo okolje in v zrak spuščamo veliko škodljivih in strupenih snovi ter s tem **ogrožamo lastno zdravje in zdravje drugih**.

Izvajalci komunalnih storitev imajo različne načine zbiranja in zaračunavanja prevzema silažne folije. Nekaterim je potrebno posebej oddati čisto in posebej onesnaženo folijo (čista se pogosto prevzema brezplačno, onesnažena pa proti plačilu), drugi sprejemajo le čisto folijo in izključno proti plačilu. Ne glede na način prevzema pa stroški prevzema odpadne folije vedno bremenijo uporabnika oziroma povzročitelja – kmeta, saj proizvajalci silažne folije stroškov ravnanja z odpadno folijo ne vključujejo v prodajno ceno.

Silažno folijo zato lahko **oddete v zbirnih centrih gospodarske javne službe, ki v vaši občini izvaja komunalno dejavnost**. Pri tem je potrebno upoštevati, da imajo koncesionarji različne načine oddaje folije (čista, onesnažena, ločena mrežica) in tudi različno zaračunavanje stroškov, zato se je potrebno pri izvajalcu komunalne storitve predhodno informirati o načinu zbiranja.

Irena KOZAR

DOM DANICE VOGRINEC MARIBOR

Srečanje uporabnikov dveh MGC DANica: Duplek in Rače - Fram

Pisal se je 7. julij 2021. Nestrpno smo jih pričakovali. Zbirno mesto je bilo v Račah, v Medgeneracijskem centru (MGC) DANica Rače - Fram.

Že prihod starodobnikov je bil nekaj posebnega, nevsakdanjega.

Simbolika in simbioza – povezanost več generacij (avtomobilov, ljudi)

Za 'jagodo na torti' je poskrbel Boris Demšič, vodja oldtimerjev Duplek, ki je pripravil presenečenje za vse udeležence srečanja – obiskovalce oz. uporabnike MGC Duplek ali Rače - Fram. Dogovoril se je namreč za voden ogled gradu v Račah – tamkajšnje vinoteke, grajske kapele in Bele dvorane.

Pred ogledom dela notranjosti gradu Rače

Izjemno in pohvalno tako zanj kot občino, ki je iz nekaj propadajočega grajskega kompleksa pričarala tak biser in ga nadgradila še z lepo urejeno in skrbno vzdrževano okolico.

Iz Rač smo se s starodobniki odpeljali na turistično in eko kmetijo 'pri Baronu'. Družina Uranjek nam je na Planici pripravila lep sprejem, izvedla voden ogled po kmetiji in nas navdušila z nepozabno kulinarčno izkušnjo.

Bilo je res lepo in včasih je neke dogodke težko ubesediti. Enostavno jih je potrebno doživeti!

Med medgeneracijskima centroma, torej med ljudmi, ki obiskujejo MGC v Dupleku ali Račah ter poznajo in se zavedajo smisla delovanja takih centrov, je bilo mogoče čutiti res pravo energijo. Nekateri so se poznali že od prej in se ob navedeni priložnosti videli šele po nekaj letih. Ko smo se poslavljali, so bili vedrih obrazov in si medsebojno namigovali: »To pa moramo še kdaj ponoviti.« Kaj bi si lahko želeli lepšega?

In še to: 24. septembra 2021 bomo (če bodo seveda razmere to dopuščale ali vmes ne bo posegla kakšna druga višja sila) praznovali 4. rojstni dan našega in vašega MGC DANica Rače - Fram, dogodek pa povezali z otvoritvijo demenci prijazne točke (v okviru Društva za pomoč pri demenci Spominčica Maribor). Z lokalnimi društvi pripravljamo kulturni program, kot vedno na naših praznovanjih, pa tudi tokrat udeležencev ne bomo pustili lačnih in žejnih.

Pa zanimivosti, živahnosti in dobre volje v naši družbi ne manjka, zato se pihanja štirih svečk že zelo veselimo!

Melita ŠMID, vodja MGC DANica Rače - Fram

ZDRUŽENJE EUROPA DONNA SLOVENIJA

'Bodi in ostani zdrava!' - osveščanje o raku dojk

• Rožnati oktober - mednarodni mesec osveščanja o raku dojk

V Združenju Europa Donna Slovenija vsako leto obeležujemo rožnati oktober - mednarodni mesec osveščanja o raku dojk. Z različnimi aktivnostmi in dogodki osveščamo slovensko javnost o raku dojk in opozarjamo na pomen zdravega načina življenja in zgodnjega odkrivanja bolezni.

Letošnje aktivnosti bodo potekale pod sloganom 'Bodi in ostani zdrava!', saj želimo poudariti, da lahko sami veliko naredimo za svoje zdravje s preprostimi odločitvami za zdrav življenjski slog.

• Zdrav način življenja in zgodnje odkrivanje

Številne raziskave kažejo povezavo med zdravim načinom življenja in manjšim tveganjem za razvoj raka dojk. Po podatkih svetovne zdravstvene organizacije bi lahko z zdravim načinom življenja preprečili 30 do 50 odstotkov primerov vseh rakov. Z redno telesno dejavnostjo, zdravo in uravnoteženo prehrano, vzdrževanjem telesne teže in pozitivno naravnostjo lahko veliko prispevamo k svojemu zdravju. Redno mesečno samopregledovanje pa pripomore k zgodnjemu odkrivanju raka dojk.

Vsaka ženska bi morala že v mladosti začeti s samopregledovanjem in tako spoznati svoje dojke. Za pomoč pri rednem mesečnem pregledovanju je na voljo tudi brezplačna mobilna aplikacija Breast Test in prikaz na spletni strani breast-test.com.

Za zgodnje odkrivanje raka dojk je pomembno tudi, da se ženske odzovejo na vabila državnega presejalnega programa DORA, ki je namenjen zgodnjemu odkrivanju raka dojk in kjer vsaki dve leti na mamografijo povabijo vse slovenske ženske med 50. in 69. letom starosti.

• Združenje Europa Donna Slovenija

V Združenju Europa Donna Slovenija že skoraj 25 let osveščamo o raku dojk in rakih rodil ter podpiramo bolnice in njihove svojce na poti k okrevanju. Aktivnosti združenja so širši javnosti najbolj vidne v rožnatem oktobru, mesecu osveščanja o raku dojk.

V rožnatem oktobru torej še intenzivneje osveščamo o pomenu zdravega načina življenja, rednega mesečnega samopregledovanja dojk in preventivnih presejalnih programih DORA, ZORA in SVIT.

Velik del aktivnosti združenja je namenjen podpori bolnicam in njihovim svojcem ob soočanju z boleznijo. Diagnoza rak vpliva na vse ravni življenja bolnice in prizadene tudi njene bližnje, zato si že vrsto let prizadevamo, da bi bolnicam - poleg zgodnjega odkrivanja, učinkovitega in vsaki bolnici prilagojenega zdravljenja ter celostne rehabilitacije - lahko zagotovili tudi ustrezno psihosocialno podporo.

Več na spletni strani www.europadonna.si.

Polona MARINČEK

Ce nočes biti bolan, sprejmi.

Nesprejemanje samega sebe take kot smo in pomanjkanje samozavesti nas odtujujeta.

Biti eno sam s seboj je srčika zdravega življenja. Kdor tega ne sprejema, postane zavisten in ljubosumen oponašalec, prostaško tekmovalen in razdiralen.

Sprejmi in boš sprejet. Sprejmi tudi kritike. To daje modrost in zdravi um.

(dr. Dráuzio Varella)

PREDSTAVNIŠTVO EVROPSKE KOMISIJE V SLOVENIJI

Evropska komisija vabi: Konferenca o prihodnosti Evrope

Konferenca o prihodnosti Evrope je nova odprta in vključujoča oblika posvetovalne demokracije, njen namen pa je Evropejcem omogočiti večji vpliv pri oblikovanju evropskih politik. Začela se je maja letos, potekala pa bo do junija 2022. Skupno predsedstvo (Evropska komisija, Evropski parlament in Svet EU) se je zavezalo, da bo spremljalo njen potek in ugotovitve.

K sodelovanju na konferenci želimo pritegniti čim večje število ljudi vseh starosti, spolov in prepričanj iz vseh družbenih okolij, še posebej lokalne skupnosti, nevladne organizacije, izobraževalne in kulturne ustanove, socialne zavode ter skupine državljanov.

• Možni načini vključitve:

- na spletni platformi objavite svoje zamisli in predloge na kakršnokoli temo o prihodnosti Evrope (*platforma je večjezična, vse objavljene zamisli in ideje pa računalnik avtomatično prevede v izbran EU jezik. Objavlja lahko kdorkoli, ki se zaveže k spoštovanju temeljnih načel konference*);
- komentirajte, delite ali podprite že objavljene ideje;
- udeležite se dogodkov o prihodnosti Evrope (*na platformi poiščite dogodke v vaši bližini ali spletne dogodke, ki potekajo pod okriljem konference*);
- organizirajte in objavite lasten dogodek o prihodnosti Evrope (*primeri vključujočih in sodelovalnih dogodkov v živo ali prek spleta: pogovor, debata, srečanje ipd. Na platformi lahko objavite tudi že načrtovane dogodke, ki se dotikajo tem, ki so pomembne za prihodnost Evrope. Vsi udeleženci in dogodki morajo spoštovati listino konference o prihodnosti Evrope, ki določa standarde za spoštljivo vseevropsko razpravo*);
- po koncu dogodka zapišite zamisli in ideje, ki so jih udeleženci podali na dogodku (*za napotke se lahko obrnete na Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji ali na EUROPE DIRECT informacijske točke v šestih slovenskih regijah*).

• Kaj se bo zgodilo z zbranimi idejami?

Ključne ideje in priporočila s platforme bodo prispevala k omizjem z evropskimi državljanekami in državljani ter plenarnim zasedanjem Evropskega parlamenta, kjer bodo razpravljali o teh zamislih in priporočilih, vse skupaj pa bo pripomoglo k oblikovanju zaključkov konference.

• Več na spletu:

- futureu.europa.eu (spletna platforma konference o prihodnosti Evrope);
- slovenia.representation.ec.europa.eu (Predstavništvo Evropske komisije v Sloveniji);
- europedirect.si (informacijske točke EUROPE DIRECT)

Tina RADAKOVIĆ

Če nočeš biti bolan, se odloči.

Neodločen človek dvomi,
je zaskrbljen in v nenehni stiski.
Neodločnost kopiči probleme,
skrbi in razdražljivost.
Neodločni so ranljivi,
ker nimajo ščita
pred bolečo resnico.

Vsa človeška zgodovina temelji na odločitvah.
Odločitev pomeni znati se odpovedati,
izgubiti prednosti in vrednote,
da bi dobili druge.
Skoraj vedno se obrestuje!
(dr. Dráuzio Varella)

Če nočeš biti bolan, išči rešitve.

Nezadovoljni ne iščejo rešitev
in zato povečujejo svoje probleme.
Ljubši so jim negodovanje, črnogledost,
vdanost v trenutno stanje.
Zavedajte se: bolje je uprasniti vžigalico
kot obžalovati temo.

Čebela je majhna,
a izdeluje eno najsajših snovi, kar jih obstaja.
Smo, kar mislimo, da smo.
Tako nas bodo videli tudi drugi.
Negativne misli tvorijo negativno energijo,
ki se sprevrča v bolezen.
(dr. Dráuzio Varella)

AKTUALNO

Republika Slovenija je 30 let samostojna država

25. junija 2021, v času tiskanja predhodne številke Novic, smo obeležili 30-letnico razglasitve in obrambe samostojne in neodvisne države Republike Slovenije.

V navadi je, da ljudje ob okroglih jubilejih in iztekih nekega obdobja delamo najrazličnejše bilance. Tega so se, s pomočjo uradno objavljenih statističnih podatkov, ob 30. rojstnem dnevu (upoštevaje podatke za minulih 29 let, saj za leto 2021, ki je v teku, še niso znani) naše domovine lotili tudi nekateri mediji. Pri tem jih je zanimalo, kaj se je v tem obdobju dogajalo s Slovenijo in Slovenci, predvsem pa, kaj se je dogajalo na finančnem področju (koliko smo si lahko s povprečno plačo privoščili leta 1991 in koliko danes).

Čeprav se tisti, ki smo pred tremi desetletji bili že vsaj polnoletni, gotovo iz lastnih izkušenj še dobro spominjamo nekaterih zelo očitnih sprememb, ki so nastopile, ko smo zapustili bivšo Jugoslavijo, pa bodo nekatere (povzete) ugotovitve, zbrane na enem mestu, s 360-mesečne časovne distance gotovo za marsikoga znova zanimive, če ne celo šokantne.

Vabimo vas, da vse napisano preberete in se čudite skupaj z nami!
(Uredništvo)

Od osamosvojitve se je BDP na prebivalca povečal za štirikrat, prav tako pa je občutno zrasla povprečna plača. Pri primerjavi cen je treba upoštevati, da smo v Sloveniji v tem obdobju prešli z dinarjev na bone, nato tolarje in nazadnje na evre.

Povprečna neto plača leta 1991 je znašala 43 evrov, lani (2020) pa 1.209 evrov. V začetku letošnjega leta se je dvignila na 1.278 evrov.

Leto po osamosvojitvi je povprečna neto plača nominalno zrasla skoraj za 200 odstotkov in je znašala 129 evrov. Po letu 2010 se je rast plač upočasnila, v zadnjih dveh letih pa so bila zvišanja znova višja. Lanska povprečna plača je bila nominalno 2.706 odstotkov višja kot leta 1991, realno pa 102 % višja kot leta 1991, ugotavljajo na SURS.

Kaj to pomeni v praksi?

S povprečno plačo si lahko danes kupimo več dobrin kot pred 30 leti. Leta 1991 smo si lahko s povprečno plačo kupili 379 kilogramov kruha, v letu 2020 pa 449 kilogramov kruha. Pred 30 leti je povprečna plača zadostovala za, denimo, 17 obiskov ženskega frizerja, lani pa za 36 obiskov.

Cene pa so naraščale počasneje od plač – stopnja inflacije v zadnjih 30 letih (v obdobju od januarja 1991 do januarja 2020) je znašala 2.437,2 odstotka. Če za primer vzamemo ceno kruha: leta 1991 je kilogram kruha, preračunano v evre, stal 0,11 evra, leta 2020 pa je enaka količina v povprečju znašala 2,42 evra, kar je za kar 2.100 odstotkov več kot tedaj, ko smo bili še 30 let mlajši (oz. ko mnogih sploh še ni bilo).

(Vir in več primerjav na: <https://siol.net/posel-danes/novice/kaj-smo-za-povprecno-placo-dobili-leta-1991-in-kaj-dobimo-danes-554891>)

Seveda pa je vsem dobro znano, da življenjske potrebe zajemajo še niz drugih potrebnih stvari, storitev in želja.

Ena od temeljnih potreb je vsekakor streha nad glavo. In če je pred tremi desetletji kupec za povprečno plačo lahko kupil približno 1,5 m² stanovanja, danes lahko le še 0,3 m², torej petkrat manj. Tega podatka sicer ne gre posploševati, saj se od lokacije do lokacije zelo razlikuje (cene stanovanj v Ljubljani so bile že prej z naskokom višje kot drugod, sploh v primerjavi s kakšnimi oddaljenimi podeželskimi kraji, v zadnjih letih pa so cene nepremičnin v slovenski prestolnici dobesedno ponorele in poletele visoko v nebo, v drugih okoljih pa se prav tako znatno višajo). Vsekakor pa je zagotavljanje lastnega bivalnega prostora povsod in za veliko zainteresiranih, predvsem mladih družin, dolgoletni projekt – če že ne v izvedbenem, pa vsaj v finančnem smislu.

Še nekaj aktualnih primerjav med osamosvojitvenim letom 1991 in sedanostjo (pri čemer se pod slednjo upoštevajo podatki, ki datirajo maksimalno 5 let nazaj, saj ponekod novejših ni; primerjano obdobje je razvidno iz vsakega zapisa posebej):

- Slovenija je na prvi dan tekočega leta 2021 štela 2.108.977 prebivalcev, kar je skoraj 100.000 več kot leta 1991. Razmerje med moškimi in ženskami se je sredi leta 2019 prvič v več kot 160-letni zgodovini tovrstnega sistematičnega spremljanja obrnilo malenkost v prid moškim.

Pogled v zgodovino – zastava bivše SFRJ; še pomnite, 'tovariši'?

- Prebivalci Slovenije smo bili v začetku leta 2020 povprečno stari 43,4 leta. V zadnjem desetletju smo se kot skupnost postarali povprečno za dve leti, v zadnjih 20 letih pa kar za pet let. Moški tako živijo povprečno 74 let, ženske 8 let dlje. Deček, rojen leta 2018, lahko pričakuje, da bo dočakal 78 let, deklica pa 84 let.
- Leta 1991 je inflacija v Sloveniji znašala 250 %. Pod 10 odstotkov je padla šele leta 1995. Maja 2020 smo imeli na letni ravni 1,2-odstotno deflacijo; k slednji so največ prispevali cenejši naftni derivati. Aprila letos smo zabeležili največji mesečni padec cen bencina in dizla v tem tisočletju (bencin se je pocenil za 19, dizel pa za 16 %).
- Nemčija je država, ki je bila tako leta 1991 kot je tudi letos najpomembnejša trgovinska partnerica Slovenije (z leti se izvoz v Nemčijo še povečuje), po tovrstnem kazalniku pa ji sledita naši sosedi Italija in Avstrija. V devetdesetih letih prejšnjega stoletja je Slovenija največ blaga izvozila v države nekdanje Jugoslavije.
- Povprečna bruto plača je aprila 2020, ko je prišlo do visokega skoka navzgor, znašala 1.937,21 €. To je nominalno 10,2 odstotka, realno pa 11,2 odstotka več od bruto plače za marec istega leta. Povprečna bruto plača dobro leto dni kasneje, konkretno za maj 2021, je presegla, povedano pogovorno, dva 'jurja'; znašala je 2.007,80 €.
- Leta 1991 je povprečna plača (neto) znašala 10.322 tolarjev, kar, preračunana v sedanjo valuto (pretvornik 239,64) pomeni približno 43 evrov.
- Upokojenci so leta 1991 na svoje hranilne knjige (te so tedaj prevladovale) v povprečju prejemali 31,93 € (preračunano) mesečne neto pokojnine, v letu 2020 pa je ta znašala 667,10 €. Višina povprečne mesečne pokojnine glede na povprečno mesečno plačo je bila nekaj čez 72-odstotna, do lani pa se je, primerjaje istovrstna podatka, znižala za 15 % in tako znašala 57 %. So se pa pred 30-imi leti mnogi lahko upokojili (bistveno) prej kot danes in kot bo to mogoče v prihodnosti.
- V Sloveniji se je delež mladih v zadnjih treh desetletjih zmanjšal. Ob popisu leta 1991 je bilo mladih (15–29 let) 429.800, v začetku leta 2021 pa jih je bilo 310.600. Delež mladih v populaciji se je od osamosvojitve Slovenije zmanjšal z dobrih 22 % na slabih 15 %.
- Število kadičev se je v času osamosvojitve počasi zmanjševalo; podatki NIJZ kažejo, da je bilo sredi 90-ih let prejšnjega stoletja med odraslo populacijo 29 % kadičev, leta 2016, ko so zabeleženi zadnji tovrstni podatki, pa naj bi kadilo približno 23 odstotkov naših državljanov.
- Kar zadeva pивske navade Slovencev oz. količino zaužitega čistega alkohola, podatki v 30-letnem spremljanem obdobju menda ne kažejo večjih medletnih odstopanj; v povprečju naj bi naši državljani že v rajni SFRJ po grlu spustili 11 litrov čistega alkohola letno (slab liter mesečno!), tudi po treh desetletjih pa ljubitelji opojnih kapljic v povprečju niso nič manj 'žejni'.
- Konec leta 1991 je bilo v Sloveniji registriranih 603.000 osebnih avtomobilov. 28 let kasneje, leta 2019, je to število že preseglo 1,165.000 (in vozniki park še narašča). Kot vemo, je prihodnost v vozilih z nizkimi emisijami. Tako, s primarnim ciljem omejitve onesnaževanja zraka, v ospredje prihajajo vozila na električni pogon (lastnikov teh je bilo leta 2019 med Slovenci okoli 2.000). Še to: Vsak osmi v Sloveniji v letu 2019 registrirani osebni avtomobil je bil star manj kot 3 leta, vsak drugi pa preko 12 let.

Dovolite, da v sklepnem delu dodam še svoj 'piskrček' - podatek, ki meni osebno med primerjanjem sedanosti in 30-letne preteklosti med prvimi pade na um. V mislih imam vmesni siloviti razvoj telekomunikacij in sodobne tehnologije nasploh. Čeprav so tri desetletja v primerjavi z večnostjo za človeštvo v bistvu zgolj utrinek, si predvsem današnji najstniki gotovo niti v sanjah ne morejo predstavljati dne, tedna, meseca, kaj šele leta, bogne daj celega življenja, brez čarov in razkošja mobilnega telefona – zdaj seveda že blazno pametnega in po možnosti tudi sicer takega čim novejše izvedbe. Čas pred 30 leti, ko smo govorili komaj o pojavu prve generacije mobilne telefonije in nismo niti slutili možnosti sedaj nadvse priljubljenih oz. dobresedno nepogrešljivih gsm-ov, se mladim, če lahko malo pretiravam, bržkone zdi skoraj tako daleč kot izumrtje dinozavrov. Da sploh ne omenjamo, da je bilo leta 1991 za mobilni telefon, ki je tehtal več kilogramov in predstavljal pravi pravcati luksuz in statusni simbol, potrebno odšteti (preračunano) več tisoč evrov!

Spomnimo: kadar smo se odločili nekoga poklicati (bistveno manjkrat kot dandanes) in se z njim pogovarjati 'preko žic', smo zavrteli številčnico na stacionarnem telefonskem aparatu (slednjemu je do danes že v veliki meri odzvonilo, tedaj pa še niti ta ni bil dostopen vsem). A nismo klicali kar tako, v 'tri dni', kaj šele v tujino, saj storitev ni bila poceni. Namesto mimo škafatnih telefonskih govornic, ki so sedaj, kjer za čuda še stojijo, tudi skorajda že zgodovinska znamenitost, smo takrat kdaj pa kdaj vanje zašli in za protivrednost v rezo vrženih kovancev koga nujno poklicali domala vsi.

Seveda tedaj tudi nihče ni bil odvisen od interneta, do njega ni bilo statičnega (kaj šele širokopasovnega) dostopa. Najbrž ni treba posebej spominjati in poudarjati, da so bili tudi računalniki (kolikor jih je pač bilo) precej drugačni, bistveno manj sposobni, poleg tega pa je bilo njihovo zasebno lastništvo prej izjema kot pravilo.

Kako pa je s tem danes? Kjerkoli se ozremo okoli sebe, vidimo identične prizore. Skoraj vsi, ne glede na emšo, kot uročni gledajo v svetovljanske naprave v svojih rokah. In to se menda v povprečju dogaja že več ur dnevno. Mnogi malčki so mini strokovnjaki za mobilnike in računalniške tablice že prej, preden zlezejo iz plenice. In kolikor nam je

*Evolucija velikosti mobilnih telefonov
od devetdesetih let do danes
Vir: splet; grafika (City Magazine)*

tehnologija po eni strani olajšala in poenostavila življenje, naredila v trenutku dosegljivega vsakega človeka, nam omogočila nakupe s kavča, virtualno na doseg roke približala tako rekoč sleherni košček planeta ipd., toliko nam je bioritem po drugi strani tudi zakomplicirala in naredila dodatno drvečega, stresnejšega, neredko hektičnega, dodatno pa je kot dvorezni meč učinkovala na dragoceni občutek osebne svobode. Je čutimo sedaj več ali manj?

Seveda bi lahko pod drobnogled vzeli še marsikaj, a menim, da bo na tem mestu to dovolj za osvežitev spomina in podkrepitev dejstva, da na poltraku človeškega življenja vseskozi prihaja do sprememb, četudi v vsakodnevni naglici tega morda pogosto niti ne opazimo. Je pa s časovne razdalje zadnjih tridesetih let, kot smo skušali ponazoriti s pričujočim zapisom, to vsekakor že zelo evidentno.

*Ob delni uporabi informacij s spletnega portala Siol.net in podatkov SURS pripravila:
Simona ANTOLIČ*

Občina Rače - Fram in njenih 26 let na zemljevidu samostojne Slovenije

Ob 30-letnici samostojne Slovenije je najbrž primerno, dobrodošlo in prav, da predhodni nekoliko obsežnejši in širši pogled z nacionalnega zožimo še na geografsko manjšega občinskega.

Takšno stališče so zavzeli tudi odgovorni **Radia Tednik Ptuj d.o.o.**, ki so slovenske občine iz naše regije že spomladi pozvali, da svoje največje dosežke na lokalnih tleh predstavimo v **posebni prilogi Štajerskega tednika** (23. 6. 2021).

Občina Rače - Fram je kot samostojna lokalna skupnost pričela pisati zgodovino leta 1995, torej ji do 30. rojstnega dne manjkajo še štiri leta. Kljub temu pa imamo v tem času pokazati že veliko, zares veliko, zato je bil pravi izziv, kako v besedi in fotografijah na odmerjenem prostoru predstaviti vsaj najpomembnejše mejnike in razvojne dosežke našega okolja. Kljub temu menimo, da smo minulo delo naše občine dostojno predstavili širši javnosti.

Za uvod objavljamo podobo lepo obnovljenega grajskega kompleksa v Račah. (*Uredništvo*)

OBČINA RAČE - FRAM
Grajski trg 14, 2327 Rače

tel.: 02/609-60-10
e-naslov: info@race-fram.si
www.race-fram.si

Enakomerni razvoj med Gorico in Planico

Občino Rače Fram z 8.000 prebivalci že od leta 1997 vodi župan Branko Ledinek. Njegov moto je »Enakomerni razvoj med Gorico in Planico«, ki se odraža na vseh področjih občine.

Središče občine je grad Rače. Obnova gradu poteka že od leta 1995, letos sledi še preureditev dela grajskih prostorov za potrebe knjižnice. Leta 2011 so bili v nove prostore preseljeni otroci iz vrtca v Račah, ki smo ga lani dogradili še s tremi oddelki. Med letoma 2011 in 2014 je bil zgrajen vrtec v Framu. Obnovljeni sta bili streha in fasada na objektu DTV Partizan Fram, kjer je urejen še vaški prostor z otroškim igriščem in fitnesom v naravi.

Zgradili smo komunalne čistilne naprave za občane več naselij, letos je v izgradnji dolgo pričakovana čistilna naprava Rače, poteka pa tudi nadgradnja centra za ločeno zbiranje kosovnih odpadkov v Račah.

Zgradili smo tudi telovadnico pri OŠ Fram in športno dvorano pri OŠ Rače. Na lokaciji bivše gostilne Turner je urejen objekt z novimi učilnicami in spremljajočimi prostori za učence OŠ Fram. V zadnjih 10 letih smo zgradili več otroških igrišč, letos je v planu izgradnja skate parka in pumptrack poligona.

Zgrajeni sta tudi zdravstveni postaji Fram in Rače. V občini smo uredili skupno 130 km cest ter 30 km kanalizacijskega omrežja in posodobili vodovodno omrežje. Prednjačimo po pokritosti krajev s telekomunikacijskim optičnim omrežjem.

Društvom krajanov omogočamo pogoje za delovanje in skrbimo za ureditev infrastrukture. Več kot 10 let dodeljujemo žepnine okoli 450-im srednješolcem in študentom, za novorojenčke pa staršem pripada občinski prispevek.

Branko Ledinek,
župan Občine Rače - Fram

LOKALNE MINI IN MAKSI ZANIMIVOSTI

S Slovensko baklo tudi v naši občini širili vrednote olimpizma

Slovenci smo zagrizeni športniki – če že ne praktično, pa velika večina vsaj teoretično, navijaško.

Poletna olimpijada Tokio 2020 je za nami. Olimpijski ogenj v daljni deželi vzhajajočega sonca je ugasnil, čustva in strasti po slovenskih izjemnih uspehih (pa tudi kakšnem ne udejanjenem pričakovanju in posledičnem razočaranju, ki je neizogiben del življenja in s tem tudi športa) se umirjajo. Dnevno-nočni ritem, ki je bil v času spremljanja OI po televiziji občasno obrnjen na glavo ali vsaj moten, se vrača v stare tirnice. Slovenski športni asi so nas vsaj za nekaj dni ali tednov znova fascinirali s svojimi prizadevanji in uspehi, nas močno povezali in (bolj, kot bo to kadarkoli uspelo visoko kvalificiranim strokovnjakom s katerega koli področja ali celo najbolj prepričljivim in redkim še zaupanja vrednim politikom) poskrbeli za izdatno porcijo adrenalina in nacionalnega ponosa. To je bilo obdobje, ki sicer nastopi le na približno vsakih 'sto laških let' - ko se je v zraku vonjalo sozvočje, saj smo dihali v enakem ritmu, si (vsaj za kakšno košarkarsko tekmo) sredi noči nastavljali budilke z enakimi nameni, pred TV ekrani vihrali s slovensko trobojnico, držali pesti, si od nervoze grizli nohte ali pulili lase in navijali za uresničitev istih ciljev. Skratka – preveč nerealno poenoteno, preveč nepozabno lepo, da bi lahko trajalo... A bilo je fantastično! Bilo je navdihujoče! Bilo je 'noro'!

»Dajmo, naši!«

Za nas, Slovence, pa se je živahno dogajanje na terenu začelo že 82 dni prej, preden so se športne predstave na 32. olimpijskih igrah nove dobe uradno pričele in pred tv ekrane (zaradi zdravstvene korona krize in velikega epidemiološkega tveganja so potekale brez zunanjih gledalcev) od 23. 7. do 8. 8. 2021 prikovale na milijone prebivalcev po vsem svetu.

To evforijo je začelo rojstvo Slovenske bakle (22. 4. 2021), v katero so njeni sloviti in prizadevni ustvarjalci - jeklarji iz Raven na Koroškem - vdihnili jekleno voljo (dodatno je pri tem pomagala še njena 'rojenica', Petra Majdič, ki v svetu športa pooseblja neomajno vztrajnost).

Rojstvo Slovenske bakle • foto: Dobran Laznik

Ta čudovita plamenica je vizualno obogatena s kar nekaj simboli slovenstva, narejena pa je iz bukovega lesa in recikliranega jekla Skupine SIJ. Preden je na dan otvoritve OI končala svoje poslanstvo, je s pomočjo 9.330 uradnih nosilcev-tekačev (neuradnih, tj. spremljevalcev, otrok, naključnih tekačev ipd., pa je bilo gotovo še vsaj enkrat toliko) prepotovala preko 7.000 km in obiskala prav vseh 212 slovenskih občin. V četrtek, sončnega 8. 7. 2021, smo jo med 10. in 11. uro imeli čast sprejeti, gostiti in občudovati tudi v občini Rače - Fram, kjer smo se z veseljem in ponosom pridružili vseslovenskemu projektu 'Olimpijska bakla na poti v Tokio', ki ga je organiziral **Olimpijski komite Slovenije – Združenje športnih zvez (OKS-ZŠZ)**. V imenu Občine Rače - Fram so baklo ponesli športniki **Rokometnega kluba Rače** in društva **Tradicional karate institut Rače** (glejte zgornji fotografiji na strani 33), ki so se jim za skupen spominski posnetek pridružili še župan Občine Rače - Fram Branko Ledinek, podžupan Sebastijan Soršak (podžupan Ivan Kovačič se slovesnega dogodka zaradi opravičljivih razlogov ni mogel udeležiti), direktorica občinske uprave mag. Tanja Vindiš Furman ter nekaj sodelavk/cev iz občinske uprave.

Slovesen tek domačih športnikov s Slovensko (olimpijsko) baklo in njihov prihod do sedeža Občine Rače - Fram

Nosilci in spremljevalci bakle ter predstavniki Občine Rače - Fram pred gradom Rače • foto: Jure Banfi in arhiv občine

»Šport mi je res veliko vzel, a še več dal. Predvsem vztrajnost. Vedno so me učili, da na to, da nečesa ne morem in da se nekaj ne da narediti, naj niti ne pomislim. Tako rekoč čisto vse se da, je pa res, da si moraš za to prizadevati in tako miselnost tudi ohranяти,« je svoj moto, ki se je že večkrat izkazal za dobitno kombinacijo, zaupala Urška Žolnir Jugovar, slovenska judoistka, ki se je v športno zgodovino med drugim vpisala tudi kot zlata olimpijka na OI v Londonu 2012 (kategorija do 63 kg). In prav ona je pred letošnjimi olimpijskimi igrami v Tokiu (te so sicer nosile letnico 2020, ko bi dejansko morale biti izvedene), v vlogi ambasadorke Slovenske bakle, s pomočjo organizatorjev, številnih podpornikov in drugih sodelujočih, v ljudeh po vsej državi razplamtevala ne le simbolični ogenj in zdrav tekmovalni duh, temveč prebujala in spodbujala zavest o tem, da zmoremo. In da povezani zmoremo (še) več.

Tako smo pričeli skupaj sanjati olimpijske sanje, ki so postale resničnost in se naposled odrazile v petih (prav

toliko je tudi olimpijskih krogov) osvojenih medaljah, od tega kar treh zlatih. Še enkrat več smo dokazali, da v majhni, komaj 2-milijonski deželici pod Triglavom, ki je skoraj 9.400 km oddaljena od tihoceanske otoške države s preko 126 milijoni prebivalcev in slavnim, trenutno mirujočim vulkanom (Fudži, s 3.776 m sicer najvišja japonska gora stožčaste oblike, ki je svetovno znana zaradi svoje naravne lepote, duhovnega pomena in vpliva na japonsko kulturo), nemogoče je mogoče. Da smo Slovenci preprosto izven serijski narod, v marsičem izjemni, edinstveni, osupljivi (in še bi lahko nizali pridevnike, s katerimi bi ubesedili našo sposobnost, talentiranost, vztrajnost, notranjo moč, skratka - neverjetnost).

Bravo, mi in bravo, naši športniki!

In: kmalu, 23. septembra, bo dan slovenskega športa. Upravičeno ga lahko praznujemo!

Klaudia SOVDAT, Simona ANTOLIČ

Bivši ravnatelj OŠ Rače razstavlja v DLUM

Jožef Jurič se je rodil leta 1953 v Mariboru. Študiral je na Katedri za likovno pedagogiko na Pedagoški akademiji v Mariboru, kjer je leta 1978 diplomiral. Istega leta se je zaposlil kot likovni pedagog v OŠ Dušana Flisa v Hočah. Leta 1997 je na Pedagoški fakulteti v Mariboru pridobil strokovni naziv profesor likovne pedagogike.

Od leta 1996 in nadaljnjih 20 let, vse do upokojitve (leta 2016), je opravljal delo ravnatelja na OŠ Rače.

Ob svojem pedagoškem delu in ravnateljevanju je bil vseskozi aktiven likovni ustvarjalec, v obdobju med leti 2005 in 2011 tudi mentor likovne sekcije KUD Angel Besednjak Maribor.

Umetniške stvaritve Jožefa Juriča so v minulih letih krasile že številne razstavne prostore; med skoraj 30-imi razstavami, ki jih uvršča med pomembnejše, je približno dve tretjini osebnih in tretjina skupinskih.

Leta 2006 je razstavljal tudi v Beli dvorani gradu Rače. Njegova zadnja (ki pa gotovo ni zares zadnja!) samostojna razstava slikarskih del je bila na ogled postavljena avgusta letos.

Jožef Jurič na dan odprtja najnovejše samostojne razstave njegovih slik (tehnika akril na platno), 10. 8. 2021

Pred uradno otvoritvijo razstave sta prisotne pozdravila in nagovorila dr. h. c. Vojko Pogačar, predsednik DLUM in Mario Berdič Codella, likovni kritik in kurator razstave, ki je napisal tudi uvodne misli k izdani brošuri s fotografijami in naslovi trenutno razstavljenih del. Po besedah slednjega je, med drugim, »slikarska produkcija Jožefa Juriča v novejši fazi doživela nenavadno metamorfozo, saj je umetnik prešel iz realističnega obravnavanja likovnih motivov, s poudarkom na akvarelni in pastelni tehniki, v geometrizirajočo, po drugi strani pa organsko oblikovno stilizacijo in hkrati pričel ustvarjati v tehniki akrila na platnu.«

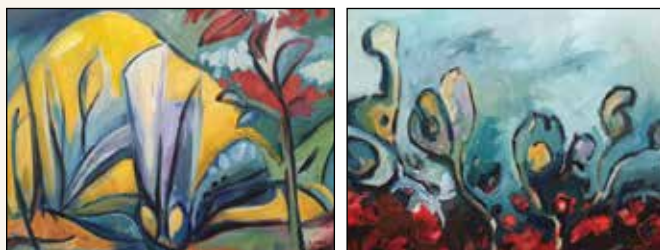

Jožef Jurič, Vojko Pogačar in Mario Berdič Codella so v zanimivem pogovoru obiskovalce razstave seznanili z osnovnimi značilnostmi in posebnostmi razstavljenih del

Seveda nas je že pošteno zanimalo, kaj neki bomo imeli priložnost videti, zato smo, ko so se vrata DLUM odprla, z veseljem pričeli tešiti radovednost.

Del udeležencev otvoritve razstave med njenim ogledom

Nekaj izmed množice razstavljenih slik Jožefa Juriča

Med družabnim pomenkom po ogledu smo prisotni ugotovili, da so bila naša pričakovanja več kot dosežena.

Ogled razstave del Jožefa Juriča bo v prostorih Društva likovnih umetnikov Maribor ljubiteljem umetnosti na voljo še do 15. septembra 2021.

S. A.

Naša vinogradnika Robi Greif in Branko Hribernik znova odlična!

• Vinorodna dežela, ki se je končno dvignila

Statistični podatki in trendi razvoja, kar zadeva vinorodno deželo Podravje, zadnje desetletje niso bili nič kaj obetavni. Zato toliko bolj veseli podatek, da se je deželi vrnil nekdanji ugled, ki ga je imela tudi na dunajskem dvoru. Dvig kakovosti vin, prilagoditev pričakovanjem zahtevnih, vedno bolj izobraženih pivcev, zahteve gastronomije, vztrajnost in trma vinogradnikov, da znajo, da imajo dobra vina, ki jih lahko s ponosom ponudijo tudi pet zvezdičnemu turizmu in na najzahtevnejše vinske trge, se danes lahko potrdijo.

Premik v razvoju, ki je na podeželju viden, hočemo ali nočemo, moramo pripisati novi generaciji vinogradnikov, ki je nadaljevala tradicijo utečenega, že obstoječe pa še nadgradila. To pa ne gre brez nenehnega učenja in pridobivanja novih znanj, izmenjave izkušenj, investicijskih vlaganj, posodobitve tehnologije ipd., torej brez spremembe razmišljanja in sodelovanja.

Vinorodna dežela Podravje je preplavljena z vrhunskimi vini, prepoznavnimi, edinstvenimi zgodbami. Vinogradniki so se začeli povezovati in to ne samo v Mariboru, temveč tudi v Halozah in Srednje Slovenskih goricah. Zgodbe vinogradnikov se slišijo. Slišijo se tja čez Trojane, vse do Primorske in širše.

Zgodbe o uspehih moramo širiti in k dvigu prepoznavnosti prispevati vsi: vsak posameznik, stroka, politika in skupna družba.

"Številna priznanja za kakovost, nagrade, dosežene na lokalnih, nacionalnih in mednarodnih ocenjevanjih so dokaz, da je kakovost vin res izjemna. Potrebujemo samo še širšo pozitivno naravnost družbe. Lep zgled so nam lahko naši športniki, ki so na poletnih OI v Tokiu (čeprav kot posamezniki, a z močno medsebojno povezanostjo in skupinskim zagonom) dokazali, da 'objeti znamo poleteti' še kako visoko, da smo, čeprav smo kot narod majhni, lahko še kako veliki, če se podpiramo, sodelujemo, vlečemo v isto smer," sporočajo vinogradniki.

• Strokovno ocenjevanje vinskega letnika 2020 *(vir informacij/zbornik: Tadeja Vodovnik Plevnik - KGZS Maribor)*

Vremenske razmere (temperature, padavine, sončno obsevanje) so bile v letu 2020 za vinsko trto in kakovost grozdja ugodne, v primerjavi z dolgoletnim povprečjem (1950-2004) pa nadpovprečne. V času rasti vinske trte (vegetacije) so bile temperature višje, padavine pa nižje od dolgoletnega povprečja. Lahko rečemo, da so bili vsi meseci v vegetaciji bolj topli od dolgoletnega povprečja. Le mesec maj je bil malo pod povprečjem. Največ padavin je bilo v juliju in oktobru. V najpomembnejšem času za 'pripravo' trte na cvetenje (v maju) je bila temperatura nižja in več padavin od dolgoletnega povprečja, zato je prišlo do zamika začetka cvetenja. V okolici Maribora (Počehova) je bil začetek cvetenja sorte chardonnay 7. junija (v desetletju pred tem v času med 22. majem in 6. junijem). Sorto chardonnay jemljemo kot nekak primerjalni standard. V kolikor začne cvetenje chardonnaya na navedeni lokaciji v maju, se lahko v vinorodni deželi Podravje nadejamo po kakovosti nadpovprečne vinske letine - seveda le, če so od cvetenja do tehnološke zrelosti grozdja normalne vremenske razmere in zdravstveno stanje grozdja. Tedenski zamik cvetenja lahko nadoknadi ugodno vreme v nadaljevanju, predvsem v času zorenja grozdja.

In kakšna so vina letnika 2020? Vina so ustrezne barve, sortno značilna, z zmernim, nekatera tudi z višjim alkoholom, imajo značilno svežino in kar ustrezno zaokroženo harmoničnost. Da lahko tako zapišemo, dokazujejo mnogoštevilni vzorci na različnih ocenjevanjih vin.

Na Kmetijsko gozdarskem zavodu v Mariboru je bilo 2. junija 2021 izvedeno **55. ocenjevanje vin vinorodne dežele Podravje**. Dogodek je potekal pod imenom '**Vinski letnik 2020**'. Gre za tradicionalno ocenjevanje vin, kjer se vina ne potegujejo za odličja, ampak za strokovno oceno, ki vinogradnikom in vinarjem veliko pove in je lahko spodbuda ali opozorilo, v vsakem primeru pa smernica, kako delati naprej.

Vina je ocenjevala 'vseslovenska', 20-članska strokovna ocenjevalna komisija. Glede na veliko število vzorcev je delo potekalo v dveh komisijah, ki sta jim predsedovali Leonida Gregorič in Tadeja Vodovnik Plevnik.

Na ocenjevanju je bilo 153 vzorcev. Od tega je bilo 128 vzorcev vin letnika 2020, ostalih 25 vzorcev pa je bilo starejših (11 penin in 14 mirnih vin). Sodelovalo je 65 vinarjev. Ocenjevanje je potekalo po 100-točkovni metodi, po kateri so bila vina razvrščena v kategorije po barvi, aromati in ostanku nepovretega sladkorja.

• Rezultati ocenjevanja

Rezultati ocenjevanja? Za naša vinogradnika Roberta Greifa in Branka Hribernika, člana Društva vinogradnikov (DV) Rače - Fram, naravnost odlični! Prepričajte se!

- BELA ZVRST: DV Rače - Fram, Robert Greif, Fram; ocena 85,00;
- MODRA FRANKINJA: DV Rače - Fram, Robert Greif, Fram; ocena 85,57;
- LAŠKI RIZLING: DV Rače - Fram, Robert Greif, Fram; ocena 85,71;
- SAUVIGNON: DV Rače - Fram, Robert Greif, Fram; ocena 85,71;
- SAUVIGNON: DV Rače - Fram, Branko Hribernik; ocena 85,86;
- CHARDONNAY: DV Rače - Fram, Branko Hribernik; ocena 86,29.

Branko Hribernik in Robert Greif (Vina Greif) z zgovornima dokazoma - priznanjema za visoki omeni na ocenjevanju vinskega letnika 2020

Seveda gredo nagrajencema tudi naše čestitke!

S. A.

Vrhunski ambient + vrhunska glasba = vrhunsko doživetje

Na notranjem dvorišču gradu Rače naj bi si v soboto, 28. avgusta 2021, roki na najboljši mogoči način podala glasba in ambient. Dogodek, ki so ga na Eventimovi spletni strani (povezava: <https://www.eventim.si/si/vstopnice/akusticna-siddharta-maribor-grad-race-race-564359/event.html>) oglaševali in nanj vabili pod naslovom 'Vrhunski ambient, vrhunska glasba, vrhunsko doživetje!', se je na dan glasbenega spektakla – čeprav je bil ta zaradi negotove vremenske napovedi kasneje prestavljen v športno dvorano Rače – resnično izkazal za točno to!

Kako tudi ne, ko pa je na naša tla stopila – še do nedavnega bi se to slišalo skorajda iluzorno – Siddharta!

Saj ni res - pa je (bilo)!

Organizatorji so zapisali, da z akustičnim koncertom neponovljive Siddharte v Račah na zadnji avgustovski sobotni večer zaključujejo poletje. Dodali so še, da bo glasbena spremljava vedno izjemne Siddharte obiskovalce nekoliko bolj intimno popeljala skozi bogat repertoar uspešnic, ki spremljajo dolgoletno ustvarjanje te skupine.

In... Naposled se je dejansko zgodilo. Iz mesa in krvi so na oder stopili oni – sedanji člani leta 1995 ustanovljene glasbene skupine Siddharta (ime so si nadeli po književnem delu Hermanna Hesseja), ki s svojim zvokom in drugimi posebnostmi že dolgo dominira na slovenski rock sceni: Tomi Meglič, Primož Benko, Jani Hace, Tomaž Okroglič Rous in Boštjan Meglič.

In publika je dočakala, kar je čakala. In izpolnjeno je bilo tisto 'nekaj', zaradi česar so bile vstopnice (omejena količina) tako rekoč v hipu razprodane.

Tistim, ki se dogodka niste uspeli udeležiti, pa naj nekoliko več povesta fotografiji.

*Nekaj utrinkov s koncerta skupine Siddharta v Račah, 28. 8. 2021
Foto: Nataša Jambrovič Marin*

Za ljubitelje Siddharte je to bil nepozaben večer!

S. A.

Pričelo se je novo šolsko leto 2021/22

Liste stenskih koledarjev smo pred kratkim obrnili iz avgusta na september. Z devetim mesecem v letu pa se je pričelo tudi novo šolsko leto 2021/22. Po vročem in, vsaj tako upamo, za vse otroke čim lepšem in brezskrbnem poletju, je tako napočil čas, ko se je v sredo, 1. 9. 2021, zjutraj znova oglasila nadležna budilka.

Za osnovno- in srednješolce so se torej zaključile več kot dvomesečne počitnice. Nekateri otroci in najstniki so se menda med njimi že pričeli vse bolj in bolj dolgočasiti ter pogrešati sošolke in sošolce, spet drugi bi želeli, da bi še dolgo trajale oz. se po možnosti sploh nikoli ne končale, saj šola ne prinaša le novih znanj ter (vsaj med odmori) zabavnih dogodivščin in spominov, ampak predvsem obveznosti, ki se jim ni mogoče izogniti.

Kakor koli že: tudi obe osnovni šoli v naši občini – OŠ Rače in OŠ Fram – sta znova na široko odprli vrata učilnic, ki jim v Račah v novem šolskem letu živahnost vdihuje 381, v Framu pa 368 (skupno 749) bolj ali manj zvedavih učencev in učenk. Večina med njimi je šole že navajena, 79 malčkov (od tega 37 v Račah in 42 v Framu) pa jo je obiskalo z rumeno rutico okoli vratu. Za te po večini 6-letne malčice in malčke, ki jim pravimo prvošolke in prvošolci, je to bil brez dvoma prav poseben, vznemirljiv, zgodovinski dogodek, ki zlepa ne uide iz spomina.

Da bi prvi šolski dan tako na najmlajše učence kot njihove starše naredil kar najboljši vtis, da bi ga pomenili kot prijetnega, sproščenega in veselega, se vsakič znova zgledno potrudijo tudi v obeh naših osnovnih šolah. Tudi letos so sledili tej lepi in prijazni tradiciji.

• **OŠ Rače** v šolskem letu 2021/22 deluje z dvema oddelkoma prvošolcev.

1. a razred obiskuje 18 otrok, od tega 7 deklic in 11 dečkov. Njihova učiteljica je Kristina Milec, druga strokovna delavka pa Polona Korošec (*foto levo spodaj*).

1. b razred obiskuje 19 otrok, od tega 7 deklic in 12 dečkov. Njihova učiteljica je Petra Pipenbaher, druga strokovna delavka pa Sabina Hovnik (*foto desno spodaj; obe foto: Saša Kovačec*).

• **OŠ Fram** v šolskem letu 2021/22 prav tako deluje z dvema oddelkoma prvošolcev.

1. a razred obiskuje 21 otrok, od tega 10 deklic in 11 dečkov. Njihova učiteljica je Brigita Vabič, druga strokovna delavka pa Mojca Lešnik.

Tudi 1. b razred obiskuje 21 otrok, od tega 10 deklic in 11 dečkov. Njihova učiteljica je Maša Stres, druga strokovna delavka pa Maja Radinovič.

Zbrani na šolskem dvorišču pred OŠ Fram - spominski skupinski posnetek prvošolcev ter njihovih staršev, v.d. ravnateljice Vesne Lešnik, učiteljev in župana Branka Ledineka • foto: Nataša Jambrovič Marin

Učencem želimo čim več radovednosti in vedoželjnosti, ki najbolj spontano vodita do učenja in posledično znanja. Z ozirom na dejstvo, da sta za nami šolski leti, ki ju zaradi boja s pandemijo in z njo povezanimi protikoronskimi ukrepi ne moremo poistovetiti s šolanjem, kakšnega smo poznali dotlej in kakršno se nam je zdelo samoumevno pred pojavom te novodobne zdravstvene problematike svetovnih razsežnosti, naj vsem deležnikom v vzgojno-izobraževalnem procesu zaželimo, da bi bilo poučevanje in prisostvovanje pouku znova ves čas mogoče 'v živo', v pravih učilnicah. Tudi sicer držimo pesti, da bi šolsko leto 2021/22 teklo tekoče ter prinašalo čim manj skrbi in zapletov, obenem pa natrosilo čim več nepozabno lepih trenutkov.

Simona ANTOLIČ

Pokazali ste zanimanje

V prejšnji številki Novic, ki je izšla na prehodu iz junija v julij 2021, smo na strani 46 objavili zapis z naslovom 'Eksotika (vsaj) na krožniku'. Ta je, kot gre sklepati po odzivih, predvsem med našimi bralkami doživel lep sprejem in sprožil nekaj zanimivih odzivov, idej in predlogov, ki smo jih v vmesnem času prejeli na e-naslov uredništva. Vsem, ki ste se obrnili na nas, je skupno to, da si v Novicah želite tudi kulinarčni kotiček (žal vam tega, vsaj za zdaj, ne moremo obljubiti). Sporočate tudi, da ste se razveselili fotografije, ki je - s pomočjo mandarin, banan, kivija ter ščepca domišljije in kreativnosti - pričarala podobi palm na krožniku ter s tem na silno preprost način poskrbela za izvirnost in pridih eksotičnosti (tudi) na domači mizi.

Vsi, ki ste kadarkoli imeli priložnost potovati s katero izmed številnih velikih, sodobnih in vrhunsko opremljenih potniških ladij-križark (v bistvu gre za hotele ***** na vodi, ki ponujajo mnogotere možnosti za aktivni oddih in raznolike prostočasne dejavnosti, obenem pa potnikom omogočajo, da v sklopu enega potovanja obiščejo več držav, v polnosti doživijo kulturne raznolikosti ter se naužijejo mozaika neverjetnih lepot, ki jih ponuja svet), ki so pred izbruhom epidemije koronavirusa iz leta v leto v večjem številu plule po širnih morskih prostranstvih našega modrega planeta, ste gotovo bili fascinirani (tudi) nad t.i. polnočnim bifejem, ko so ladijski kuharji iz sadja in zelenjave pripravili široko paleto domiselnih in čudovitih kreacij, ki so jemale dih in jih ni mogoče opisati z besedami.

Za tiste, ki ste najsrečnejši in se najbolje ter najvarneje počutite na kopnem, pa še nekaj preprostih zamisli, ki jih je z nekaj volje in z v vseh gospodinjstvih razpoložljivimi sestavinami mogoče udejanjiti doma. Verjemite, lačen ni le želodec, lačne so in hvaležne vam bodo tudi oči. Pa še vi se boste počutili zadovoljni, morebitni gostje pa vam bodo prav gotovo na dušo pihnili s kakšno pohvalo! Torej: le korajžno in brez oklevanja aktivirajte kreativno žilico!

Pa veliko domišljije ter zabave pri dekoriranju in dober tek!

S. A.

Poročili so se ...

Da, letos, predvsem v toplejših mesecih, je v čudovitem ambientu Bele dvorane gradu Rače (po lanskoletnem koronskem zatišju) nekaj parov znova zamenjalo status iz samskih (morda zaročenih) v mladoporočence. In to nas iskreno veseli. Tako zelo, da bi želeli znova obuditi nekoč že dobro utečeno prakso, da nove nosilce poročnih prstanov s kratkim zapisom in fotografijo predstavimo tudi v Novicah.

Novopečeni možje in žene, vabljeni torej, da se nam oglasite! Zaželeno je, da sporočite podatke o imenu in priimku ženina in neveste (dekliški in novi priimek), naslov skupnega prebivališča, datum poroke, imena morebitnih otrok in seveda poročno fotografijo, ki vam je najbolj pri srcu. Po želji lahko dodate še kakšne informacije oz. zanimivosti. Vse napisano seveda velja tudi za tiste, ki se znova poročate po 50 ali več letih.

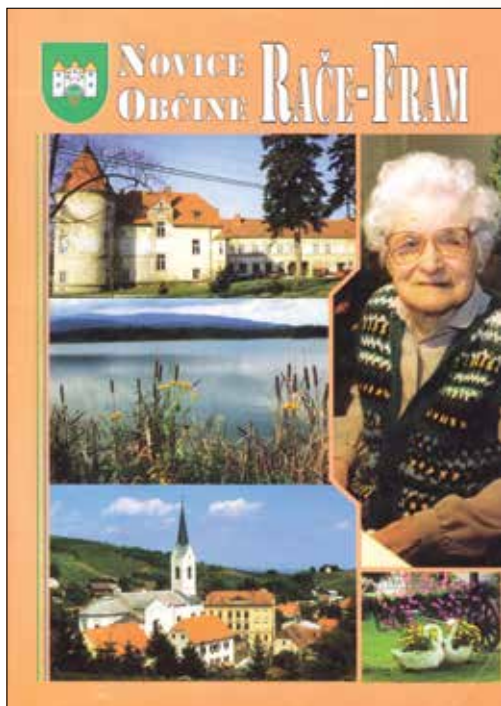
Potrebno dokumentacijo za objavo v Novicah lahko prinesete osebno ali jo pošljete v e-verziji, na naslov: *urednistvo.novic@gmail.com*.

Uredništvo

Novice z vami že 23 let

Prva tiskana številka Novic Občine Rače - Fram je luč sveta zagledala septembra 1998. Pod njih se je že tedaj podpisala odgovorna urednica Simona Antolič, poleg nje pa so tedanji uredniški odbor sestavljali še Suzana Peršuh (sedaj Pungartnik), Smiljanka Stres (sedaj Šimundža), Dragica Sternad (sedaj Sternad Pražnikar), Andrej Šafarič in Anita Trglec (sedaj Živko). Mandat urednice in uredniškega odbora je vezan na mandat župana, torej je na novo imenovan (in občasno delno preoblikovan, kar zadeva člane) vsaka štiri leta.

Obraz 1. številke Novic, ki so izšle septembra 1998; na naslovnici desno tedaj naša 100-letna občanka Rozina Leben

Leta so minevala in odtlej jih je preteklo že 23. Danes nismo več mladi, smo pa v zameno izkušeni. Kdor nikoli ni opravljal podobnega dela, si ne more niti predstavljati, kako pestro, naporno in stresno (čeprav tudi zanimivo in ustvarjalno) je, kaj vse se dogaja na poti od starta do cilja, torej do končnega izdelka. Oseba, ki je (poleg redne službe in drugih obveznosti) vsa ta leta z vso odgovornostjo, predanostjo in velikim spoštovanjem do bralcev preko vseh faz vlekla 'voz', na katerem piše Novice Občine Rače - Fram, je v to delo vložila veliko časa in truda. Ter srčnosti.

Kakor koli že, tokrat nastaja in bo predvidoma sredi septembra 2021 pred vami že 90-ta številka Novic, kar je vsem, ki s svojimi prispevki kontinuirano ali občasno pripomorete k nastajanju našega občinskega glasila, gotovo lahko upravičeno v veselje in ponos.

Tisti, ki ste naši zvesti bralci, ste gotovo že večkrat opazili, da nismo vselej ravno tipično časnikarski. Sploh pri nekoliko poljudnejših vsebinah si namreč dovolimo odstopanje od stroge uradnosti, togosti in suhoparnosti, ki so značilni za nekatere časopise. Našim zapisom skušamo dati čim večjo zanimivost, širino, barvitost,

sočnost, toplino, po možnosti pa za posladek tudi ščepec duhovitosti. O aktualnih zadevah vas skušamo seznanjati celovito - z uvodom, jedrom in zaključkom. Prizadevamo si za razumljivo in prijetno berljivo čtivo. Nenehno težimo k objavi vseh pomembnih in posredovanju verodostojnih informacij. Veliko nam je do tega, da bi vam druženje z nami (še dodatno) približali, pa tudi, da bi sami sedli za 'pero' (računalnik) in se nam spontano pridružili kot dragoceni zunanji dopisniki in/ali fotografi. Le tako je namreč mogoče v Novice zajeti čim več tistega, čemur smo/ste priče pred domačim pragom, pa tudi širše. To je tudi namen lokalnega časopisa.

Vsem, ki v Novice radi dopisujete in/ali jih težko pričakujete ter radi prebirate, se zahvaljujemo za naklonjenost.

Cenjeni bralci, obveščam vas, da z dokončanjem 90-e številke Novic Občine Rače - Fram svojo vlogo odgovorne urednice zaradi osebnih razlogov prepuščam in priložnost dajem drugim.

Županu, sedanjim in nekdanjim članom občinskega sveta se iskreno zahvaljujem za zaupanje, vsem sodelavcem, članom uredniškega odbora in zunanjim dopisnikom pa za dolgoletno sodelovanje, v spomin na katerega za vselej ostaja tudi skoraj 6.000 strani tiskanih informacij o aktualnih dogodkih ter naših skupnih dosežkih in zmagah.

Simona Antolič

Uredništvo

Iščemo naše anketirance iz leta 1998 ...

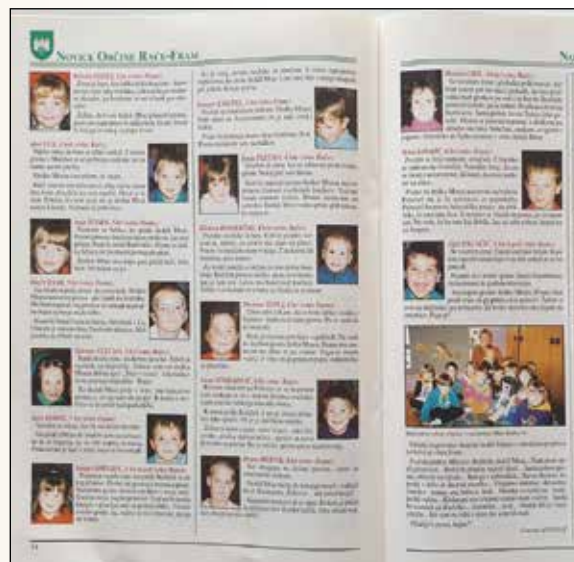
Spoštovani!

Kot že predhodno navedeno, smo občinsko glasilo 'Novice Občine Rače - Fram' začeli izdajati leta 1998, tokrat pa vam v branje ponujamo devetdeseto številko.

Naslednje Novice so planirane decembra; izšle naj bi malo pred božičem 2021 in novim letom 2022, torej v prazničnem času.

Zanje smo si zamislili nekaj posebnega (pravzaprav se je zamisel utrnila županu). Da bi idejo lahko uresničili, potrebujemo in prosimo za vašo pomoč.

V Novicah št. 2, ki so izšle decembra 1998, smo med otroki, tedaj starimi med 3 in 6 let, ki so obiskovali enoto vrtca v Račah ali Framu, napravili anketo. Spraševali smo jih, kakaj imajo radi zimo, pa kaj si želijo ob Božička in dedka Mraza ipd. Pristržne malčice in malčki, ki so sodelovali v anketi, so bili: **Ana Breznik, Žiga Krajnc, Ana Španinger, Gregor Falež, Alen Vuk, Valerija Plečko, Sanja Gornjec, Janja Plečko, Klemen Hameršak, Leon Stoilkovič, Marina Gril in Aljaž Frančič** iz vrtca v Račah ter **Tina Filipič, Aljaž Fekonja Vidnar, Julija Raišp, Žan Mom, Jernej Detela, Denis Gradišnik, Nejc Stres, Rebeka Lepej, Anja Štern, Blaž Cesar, Sašo Kokol, Gregor Kmetec, Martina Tepej, Dejan Hojnik in Miha Kodrič** iz vrtca v Framu.

Jih poznate?

Sami bi katerega od njih sicer z nekaj iznajdljivosti in uporabe VIP najbrž še lahko našli, za večino pa nimamo sledi. A bi z njimi silno radi znova vzpostavili stik in jih vprašali: **»Kam vas je zanesla pot, kje bivate sedaj, kaj počnete oz. s čim se ukvarjate? Ali morda decembra znova pišete pisemca Božičku in/ali dedku Mrazu, vendar sedaj že skupaj z vašimi otroki? Kaj si letos sami najbolj želite od decembrskih dobrih mož?«**

Zelo, zelo bi nas razveselili (verjamemo pa, da posledično tudi naše drage bralce in bralke), če bi se prepoznali v teh vrsticah (ali bi vas prepoznali drugi ter vas seznanili z našo namero in prošnjo) in se nam oglasili z odgovori na zastavljena vprašanja. Če nismo prezahtevni, vas obenem prosimo, da posredujete še kakšno svojo novejšo fotografijo.

V kolikor bo 'akcija' uspešna (v primeru dovolj velikega odziva), bomo v prihodnji številki Novic objavili primerjavo odgovorov na anketo/1998 in tistih, ki jih bodo iste osebe, ki pa so vmes odrasle in se počasi bližajo tridesetici, posredovale kot odziv na te vrstice.

Vse imenovane prosimo, da nam najkasneje do petka, 5. novembra 2021, pišejo na e-naslov: urednistvo.novic@gmail.com. Odgovori naj bodo kratki in jedrnat in naj ne presegajo 900 znakov. Zaželeno je, da zapisu priložite še svojo novejšo (po možnosti portretno) fotografijo.

Srčno upamo, da smo vas uspeli animirati. Veseli bomo, če boste to dokazali.

Že vnaprej iskrena hvala za (vnovično) sodelovanje!

Uredništvo Novic

Pa kdaj kasneje...

Že v Novicah št. 88-1/2021 smo – prepričani, da bo temu res tako – napovedali objavo prispevkov o inovativnih, prodornih in v širšem merilu uspešnih bratih iz naše občine: o 42-letnem Vitu Žuraju, skladatelju, ki posega po najvidnejših priznanjih in prejema najpomembnejša naročila v glasbenem svetu, začasno pa ima čast bivati v prestižni nemški umetniški rezidenci, kjer je minule mesece pripravljaval novo eminentno skladateljsko portretno zgoščenko.

Prav tako smo imeli namen pokukati in bralcem predstaviti poslovno življenje, z njim povezane vzpone in padce, kreativne izzive, koristna spoznanja, dragocene izkušnje ter cilje sedaj 39-letnega podjetnika Jara Žuraja, po izobrazbi pravnik, ki mu je z ekipo uspel preboj v svetu elektronike za plovila.

Pa se je zalomilo. In to s časom. Sredi maja je namreč Jaro sporočil, da se 'utaplja' v delu in se opravičil, ker vsaj do letošnje jeseni ne vidi možnosti, da bi na zastavljena vprašanja uspel odgovoriti tako, kot si želi in kot si bralci to zaslužijo. Skoraj sočasno pa se je oglasil tudi njegov brat Vito, ki je zapisal, da je zaradi vseh zapletov s korono izdaja njegovega CD-ja prestavljena na jesen 2021, zaradi česar je primoran z aktualnimi informacijami o tem projektu počakati do takrat.

Situacijo obeh seveda razumemo in akceptiramo, upamo pa, da bomo lahko kaj več o naših občanih (sicer pa nedvomno svetovljanih) Vitu in Jaru Žuraju, ki vsak na svojem širokem področju dela in ustvarjanja gotovo še zdaleč nista rekla zadnje besede, vendarle v doglednem času ponudili v branje.

Uredništvo

DRUGI MEDIJI O NAS

Znano je, da je poletje za časnikarstvo in iskalce novic željna novinarska peresa (ki so jih v novejši dobi zamenjala sodobna elektronika in z njo tipke) 'čas kislih kumaric', ko ne le ob pogledu na po dežju kličočo zemljo, ampak tudi na področju aktualnih zanimivosti vlada suša. No, vsaj včasih je bilo tako, letos pa je poletne termine še vedno zasedal koronavirus, ki ga ne maramo in bi se ga želeli znebiti, za nameček pa so bile zaradi njega iz lanskega v letošnje leto prestavljene poletne olimpijske igre v Tokiu. Ker so naši športniki v japonski prestolnici nizali vrhunske uspehe, medijskega prostora ni bilo težko zapolniti z aktualnostmi, zato si štejem v toliko večje zadovoljstvo, da so uredniki raznih časopisov (predvsem Večera - priloga Štajer'c) izkazali interes še za veliko ostalih dogajanj - tudi za predstavitev nekaj dogodkov in ljudi iz naše občine, ki se jim gre iz kakršnega koli razloga prikloniti za to, da (tako uspešno) počnejo, kar počnejo.

Tokrat smo se zato odločili za novo rubriko, kjer bomo v Novicah (z navedbo virov) ovekovečili nekaj objav drugih medijev, ki ste jih tam morda spregledali, so nam pa lahko upravičeno v ponos in se nam zdi prav, da dosežejo čim širši krog ljudi.

Uredništvo

(Vir: Večer - priloga Štajer'c)

8 | Rače - Fram, Hoče - Slivnica

četrtek, 24. junija 2021

Dravsko polje

GRAD RAČE

Velikokrat v Račah, v mislih in sanjah

Marjan Tomšič je s pismom nagovoril nekdanje sokrajane, saj se literarnega večera ni mogel udeležiti

V okviru občinskega praznika je Literarni klub KUD Rače pripravil srečanje ljubiteljev knjig in branja, ki so ga tokrat posvetili pisatelju Marjanu Tomšiču. Ta se srečanja sicer ni mogel udeležiti, zato je Cvetka Belca uvodoma prebrala pismo, ki ga je namenil krajanom. Zapisal je, da je v mislih velikokrat v Račah, tudi v sanjah: "Tako čudno se včasih počutim: Račan,

Udeleženci literarnega srečanja
Foto: Cvetka Belca

ki se je izgubil med istrskimi griči in vasmí. Tako je pač bilo usojeno. Da si želim domov, se zavem, ko se v mislih, povsem nezavedno, znajdem med ribniki, v goši ali pa med polji. Ko se spominjam, kako sva s prijateljem Nandekom (Ferdinandom) Kunejem nestrpno čakala 1. maj; takrat sva lahko sezula čevlje in se bosa zapodila proti glavni cesti. Vesel sem, da imate zdaj tudi Račani svojo knjižnico. To so zakladi, ki ne minejo. Srce in duša, hrepenenje in avanture med knjižnimi stranmi. Spominjam se, kako sva z mamo brala včasih vso noč, sede ali čepe, vsak na svoji strani mize. V popolni tišini, v budnih sanjah," je med drugim zapisal v svojem pozdravu iz Kopra.

Sledilo je branje iz bogatega opusa njegovih del, in sicer iz knjig Super frače, Frkolini ter Norček in romana Zrno od frmntona. Pisatelj skozi otroške oči prikaže samosvojo podobo težkega obdobja v nedavni preteklosti. V njegovih najznamenitejših proznih delih pa prevladuje istrska tematika. Ob branju se je razvil zanimiv pogovor, posebej živo ter dragoceno je bilo pričevanje Tomšičeve sosedice iz otroštva, ki je slikovito opisala dogodek, ki je v Frkolinih objavljen pod naslovom Mezinček. Srečanje so s pesmijo obogatili člani vokalne skupine Fantje na vasi. (štr)

To nedeljo koncert

KUD Rače vabi to nedeljo, 27. junija, ob 19. uri na 4. koncert abonmaja Grad Rače 2021. Na grajskem dvorišču bo z izborom srednjeveških skladb nastopil komorni ansambel Capella Carniola v sestavi Marta Močnik Pirc (sopran), Barbara Kanc (ples), Kristina Martinc (kljunasta flavta), Janez Jocič (portativ, hurdy gurdy, srednjeveški oprekelj, enoročna piščal z bobnom, vodja ansambla) in Franci Krevh (tolkala).

16 ŽIVLJENJE V OBJEKTIVU

Poročil pet parov

Nogometna estradno-športna reprezentanca se je pomerila s fuzbalerji iz Morja
Goste je vodil Bojan Prašnikar

SKORAJ ŠEST DESETLETIJ, skoraj vsako nedeljo ob isti uri, se na jasi v naselju Morje v občini Rače - Fram, enem od 14 naselij v tej občini, nastali leta 1995, zbere vse živo. Od župana do navzdol; včasih jo primaha tudi župnik. Tokrat pa so se zbrali že dan prej, v soboto. Z razlogom. Na obisk, prijateljski in delovni, je k njim namreč prišla reprezentanca Humanitarnih zvezdic, ART Football team, ekipa, ki jo sestavljajo številni nekdanji nogometaši Maribora, rokometiši, reprezentanti in glasbeniki. Na jasi, ki je postala ena najbolj znanih, če že ne najbolj znana jasa na Štajerskem, se

Prva kopačka Morja na kozolcu

Druga sobota v januarju je rezervirana za slavlje, ko zalijejo sezono in razglasijo najboljše. Ti prejmejo iz lesa narejeno okroglo lovoriko, imenovano prva kopačka Morja. Dobitniki jo vselej obesijo na dobro vidno mesto: kozolec, garaža, lopa, skratka prostor, kjer se srečajo s sorodniki in znanci, saj take lovorike ne moreš dobiti nikjer drugje.

Gasilska na najbolj znani jasi na Štajerskem FOTO: PETER PLANINŠEK

je prašilo. Jasa namreč nima trave, saj, kot pove župan **Branko Ledinek**, fantje na njej »toliko trenirajo, da nima časa zrasti«. No, poleg jase pa se je kadilo – zaradi vsega, česar so bili po tekmi deležni nastopajoči in gostje. Tokrat se je na jasi pojavil tudi velik napis – Slovenske novice – 30 let! Kot da so vedeli, da bosta v ekipi Humanitarnih zvezdic tudi podpisani novinar in kolumnistka Slovenskih novic **Marija Mica Kotnik**. V ekipi, ki je tokrat pritekla na jaso sredi štajerskega Morja, so bili med drugimi tudi **Omar Naber**, dvakratni udeleženec tekmovanja za pesem Evrovizije – za 150 nastopov v dresu slovenske estradne reprezentance je v soboto prejel posebno priznanje, pa še kapetan ekipe je bil prvič –, pa **Mirnes Šišić**, nekdanji reprezentant in član beograjske Crvene zvezde in grškega Olimpiakosa, **Suad Fileković**, ki je branil barve Maribora, Hajduka, Barnsleyja, rokometas **Luka Denić**, **Klinton Bozgo**, glasbenik **Lovro Sadek** iz Poskočnih muzikantov, pa **Nastja Čeh**. Komandiral jih je **Bojan Prašnikar**, legendarni trener Maribora in reprezentance Slovenije, ki je kot prvi Slovenec okusil slast lige prvakov. S 24-minutno zamudo se je tekma le začela. Znak za začetek je dal domači sodnik **Rajko Zemljič**, začetni udarec na tekmi pa

je izvedel **Branko Ledinek**. Mimogrede: v soboto je kot matičar poročil kar pet parov, vmes pa je pridrvel na jaso, pozdravil navzoče, izvedel začetni udarec, se s številnimi zadržal v kratkem in prijateljskem pogovoru ter se vrnil v matično dvorano poročat naročene pare. Mimogrede, drugič: Ledinek je bil na čelo občine, ki je nastala leta 1995, izvoljen na izrednih lokalnih volitvah leta 1997 in rednih lokalnih volitvah leta 1998, 2002, 2006, 2010, 2014 in 2018. Leta 2014 pa je postal znan, ko je zanj glasovalo kar 94,65 odstotka vseh, ki so

se v občini odločili, da želijo odločiti. Zgodba jase v Morju pri Framu se je sicer začela pred skoraj šestimi desetletji. Takrat so namreč navdušenci sredi gozda na zapuščenih njivi odigrali prvo fuzbalsko tekmo. Fantje in moške so se zapodili za okroglim usnjem in niti v sanjah niso slutili, da se bo tradicija ohranila do danes. Leta fuzbalerjev nikoli niso bila pomembna, pomembno je bilo le, da si bil v nedeljo zjutraj tam. Po navadi je bil zbor po maši, na začetku ob 9.30, pozneje ob 10. uri. Pa naj je sijalo sonce, padal dež

ali sneg, pomerile, da si se podi usnjem. Nedelja krajih namenjena nogometa. Tako Na začetku sta dve drevesi, na lesena, septem kovinska, ki sta V desni vratnici gola je stekleni lom za naslednjem pa so našni igralci, ki so igrišču na jasi. Igrišče enkrat a leto poravnajo žerjem, včasih z golimi rokam

Začetni udarec je izvedel župan Branko Ledinek. FOTO: PETER PLANINŠEK

SLOVENSKE NOVICE
ponedeljek, 14. junija 2021SLOVENSKE NOVICE
ponedeljek, 14. junija 2021

in prvi brenil žogo

Napis Slovenske novice – 30 let bo na igrišču ostal še nekaj časa. FOTO: MARIJA MICA KOTNIK

mbno je bilo
l za okroglim
ja je bila v teh
ena za igranje
o je še danes.
bila gola kar
to so postavili
bra 1996 pa
ojita še danes.
i spodnjega
ca s sporoči-
je rodove. V
teti tudi števil-
se zvrstili na

li dvakrat na
kar z buldo-
pa so vse delali
i. Dobre volje

in razpoloženja jim ni mogel
nihče vzeti. Domači fantje in
dekleta so čez čas ob igrišču
postavili barako, in ko neka-
teri zaradi tega ali onega niso
več mogli ali hoteli na igrišče,
so žogo zamenjali kvarto-
pirski obračuni v šnopsu, na
katere prihajajo (skoraj) vsi
pomembneži od župana nav-
zdol. Danes je baraka sodob-
na brunarica, ki je ene prvih
uporabnikov preizkusila prav
to soboto. Glede rezultata pa
le toliko: zadetkov je bilo na
tekmi precej, v kateri mreži
jih je bilo več, pa so že nekaj
minut po srečanju vsi pozabi-
li. **DEJAN VODOVNIK**

Ekipa domačih, morskih fuzbalerjev FOTO: PETER PLANINŠEK

Akcija FOTO: PETER PLANINŠEK

Šefa morskoga žara Sandi in Nik FOTO: MARIJA MICA KOTNIK

četrtek, 15. julija 2021

Rače - Fram | 9

Tone Žuraj
Danila Žuraj

V časih koronaepidemi- je in splošnega jadiko- vanja nas navdihujejo dogodki, ki osrečujejo in kažejo pot, kako je treba ravnati, če kaj uide iz včasih preveč navaje- nih in utečenih tirnic. Zaključ- ni koncert Eneje Lina Berglez je prav gotovo eden od teh do- godkov. Mlada nadarjena kon- certantka zmore mnogo in še več: pred kratkim je maturirala na II. gimnaziji Maribor, odpela koncertni program pri Komor- nem zboru Huga Wolfa – bila je tudi solistka, je članica Vokal- ne skupine A cappella in Komornega zbora Škrjanček KUD Rače v svojem kraju, sedaj pa je še glasbena pika na i njen za- ključni nastop ob koncu njenega šolanja solo petja pri mentorju Alešu Marčiču. Po njej se lahko zgledujejo mladi in manj mladi.

Vidni nastopi že v osnovni šoli

Predstavila se je s programom Alessandro Scarlatti: Le Violette, Giuseppe Giordani: Caro mio ben, Wolfgang Amadeus Mozart: Ridente la calma, Johannes Brahms: Vergebliches Ständchen, Claude Debussy: Nuit d'étoiles Pyotr Ilyich Tchaikovsky: Otchego?, Zorko Prelovec: Dekliška pesem, Benjamin Ipavec: Če na poljane rosa pade, Aldo Kumar: Pa da bi znal ter Wolfgang Amadeus Mozart: Vedrai, carino; arija iz opere Don Giovanni.

Kot osnovnošolka je zelo veliko nastopala kot zboristka in tudi kot solistka na šolskih prireditvah na Osnovni šoli Fram. Njen vzor je bila njena učiteljica in mentorica ter sedaj že tudi njena sopevka Dora Ožvald. V spominu je ostal njen prvi osnovnošolski nastop s sestro Pio v framski cerkvi, kjer sta zapeli pesem Angeli živijo. To je bil eden od mnogih nastopov, ki jih je organizirala učiteljica Smiljanka, najodmevnejši so bili vsakoletni nastopi na šolskih prireditvah Pokaži,

KULTURA

Sopranistka iz Rač navdušila

V koncertni dvorani Glasbene in baletne šole Antona Martina Slomška v Mariboru je zaključni koncert opravila sopranistka Eneja Lina Berglez

kaj znaš, kjer sta jo običajno spremljala učitelj Blaž s kitaro in učiteljica Dora z violino.

Nastopala kot pianistka, v kvartetu ...

Že s petimi leti je začela obiskovati glasbeno pripravnico, leto kasneje pa je na Konservatoriju za glasbo in balet Maribor pri učiteljici Beti Robič Polc začela ure klavirja. V letu 2014 je uspešno sodelovala na 4. mednarodnem klavirskem tekmovanju v Radljah ob Dravi. V petem razredu je še s tremi sošolci začela tudi kot pianistka glasbeno ustvarjati v kvartetu, ki so ga poimenovali Kvartet Nonstop. Nastopali so na številnih šolskih in obšolskih nastopih, predstavili so se tudi v jutranjem programu televizije Maribor.

V 8. razredu osnovne šole je začela obiskovati tudi ure solopetja pri profesorju Alešu Marčiču na Glasbeni in baletni šoli Antona Martina Slomška. Z vstopom v srednjo šolo se je Eneja Lina pridružila tudi mladinskemu pevskemu zboru II. gimnazije Maribor pod vod-

Dogodki, ki osrečujejo in kažejo pot

stvom Viljema Babiča. Postala je tudi članica Vokalne skupine A cappella in Komornega zbora Škrjanček, ki delujeta pod okriljem KUD Rače. Zadnja štiri leta poje tudi v Komornem zboru Huga Wolfa. Kot solopevka je sodelovala tudi na 48. tek-

Eneja Lina Berglez, za klavirjem
Predrag Bjelajac Foto: Tone Berglez

movanju mladih glasbenikov Republike Slovenije Temsig, dosegla je 95,00 točk in prejela zlato plaketo. Prav tako je v letu 2020 sodelovala na mednarodnem pevskem tekmovanju IMMCC Maribor in prejela tretjo nagrado.

Kot gostja zaključnega koncerta je nastopila sopranistka Lea Arnejčič, ki je svojo glasbeno pot začela na Glasbeni šoli Karola Pahorja Ptuj, kjer je zaključila nižjo glasbeno šolo iz klavirja in violine. Nato je uspešno opravila sprejemni preizkus na Konservatoriju za glasbo in balet v Mariboru. Kasneje se je pridružila pevskemu razredu Tine Pečar Laznik na glasbeni šoli v Ormožu, sedaj pa svoje pevsko izobraževanje nadaljuje na Glasbeni in baletni šoli Antona Martina Slomška v razredu profesorja Klemna Gorenška. Glasbeno se udeležuje in sodeluje tudi pri raznih glasbenih in instrumentalnih sestavih. Zapela je Ich liebe dich L. Van Beethovna in delo Antona Lajovica: Mesec v izbi.

Koncert je povezovala članica KUD Rače Patricija Simraj, ki jima je v imenu navdušene publike zaželela nadvse uspešno pevsko kariero in študij.

SPOZNAVAMO DELO DRUŠTEV

PROSTOVOLJNO GASILSKO DRUŠTVO PODOVA

Miran Predikaka prejel pomembno državno priznanje

»Prostovoljstvo ni priučena vrlina. Vrednoti, kot sta solidarnost in čut za človeka, so zgled v skupnosti,« izpostavlja Miran Predikaka - prejemnik plakete Državnega sveta Republike Slovenije za izjemne dosežke na področju prostovoljstva

Gasilstvo je ena izmed najstarejših humanih in prostovoljnih dejavnosti, prostovoljna gasilska društva pa ena izmed najdlje delujočih organizacij. Osnovno poslanstvo gasilstva, pomagati oziroma ukrepati v primeru nesreč, se je ohranilo od nekdaj. Želja in namera pomagati ljudem v nesreči sta botrovali odločitvi, da se je Miran Predikaka leta 1964 kot mladinec včlanil v Prostovoljno gasilsko društvo Podova. Od samega začetka je aktivno sodeloval na vseh področjih. Ko je leta 1971 opravil izpit za gasilca, ni bilo požara ali nesreče, kjer ne bi bil prisoten pri reševanju ljudi in/ali njihovega premoženja. Redno se je izobraževal in leta 1974 opravil izpit za gasilskega častnika. Po mnogih letih aktivnega in zavzetega delovanja v gasilski organizaciji je pridobil najvišji čin v državi, to je visoki gasilski častnik 2. stopnje. Zraven temeljnega izobraževanja je opravil tudi izpite za strojnika, sodnika gasilsko športnih in tekmovalnih disciplin ter predavatelja.

Kot član Prostovoljnega gasilskega društva Podova in dolgoletni funkcionar (šest let je zgledno opravljal delo tajnika društva, skoraj poltretje desetletje je bil predsednik, pet let je imel funkcijo namestnika poveljnika, še dve leti dlje pa je bil član upravnega odbora) se je srečeval z raznimi problemi, ki pa jih je - skupaj s člani, brez katerih ni društva -, uspešno reševal. Kljub pičlim finančnim sredstvom v preteklosti so družno in s prostovoljnim delom postorili mnogo stvari, katerih rezultati so tudi vidni. Če samo na kratko preletimo najpomembnejše pridobitve, ugotovimo, da je bila v celoti preurejena stavba gasilskega doma, vključno z okolico, nabavljenih oz. zamenjanih je bilo več avtomobilov (kontinuirane posodobitve voznega parka gasilskih vozil) ter potrebne zaščitne in reševalne opreme.

Leta 1986 se je Miran Predikaka zaposlil kot sekretar na Gasilski zvezi Maribor. To ga je spodbudilo, da se je aktivno vključil v delovanje na nivoju Gasilske regije Maribor (združuje štirinajst občin in štirideset prostovoljnih gasilskih društev), prav tako pa tudi na ravni države. Vse te naloge je izvajal prostovoljno. Dvajset let je opravljal funkcijo poveljnika Gasilske regije Maribor in bil član poveljstva in upravnega odbora pri Gasilski zvezi Slovenije, sedaj je že osmo leto član nadzornega odbora pri tej zvezi. Sedemnajst let je bil podpoveljnik Gasilske zveze Maribor. Zraven tega je dvanajst let opravljal funkcijo poveljnika v matični občini Rače - Fram, enajst let je bil član regijskega štaba Civilne zaščite, sedaj pa je že nekaj let poveljnik Civilne zaščite v naši občini.

Za svoje prostovoljno delo je Miran Predikaka prejel mnogo priznanj, plaket in odlikovanj. Tako je leta 1998 prejel odlikovanje za posebne zasluge, leta 2010 pa najvišje gasilsko priznanje v državi - priznanje Matevža Haceta. Sedem let kasneje so ga člani društva imenovali za častnega predsednika PGD Podova. Prav tako je prejemnik priznanja župana, leta 2017 pa je prejel najvišje občinsko priznanje - plaketo Občine Rače - Fram.

Na osnovi vseh navedenih aktivnosti in prostovoljnega dela je Regijski svet mariborske regije (GZ Maribor) Mirana Predikako predlagal (Gasilska zveza Slovenije pa je s tem soglašala) za prejemnika plakete za izjemne dosežke na področju prostovoljstva. V četrtek, 17. junija 2021, je tako Miran Predikaka iz rok predsednika Državnega sveta RS, Alojza Kovšce, to plaketo tudi dejansko prejel.

Predsednik DS Slovenije Alojz Kovšca predaja plaketo Miranu Predikaki • foto: Milan Skledar

Miran Predikaka • foto: Igor Napast (Večer - priloga Štajer'c, julij 2021)

Tri generacije v gasilstvu - Miran Predikaka s sinovoma Urošem in Juretom ter vnukom Majem • foto: osebni arhiv

Na člane PGD Podova je bil (in je še vedno) imenovani nagrajenec vselej ponosen, saj so dobro opremljeni, usposobljeni in pripravljeni pomagati ljudem v nesreči. Ni večjega zadovoljstva od trenutka, ko zaključiš z intervencijo in lahko rečeš: »Uspešno je bilo.«

Miran Predikaka pravi, da je dandanašnji lažje delovati, saj imajo gasilci ugodnejše pogoje za delo kot nekoč, pred nekaj desetletji. Da je temu tako, se, skupaj z gasilskimi kolegi, zahvaljuje za posluš župana in celotne občine. Poudarja, da je to velikega pomena in da bodo s podobnim trendom in pomočjo, kakršne so deležni sedaj, gasilci lahko normalno delovali tudi v bodoče. Namreč: samo usposobljen gasilec-reševalec se lahko uspešno kosa z vsemi nalogami, ki ga čakajo na intervenciji.

Kot gasilski veteran (to je član gasilske organizacije od 63-ega leta starosti) Miran Predikaka zaupa svojim naslednikom, ki zagnano delujejo na področju zaščite, reševanja in pomoči. Verjame, da bosta tako društvo kot celotna gasilska organizacija tudi v bodoče tako uspešno delovala, saj prihajajo in starejše nadomestijo mlajši, ki prav tako čutijo odgovornost do te organizacije in njenega temeljnega poslanstva. Dejstvo je, da bo le s skupnimi močmi možen nadaljnji obstoj.

»Vsi se zavedamo, da prostovoljstvo ni naučena vrlina. Ta dejavnost je (ali pa ni, kakor komu) prirojena,« pravi Miran Predikaka, ki s ponosom pove še, da je gasilstvo in s tem prostovoljstvo v največ primerih tradicija. To še kako velja tudi za njegovo družino, saj je že ded pred očetom bil član gasilske organizacije, sedaj pa sta člana oba sinova, tovrstni geni pa očitno niso zaobšli niti Miranovega vnuka Maja. Zraven gasilstva je Miran Predikaka aktiven še na več drugih področjih. Je član Občinskega sveta Občine Rače - Fram. Kot krvodajalec je 66 krat daroval kri. Je član in večletni tajnik Lovske družine Rače, član Kulturno umetniškega društva dr. Pavel Turner Fram (moška vokalna skupina), član glasbene skupine DUR Rače in Gobarskega društva Snežka Dobrovice.

Ob vsem tem seveda ne čudi, da mu prostega časa včasih skoraj zmanjka, vendar si ne dovoli, da ga ne bi imel dovolj vsaj za svojo družino in prijatelje.

Naj zaključim z mislijo, ki nas (med drugim) družijo z nagrajencem: »Prostovoljstvo je aktivnost, ki nas zbližuje in podira vse ovire, pred katerimi so se drugi ustavili.«

Za PGD Podova: Sebastijan SORŠAK

DRUŠTVO UPOKOJENCEV RAČE

Izlet, zbor članov, jubileji

• Izlet na Dolenjsko

Društvo upokojencev Rače je po dolgem premoru, ki ga je povzročila epidemija, 24. junija 2021 organiziralo izlet svojih članov v nam malo manj znane kraje – na Dolenjsko. Ogledati smo si želeli nekaj zanimivosti na eni izmed tamkajšnjih kmetij, v Termah Krka in v Kočevskem rogu – Baza 20.

Že zgodaj zjutraj nas je sonce radodarno obsijalo in napovedalo lep in zelo vroč dan. Res nas je vedno bolj grelo, a nas med klepetom v prijetno ohlajenem avtobusu ter opazovanjem zelene pokrajine to ni preveč motilo.

Točno ob 9. uri smo prispeli na kmetijo 'Plavica', kjer smo se okrepčali z zeliščnimi kruhki in zdravilnim čajem. Razdelili smo se v dve skupini in si izmenično ogledali park zdravilnih rastlin, ki se razprostira na hektar veliki površini. Park je umeščen v naravno okolje. V gozdu rastejo zdravilna drevesa in grmi, na obronku travnika pa domujejo zdravilni polgrmi in divje rastoča zelišča. Imeli smo tudi možnost nakupa raznovrstnih mazil in napitkov.

Pot smo nadaljevali v Dolenjske Toplice, kjer smo se v restavraciji Term Krka okrepčali z odličnim kosilom. V hotelski dvorani so nam preko diapozitiva predstavili Dolenjske Toplice, njihov zgodovinski razvoj, inovativno ponudbo za energijsko regeneracijo na visokem nivoju, termalno kopališče, ki ponuja mirne kotičke za zasebnost, pa tudi vodni park s tobogani. Po zanimivi predstavitvi smo pot nadaljevali v Kočevski rog, kjer nas je pričakal vodič, nas seznanil z nadaljevanjem peš poti do Baze 20 ter nam v nekaj stavkih orisal zgodovinske dogodke iz tistih krajev.

Skupinski posnetek udeležencev našega izleta na Dolenjsko

Baza 20, najprej imenovana točka 20, na kateri je bilo od aprila 1943 do decembra 1944 bivališče političnega vodstva slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja, je edini na tako skriten način zgrajen in ohranjen sedež vodstva kakega odporiškega gibanja v Evropi in je pomemben spomenik slovenske državnosti. Peščica udeležencev izleta (primerno obutih) se je z vodičem po peš poti odpravila do Baze 20, ostali smo se posedli na klopi ob gozdu in v prijetni senci živahno klepetali.

Z novimi doživetji smo se zvečer po isti poti vrnili domov. Bilo nam je lepo, zato se zahvaljujemo vsem pripravljavcem programa izleta, vsem udeležencem, vodičem in šoferju, ki nas je varno pripeljal do doma.

• Zbor članov DU Rače

V petek, 9. julija 2021, smo imeli 70. volilni in istočasno jubilejni zbor članov, ki je potekal v Domu upokojencev Rače, kakor pravimo objektu, ki je naš drugi - društveni dom (v jami). Zbora se je udeležilo 140 upokojencev in povabljenih gostov. Po kratkem kulturnem programu, ki sta ga izvedla MoPZ 'Obrtnik' Slovenska Bistrica-Poljčane (zborovodkinja Nevenka Gril - Hameršak) in ecitatorka Tjaša Hameršak, sem vse prisotne lepo pozdravila. Po potrditvi poslovnika smo sprejeli dnevni red ter izvolili organe zbora. Seznanili smo se s poročili, sprejeli smo še finančno poročilo in poročilo nadzornega odbora. Razrešili smo dosedanje organe društva in izvolili nove, prav tako so bili izvoljeni predsednica, tajnik in blagajničarka. Vloga predsednice je bila ponovno zaupana avtorici tega prispevka, vloga tajnika Andreju Vidoviču, vloga blagajničarke pa Darinki Bevc. Na zboru sta bila sprejeta še finančni plan in plan dejavnosti za leto 2021. Podelili smo tudi zahvali za vsestransko pomoč, predvsem pa finančno, ki smo je bili deležni vsa dosedanja leta našega delovanja s strani Občine Rače - Fram in Krajevne skupnosti Rače. Predsednik PZDU Franc Slavinec je društvu predal priznanje - veliko plaketo ZDUS za naših 70 let obstoja in delovanja.

Pogled na udeležence 70. volilnega in jubilejnega zbora članov DU Rače

Naše druženje se je nadaljevalo ob dobri hrani in pijači, sproščenem klepetu in poslušanju glasbe domače glasbene skupine DUR.

• Osební jubileji

Vsako desetletje človeškega življenja ima svojo srečo, svojo upanja, svoje obete. (Goethe)

Zaradi ukrepov vlade RS in NIJZ v zvezi z nevarnostjo prenosa virusa smo 90-letnima slavljenkama **Betki Ferlič** (praznovala novembra 2020) in **Miri Furlan** (praznovala decembra 2020) za njun visoki življenjski jubilej na varen način predali simbolični darili in jima v priloženem voščilu zaželeli še veliko zdravja in lepih trenutkov v krogu svojcev in prijateljev.

Po sprostitvi ukrepov v letošnjem letu sva s poverjenico Cvetko Dvoršak obiskali našo jublantko **Albino Radolič**, ki je na vroč poletni petek, 2. julija 2021, dočkala in praznovala 90. rojstni dan. Voščili sva ji za njen praznik in ji v imenu društva izročili skromno darilo.

90 let Albine Radolič; levo poverjenica DU Rače Cvetka Dvoršak

Slavljenka nama je zaupala svojo življenjsko zgodbo. Na svet je privekala v Mariboru, od rojstva naprej pa živi v Račah. V minulih devetih desetletjih je doživela veliko lepih trenutkov, pa tudi žalostnim se ni bilo mogoče vselej izogniti. Albino sta zmeraj bogatili skromnost in delavnost, danes pa ljubezen do sina in vnukinje, ki živi pri njej in ji vedno, kadar je to potrebno, priskoči na pomoč. Albinino zdravje ni idealno, a se ne da. Z optimizmom zre naprej in tako je tudi prav.

Pred slovesom sva ji zaželeli čim polnejšo mero zdravja in veliko lepih trenutkov v prihodnosti.

Pa srečno, Albina, do vnovičnega snidenja!

Irma KMETIČ,
predsednica

*Ljudje bodo pozabili, kaj ste rekli,
ljudje bodo pozabili, kaj ste naredili,
a nikoli ne bodo pozabili,
kako so se ob vas počutili.*

(Maya Angelou)

DRUŠTVO KRAJANOV MORJE

Naše Morje brez morja

Kraj Morje je idilična vas, ki, kar zadeva nadmorsko višino, (glede na ime) ne leži na nulti točki, temveč dobrih 300 m višje. Razprostira se pod obronki Pohorja, na površini blizu 3,5 km², kakšnih 15 kilometrov južno od mesta Maribor. Spada v krajevno skupnost Fram in občino Rače - Fram. Framsko Morje na Slovenskem nima soimenjaka.

*Ko jo zagledate, sledite tabli: zavijte desno in dobrodošli v Morju!
Foto: Miran Antolič*

Prijetna sončna in slikovita lega pohorskih obronkov je semkaj hitro privabila ljudi.

Morje šteje 1.307 prebivalcev (oz. sedaj prav gotovo že kakšnega več; vir: CRPRS, dne 11. 5. 2021), kar je skoraj enkrat več kot pred dvajsetimi leti. Med 14-imi zaselki v naši občini je po številu stalno prijavljenih oseb Morje v zadnjem obdobju prehitelo Fram in se zavihtelo na drugo mesto, za Rače. V Morju še naprej poteka živahna gradnja, zaradi česar se kraj hitro širi. To ne preseneča, saj gre za lokacijo, atraktivno za priseljevanje številnih (predvsem mladih) družin, ki si želijo bližine avtoceste in mesta, obenem pa bi radi živeli nekoliko bolj umirjeno, na deželi.

Z namenom, da bi mi, ki v Morju živimo že dolgo, predvsem pa tisti, ki se vanj priseljujejo, o tem kraju vedeli kaj več, da bi jim še bolj prirasel k srcu in bi ga poznali, v nadaljevanju predstavljamo nekaj osnovnih zgodovinskih dejstev in aktualnih zanimivosti.

Najstarejši sledovi človeka v našem okolju so iz mlajše kamene dobe ali neolita (pred cca 5000 leti). V Frangeževem vinogradu (v morskem Spodnjem Bukovcu) so leta 1904 našli na kamnito sekiro, drugo pa odkrili v 2 metra visoki in 15 metrov široki gomili ob glavni cesti proti Slovenski Bistrici. Mariborski arheolog je gomilo uvrstil v bronasto dobo (dve tisočletji pred našim štetjem). Med domačini je krožila vest, da je to grob Atila (zadnjega in najmočnejšega izmed hunskih voditeljev; imenovali so ga tudi 'šiba božja', umrl pa je leta 453), v njem pa naj bi bil zakopan zlati meč.

Prvo omembo oz. zapis našega kraja zasledimo leta 1527; letos torej od tega pomembnega dogodka mineva natanko 494 let. Takrat so oblasti odredile popis oseb, starejših od 12 let, za protiturški davek, ki so ga imenovala glavarina.

Ljudsko ime Murje so v framskem gradu prevedli v Mauerbach. Latinsko 'muri' v prvem sklonu množine pomeni zidovje. Murje - Morje.

Morje premore nekaj imen, ki so širše poznana in so zajeta tudi v Krajevni leksikon Slovenije.

Med že pokojnimi so to Josip Priol, ki je bil znan sadjarski in čebelarski strokovnjak, pisec knjig, razprav in člankov. Spominska plošča je na njegovi rojstni hiši.

Iz Morja je bil doma tudi Jože Koropec, zgodovinar, strokovni pisec in urednik Časopisa za zgodovino in naravoslovje.

Po obeh navedenih se imenujejo tudi ulice v Morju.

Profesorica Breda Mešl Krajnc je bila klasična filologinja in učiteljica, ravnateljica srednje medicinske šole, pisala je tudi pesmi.

Iz Morja je izvirala Jože Roner, nekdanji slovenski vrhunski kolesar. Bil je prvak Slovenije in nizal lepe uspehe v Jugoslaviji, udeleževal pa se je tudi pomembnih dirk v svetovnem prvenstvu.

Kaj pa sedanjost? Domačina iz našega Morja sta tudi tekmovalca in zmagovalca resničnostnih šovov - Denis Toplak je leta 2014 zmagal v šovu Kmetija, Bojan Papež pa leta 2018 v šovu The Biggest Loser Slovenija, kjer smo spremljali hitro 'krčenje' njegovega prej obilnega telesa, s katerega je s pravilno prehrano in redno vadbo v času trajanja šova 'snel' kar 74 kg ter tako shujšan znova pričel delovati postavno, fit in športno.

V Morju pa zdaj živi tudi štirikratni svetovni prvak v motokrosu, Tim Gajser (leta 2015 je zmagal v kategoriji MX2, v letih 2016, 2019 in 2020 pa sta s Hondinim motorjem pokorila vso svetovno konkurenco v elitnem razredu MXGP), za katerega tudi letos stiskamo pesti, obenem pa mu voščimo za 25. rojstni dan (rojen 8. 9. 1996).

Širše znan je tudi dr. Božo Grafenauer, nekdanji minister, pristojen za področje lokalne samouprave v Vladi RS (1997-2000), sicer pa upokojeni profesor in znani pravnik, tudi avtor zgodb o izgnanstvu v Srbijo in bojih na Sremski fronti.

Ko govorimo o kulturi v občini, ne moremo mimo družine Žuraj; oče Tone je predsednik KUD Rače in umetniški vodja nekaj pevskega sestavov, njegova žena Danila tajnica KUD Rače in vodja literarnega kluba, sinova Vito in Jaro pa sta prav tako uspešni zgodbi zase.

Tudi Društvo krajanov Morje je bilo ustanovljeno pred četrto stoletje in sicer z namenom, da sokrajane združimo na družabnem, kulturnem, gospodarsko-turističnem in športnem področju. Prvi predsednik je bil Anton Štern, pobudnik in gonilna sila pa Štefan Pliberšek, kasneje tudi dolgoletni predsednik.

Pred domom Društva krajanov Morje raste potomka najstarejše vinske trte na svetu. Tudi sicer je na tem področju zelo razvito vinogradništvo. Imamo kar veliko večjih in manjših vinogradnikov. Med njimi so najbolj znani priimki Papež, Pokrivač, Štern, Rak, Tomše (in še bi jih lahko naštevali). Ohranjenih je nekaj delujočih kmetij, ostali prebivalci pa so zaposleni v Mariboru, Slovenski Bistrici, nekaj se jih vozi v Avstrijo, ostali so obrtniki in mali podjetniki. V kraju imamo mali bar, zelo pa pogrešamo trgovino. Otroci hodijo v vrtec in šolo v bližnji Fram.

Ljubiteljsko se ljudje ukvarjajo z marsičem, izpostavljam pa rezbarstvo in sodarstvo. Včasih je bilo v Morju veliko čebelnjakov, a so sčasoma zamrli. Sedaj imamo samo še dva čebelarja, Ano Purkart in Marjana Brezočnika, ki sta vključena v Čebelarsko društvo Rače.

V Morju je doma tudi nekaj zagnanih prostovoljnih gasilcev PGD Fram, med njimi tudi tamkajšnji poveljnik. Zelo številčno močno in aktivno je Planinsko društvo Fram, ki je bilo ustanovljeno leta 1972, že od leta 1981 pa v njem (kot vodnice in članice upravnega odbora) prevladujejo prav Morčanke. Tudi dolgoletni predsednik PD Fram, ki je pred nedavnim najvišji 'klin' predal drugemu, je naš sovaščan. Kaj mislite, kje – in to že vse od prve do vključno tokratne devetdesete številke – urednica Novic pripravlja ta časopis? V Morju! Najbrž se samo po sebi razume, da smo domačini (in dodatno še veliki lokalpatrioti) tudi člani in članice Društva krajanov Morje; tudi s pomočjo tega zapisa pa bi v svoje vrste želeli pridobiti nove moči, za delovanje spodbuditi mlajše ljudi in s tem v društvena jadra zajeti svež veter. Zavedamo se namreč, da je med nami cela množica ljudi (že od prej, z dotokom novih obrazov iz različnih koncev Slovenije pa še toliko več), ki so zagnani, ustvarjalni, sposobni in uspešni na več področjih. Če imajo še voljo in vsaj nekaj prostega časa, jih vabimo, da skupaj najdemo način, kako našemu kraju vdihniti še nekaj več, mu dati dodatno vrednost in v širšem smislu dvigniti njegovo prepoznavnost.

V našem kraju pa so priljubljene še številne druge prostočasne dejavnosti. Zadnja leta, denimo, nekateri uživajo ob igranju šnopsa. Posebna zgodba v Morju pa je vsekakor nogomet, katerega začetki pri nas segajo v leto 1964. Sredi gozda, na majhni jasi, so tedanji fantje uredili igrišče. Igrali so s starimi zakrpanimi žogami. Postopoma so uspeli igralno površino povečati. Sedanje podobo je igrišče dobilo leta 1980, v letu 2006 pa so se začele aktivnosti za ureditev garderobnih in družabnih prostorov. Današnja športna družina deluje kot nogometna sekcija Društva krajanov Morje. Prve prijateljske tekme so se začele leta 1967. Zanimivo je bilo srečanje generacij v starostnem razponu od 10 in vse tja do 60 let. To je postala tradicija, ki traja še danes. Vsako nedeljo ob 10. uri se zbere mlado in staro ter igra nogomet - tudi pozimi in ob dežju. Na tem igrišču so se proti domačinom pomerile tudi humanitarne zvezdice. (*Več o slovesu, aktualnosti in pomenu nogometa v Morju preberite na straneh 42 in 43 - op. ured.*)

Leta 1996 so lesene nogometne gole zamenjali železni in ob tej priložnosti so zakopali steklenico s sporočilom o dogajanju na jasi, na kateri ne raste trava, za kasnejše rodove.

Naš kraj je resnično edinstven. Čeprav se imenuje MORJE, v njem ni valov in slane vode, niti obale s kopalci. Kljub temu pa imamo veliko mladih, čednih morskih deklic. Na kakšnem pašniku je mogoče naleteti na morske krave, na kateri od še ohranjenih kmetij pa se najde celo morskega konjička. Pri mnogih hišah imajo nenavadne domače ljubljence - lajajoče morske pse. Poleg vseh teh čudes je res tudi, da z veseljem nabiramo in jemo na domačih vrtovih zrastle morske kumare, tu in tam pa iz gozda smukne in cesto neprevidno prečka kak morski ježek. Čakamo le še na kakšno zelo slavno morskoro zvezdo, pa bomo zares svetovni!

Kar precej vabljevih (in na koncu tudi malo hudomušnih) razlogov, da nas obiščete ali tudi vi postanete 'naši', kajne?

Milojka DREO iz Morske ceste v Morju

ČEBELARSKO DRUŠTVO RAČE

Poleti je bilo veselje opazovati marljive čebelice

• Kako kaže z medom letos?

Kot je bilo objavljeno že v prejšnji številki Novic, do letošnjega junija še nismo točili medu (to velja predvsem za Dravsko polje). Pod Pohorjem in na Dolenjskem, Kočevskem in Primorskem ga je sicer bilo kar nekaj – res ne toliko kot prejšnja leta, a stanje vseeno ocenjujejo kot zadovoljivo.

Poleti, ko je sonce lepo posijalo, so tudi čebele, kar jih je še ostalo, poletele iskat svojo hrano. Zaenkrat (sredi avgusta, kot to pišem) je prineselo toliko, da jim zadošča za sproti, potem pa bodo začele zalagati panje.

Zelo lepo je bilo videti, ko je cvetel ameriški slamnik.

Ta je množično privabil čebele, ki so se z užitkom in dolgo pasle, potem pa je zacvetelo še drugo cvetje. Kot kaže, bo na voljo še gozdni med, pa tudi ajda (letos je z njo posejanih precej polj) lepo kaže.

• Kaj smo počeli čebelarji?

Čebelarji smo imeli redni sestanek, kjer smo preučili tekoče zadeve, se posvetili načinom zdravljenja kakšne bolezni naših ljubljencev – čebel (te na srečo v našem društvu ni bilo), veliko dela pa je imela veterinarica čebelarske stroke, ki je dobila prijave hude čebelje gnilobe. Takrat je edina rešitev vse sežgati, čebelnjak temeljito razkužiti in po daljšem času naseliti zdrave čebele v novo opremo ter vse vestno nadzirati.

Nabavili smo tudi elektronsko tehtnico, s katero bo upravljal naš čebelar iz Loke nad Framom.

Čebelarska zveza Slovenije je modernizirala pregled medenja za celotno državo. Tehtnice so dobila vsa društva, ki so to pridobitev večinoma bila pripravljena sofinancirati.

Pripravljamo tudi prostor in opremo za čebelnjak, ki bo namenjen vsem bodočim mladim čebelarjem. Prostor

je že določen (na drugi strani gradu v Račah). Zdaj izobražujemo kader, ki bo vodil predavanja in izvajal prakso.

• Nekaj o matičnem mlečku

»Obljuba dela dolg,« pravi star pregovor. Ker sem bralcem Novic obljubila, da bom v vsakem čebelarstem članku opisala kak čebelarški pridelek, se bom tokrat posvetila matičnemu mlečku.

Mleček je izloček čeljustne čebelje žleze mlade čebele, stare 5 do 12 dni. Z njim hranijo čebele najmlajše ličinke, matico-kraljico čebel pa vse njeno življenje. Življenjska doba matice, ki jo čebele hranijo z mlečkom, je do 45-krat daljša od življenja čebele.

Matični mleček je v pristni obliki bele do blede rumene barve, gosto tekoč, značilnega vonja in kiselkastega okusa. Vsebuje beljakovine, maščobe, ogljikove hidrate, aminokisline, vitamine B, D, A, C, K, E in mineralne snovi v obliki soli (železo, kobalt, mangan, silicij, natrij, kalij, fosfor) ter nekaj sladkorjev in kislino. Za 1 kilogram mlečka je potrebno izprazniti najmanj 2000 matičnikov. Pridobivanje mlečka je zelo zahtevno in ga zmore le malo čebelarjev.

Matični mleček mora biti med uporabo shranjen v hladilniku, pred uporabo pa ga hranimo v zamrzovalniku. Uživamo presnega in to za eno koruzno zrnje dnevno; s plastično ali leseno žličko ga damo pod jezik, kjer ga telo posrka v nekaj minutah, kmalu potem pa že občutimo blagodejno poživitev v telesu.

Matični mleček je najbolj cenjen čebelji proizvod

Matični mleček uravnava delovanje telesnih žlez, pospešuje presnovo, deluje pozitivno pri odpravi posledic arterioskleroze in uravnava krvni tlak, pomirja nevrotična obolenja. Omogoča daljše umsko delo, normalizira razvoj rasti pri otrocih, pri ženskah blaži težave med menom in po njej. Blaži težave, ki so povezane s srcem, jetri in želodcem. Vpliva na spolno moč pri moških in ženskah, ki težko zanosijo. Uporablja se tudi v kozmetiki, povečuje vitalnost, zavira staranje kože, jo čisti itd. (nekaj informacij povzetih iz knjige Čebelarstvo; 7 avtorjev)

Ne pozabimo, da žlica medu na dan odžene zdravnika stran!

Naj medí!

Nada HERGAN

KO ZB za vrednote NOB Fram

Dejavnost Krajevne organizacije ZB za vrednote NOB Fram v obdobju januar-julij 2021

Konec leta 2020 je umrl naš dolgoletni zaslužni član IO organizacije, Silvester Kugl. Pogreba se v začetku januarja zaradi epidemioloških razmer nismo mogli udeležiti. Smo se pa v mislih poslovili od njega in se mu na ta način zahvalili za delo in zvestobo organizaciji.

ZZB za vrednote NOB Slovenije je ob 80. obletnici ustanovitve OF krajevnim odborom dala pobudo, da se (prav tako zaradi izrednih razmer) ta jubilej počasti na lokalnih nivojih. Zato smo člani IO organizacije v aprilu uredili devet spominskih obeležij. 22. 4. 2021 smo počastili obletnico z obiskom treh izmed njih - centralnega spomenika na pokopališču v Framu, spomenika pri grobu talcev v Gaju in spomenika na Jugovi domačiji.

*Počastitev 80. obletnice ustanovitve OF; 22. 4. 2021,
pred centralnim spomenikom v Framu*

Prizgali smo svečke in dogodek obeležili s praporom.

Na lepo nedeljsko jutro, 20. 6. 2021, smo se zbrali na tradicionalni spominski slovesnosti pri grobu talcev v Gaju.

*Spominska slovesnost pred spomenikom talcev v Gaju pri Framu,
20. 6. 2021 • obe foto: Viktor Vošnik*

Udeležba je bila lepa, saj je prireditev potekala že v času rahljanja izrednih razmer. Posebej smo bili veseli obiska svojcev žrtev, ki se vsako leto, ne glede na časovni odmik dogodka, slovesnosti radi udeležijo. Lep kulturni program so pripravili učenci in učenke OŠ Fram, mešani pevski zbor KUD dr. Pavel Turner Fram pod vodstvom zborovodkinje Dore Ožvald in moški pevski zbor pod vodstvom zborovodje Nenada Petroviča. Svoj prispevek so slovesnosti dali tudi praporščaki društev in lovci LD Fram. Dogodke je v govoru obudil član IO organizacije Zdravko Grafenauer. Kot je tradicija, smo druženje s svojci nadaljevali ob prijetnem kosilu.

30. 6. 2021 smo uspešno izvedli letni zbor članstva organizacije. V kulturnem programu je nastopil Martin Burulič, ki je s harmoniko in s partizanskimi pesmimi pričaral prijetno vzdušje. V uradnem delu smo obravnavali Poročilo o delu za leto 2019, ki ga zaradi izrednih razmer v lanskem letu nismo mogli, in Poročilo o delu za leto 2020. Poročili sta bili ugodno ocenjeni in sprejeti, saj je organizacija pozitivno poslovala in program dela za obe leti uspela v celoti izvesti. Sprejet je bil tudi program dela za tekoče leto 2021. V nadaljevanju je članstvo izvolilo dva podpredsednika organizacije, Zdravko Grafenauerja in Ludvika Skrbiča. Za tajnico organizacije je bila izvoljena Olga Kosirnik, za blagajnika pa Rok Tepej. Zbora so se udeležili tudi predsedniki drugih društev in organizacij. Gostje so pohvalili delo organizacije ter poudarili njen pomen za ohranjanje spomina na zgodovinske dogodke in skrb za spominska obeležja na našem območju. Zbor se je zaključil ob prijetnem druženju in ogledu digitaliziranih filmov, katerih avtor je Slavko Osebik (v preteklem obdobju jih je posnel ob odkritju spominskih obeležij na framskem območju). Ob tej priliki se mu zahvaljujemo za predajo filmov in tudi za vso pomoč, ki jo je mnogo let nudil naši organizaciji.

Zdenka ČRETNIK, predsednica

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO SP. IN ZG. GORICA

Aktivnosti našega KUD-a v letu 2021

• Postavitev mlaja

V začetku leta 2021 nam je novi koronavirus močno spremenil zastavljene načrte. Šele konec aprila je končno prišel čas, ko smo lahko pričeli z uresničevanjem planiranih dejavnosti. Veseli smo bili, ker smo lahko skupaj z otroki izdelovali okraske za prvomajsko drevo. 30. aprila smo, skupaj s člani gasilskega društva, slovesno postavili okrašen mlaj.

Živahno pa je bilo vso pomlad in poletje. Za izvedbo vseh aktivnosti se iskreno zahvaljujemo Občini Rače - Fram z županom Brankom Ledinekom in KS Rače s predsednikom Damijanom Lončaričem, ki sta nas podprli s finančno pomočjo.

• Razstava izdelkov ročnodelskega krožka

Razstavo izdelkov sekcije ročnih del 'Deteljica' in otroške skupine 'Pikapolonica' smo izvedli 19. in 20. junija 2021, v dvorani gasilskega doma Sp. Gorica. Šlo je za eno od prireditev v okviru praznika občine Rače - Fram.

V tem letu smo s pomočjo novih članic sekcije ročnih del 'Deteljica' ustvarjalke razstavile izdelke, narejene na osnovi dodatne tehnike ustvarjanja. Poleg šivanih, kvačkanih, pletenih, papirnatih izdelkov, klekljanega nakita in izdelkov iz perla smo namreč našo razstavo obogatile še z risbami (tehnika - risanje s svinčnikom), ki so nastale izpod prstov mlade risarke Jasne Preglej Krnc.

Razstavo so obiskali številni ljubitelji in ljubiteljice ročnih del od blizu in daleč. Zahvaljujemo se vsem donatorjem za pomoč pri izvedbi srečelova, našim članicam pa za sladke dobrote.

• Pohod in kolesarski trim od Gorice do Planice

V nedeljo, 20. junija 2021, smo zjutraj sprejeli in pogostili udeležence tradicionalnega pohoda in kolesarskega trima od Gorice do Planice.

Nekateri od njih so si vmes z velikim veseljem ogledali že prej omenjeno razstavo.

• Poletni piknik članov kulturnega društva

Člani društva smo na športnem igrišču Krč v Sp. Gorici organizirali poletni piknik. Po dolgem obdobju izolacije in fizične razdalje zaradi ukrepov za zajezitev epidemije koronavirusne bolezni covid-19 je končno prišel čas, ko smo si lahko stisnili roko z ljudmi, s katerimi že dolgo nismo bili v osebni stiku.

Namen piknika je bilo seveda povezovanje in druženje. Vzdušje je bilo sproščeno, poleg prijetnega druženja ob dobri hrani in osvežilni kapljici pa je bilo poskrbljeno tudi za športne aktivnosti.

Iskrena hvala vsem članom, ki so s svojim delom pripomogli, da je družabna prireditev uspela.

• Praznik Marijinega vnebovzetja

Člani kulturnega društva in posamezni vaščani smo prisotni tudi pri nekaterih aktivnostih, ki se nanašajo na našo farno cerkev sv. Marije Vnebovzete v Cirkovcah. Tamkajšnji župnik Janko Strašek s svojimi sv. mašami poskrbi, da v naša življenja prinaša 'svetlobo', poskrbi pa tudi vse potrebno za redno obnovo cerkvenih objektov. S svojimi sodelavci se trudi, da bomo sakralne objekte, ki so tudi zgodovinskega pomena, naslednjim rodovom zapustili urejene in lepe. V ta namen so bile izvedene tudi aktivnosti za obnovo fasade na župnijski cerkvi.

15. avgusta 2021, na dan letošnjega praznika Marijinega vnebovzetja, smo imeli v cerkvi sv. mašo ter žegnanje obnovljene fasade in zunanosti.

Vaščani obeh Goric smo hvaležni, veseli in ponosni, da tudi naša občina vedno izkaže posluš za finančno pomoč, še posebej pa smo veseli, da se je tokratne slovesnosti s svojo ženo udeležil tudi naš župan Branko Ledinek.

*Nada ČELOFIGA,
predsednica KUD Sp. in Zg. Gorica*

DRUŠTVO UPOKOJENCEV FRAM

Redni letni zbor DU Fram in naši jubilaranti

• Redni letni zbor društva

Društvo upokojencev Fram je 23. julija 2021 izvedlo svoj redni letni zbor. Na njem so bila podana in soglasno potrjena poročila upravnega in nadzornega odbora, častnega razsodišča, finančno poročilo in poročila o aktivnostih vseh sekcij društva za leto 2020. Potrjena sta bila tudi program dela in finančni plan društva za tekoče leto 2021.

Letošnji redni letni zbor DU Fram - delovno predsedstvo

Pogled na udeležence letnega zbora; 23. 7. 2021

Na letnem zboru smo podelili tudi društveni odlikovanji. Prejeli sta ju Blanka Pernek za prizadevno in uspešno delo blagajničarke Društva upokojencev Fram ter ročnodelska sekcija Unikat (v njenem imenu Marija Pečovnik, vodja sekcije) za 16-letno vztrajnost ter ustvarjalno in uspešno delovanje v DU Fram in PZDU Maribor.

Franc Slavinec, predsednik Zgornjepodravske pokrajinske zveze DU Maribor, je naši zaslužni članici, poverjenici Ireni Baumhagl, za njeno prizadevno in uspešno delo podelil malo plaketo PZDU Maribor.

Podelitev male plakete PZDU Ireni Baumhagl

Župan Branko Ledinek z Zdenko Marolt - vodjo Komisije za odlikovanja pri DU Fram, Marijo Pečovnik in Blanko Pernek - dobitnicama odlikovanj, Romano Fišer - predsednico društva in Ireno Baumhagl - dobitnico plakete PZDU

Naše upokojensko društvo je bilo ustanovljeno leta 1983, nato pa sčasoma širilo tako svoje dejavnosti kot tudi obseg članstva. V začetku leta 2020 je društvo štel 418 članov, konec leta pa smo jih imeli štirinajst manj. Toliko se jih je namreč, žal, tekoma lanskega leta za vselej poslovilo. Naj počivajo v miru!

V sklopu DU Fram deluje pet sekcij in sicer: kegljaška, odbojarska, ročnodelska 'Unikat', kolesarska in šahovska, ob tem pa gojimo še troje dejavnosti: izletništvo, skupna letovanja v Izoli ter družabna srečanja.

Zaradi korona virusa in vseh sprejetih ukrepov za preprečitev širjenja bolezni covid-19 je tudi naše društvo v minulem letu 2020 lahko svoj vsebinski plan izvedlo zgolj v okrnjeni obliki.

Tako je bilo manj rekreacijskih dejavnosti (odbojka, kegljanje, kolesarjenje), izredno stanje pa se je odrazilo tudi pri izvedbi tekmovalnih dejavnosti (najmanjši izpad tekmovalcev je doletel kegljače).

Junija smo (v okviru krajevnega in občinskega praznika) izvedli tekmi v odbojki in kegljanju, na žalost pa je bilo odpovedano predvideno kolesarsko druženje DU Fram in DU Rače. Seveda so bile vse naše aktivnosti realizirane ob doslednem upoštevanju ukrepov za zaščito pred novodobno koronavirusno boleznijo.

Poverjeniki našega društva so, kolikor je to zaradi epidemije pač bilo največ mogoče, med letom obiskali naše starejše in bolne člane ter jih ob jubilejih za 80, 90 in več let obdarili s skromnimi paketi. Še več kot to pa običajno šteje dejstvo, da se jih spomnimo ter jim s toplo in prijazno besedo skušamo vsaj nekoliko polepšati njihov vsakdan v jeseni življenja.

Pred božično-novoletnimi prazniki pa so poverjeniki obiskali vse naše člane in jim prinesli skromno darilo društva - zaščitno masko proti okužbi z virusom SARS-CoV-2 (bolezen covid-19), pisalo z oznako DU Fram ter koledar za leto 2021. Obžalujemo, da so bili zaradi višje sile prikrajšani za naša planirana druženja na izletih, letovanju in na drugih v preteklosti že tradicionalnih srečanjih (kostanjev piknik, novoletno srečanje ipd.).

Naše aktivnosti v posameznih sekcijah in dejavnostih pa niso samo družabne in rekreativne, ampak tudi tekmovalne (v okviru upokojenskih vrst, kjer dosegamo dobre rezultate), pri ročnodelskih mojstricah pa seveda tudi ustvarjalne.

Vsem članom upravnega in nadzornega odbora, častnega razsodišča, vodjem sekcij in dejavnosti, poverjenikom ter praporščaku in gospodarju se iskreno zahvaljujem za požrtvovalno delo.

• Naši jubilanti 2021

Leto se hitro zavrti in kljub temu, da smo še vedno priče korona krizi (v posameznih obdobjih leta se ta pojavi v večji, v drugih pa v manjši meri), so naši poverjeniki v vseh primerih našli priložnost, da smo lahko obeležili jubileje naših starejših članov. Da nam je to uspelo, se za pomoč in sodelovanje zahvaljujemo tudi njihovim svojcem. To ni nepomembno, saj nam čas, v katerem živimo, vse bolj narekuje, da nam le medsebojno razumevanje, spoštovanje in strpnost zagotavljajo prijazno življenje.

Meseca maja je praznovala 80. rojstni dan **Angela Amon**. Z njenim štiri leta starejšim možem sta še zdrava in čila ter srečno živita s svojimi dragimi.

Angela Amon z možem

Mesec dni kasneje, junija 2021, je osem desetletij dopolnil tudi **Jože Mojzes**, ki s svojo drago ženo (slednja bo 80. rojstni dan imela prihodnje leto) upokojenska leta uživa na njunem ranču. Zakonca Mojzes sta zdrava in srečna; naj tako ostane še dolgo!

Jože Mojzes z ženo

90 let, torej še polnih 120 mesecev (10 let) več od predhodno imenovanih Angele Amon in Jožeta Mojzesa, je pred kratkim obeležila **Anica Plečko**, rojena Štern, po domače Jozlova Anica iz Framu.

»Jubilantka je od rojstva doma v Framu, zato ji je ta kraj nadvse ljub, zelo dobro pa pozna tudi njegovo zgodovino in tamkaj stanujoče ljudi, sploh starejše, ki jih nikoli ne omenja po imenih in dejanskih priimkih, ampak najraje tako, kot so jim nekoč rekli po domače.

Anica je velika ljubiteljica dobre kapljice in ponosna na to, da je bila včasih vinarka s svojo – kot ona rada reče – 'vencelijo'. Čeprav ji v življenju ni bilo vedno prizaneseno, je ponosna, da jo je vzgojil njen ded Matevž Štern, po domače Jozl. Danes pa je, kljub hitri izgubi moža in obeh hčera, ljubljena v krogu njenih treh vnukov in šestih pravnukov,« je za DU Fram zapisala Aničina vnukinja Petra Kranjc.

Anica Plečko z mladim rodом

Čestitkam in voščilom za častitljivi jubilej Anice Plečko se pridružujemo vsi člani DU Fram, ki tudi ostalim našim jubilarantom želimo vse dobro, predvsem pa čvrstega zdravja in da bi še dolgo uživali v krogu tistih, ki jim najbolj polepšajo dan in razveselijo srce.

mag. Romana FIŠER,
predsednica

*Bodimo strpni in spoštljivi do starejših -
če bomo imeli srečo, bomo nekoč tudi mi med njimi
in si v jeseni življenja želeli enako.*

(S. A.)

DRUŠTVO VINOGRADNIKOV RAČE - FRAM

Postavitev klopotea 2021

S pričetkom mehčanja grozdnih jagod vinogradniki po tradiciji postavljajo klopotec. Le-ta je tudi eden od glasnih znanilcev jeseni in znak, da bo kmalu prišla trgatve.

Po običaju postavljamo klopotec v času, ko praznuje sv. Lovrenc (10. avgusta) oz. v času praznika Marijinega vnebovzetja (15. avgusta). Za ohranjanje tega običaja na našem območju skrbi Društvo vinogradnikov Rače - Fram (v nadaljevanju: DV).

Društveni klopotec postavljamo od leta 2010 in sicer na lepi lokaciji vinogradov družine Greif, blizu kapele sv. Neže nad Framom. Zaradi razmer, povezanih z boleznijo covid-19, smo letos postavili klopotec v soboto, 7. avgusta. Klopotec bo pel veselo pesem do konca trgatve; po njej ni več potrebe, da bi odganjal ptičje kljune in druge nepridiprave iz vinogradov.

Ker je postavljanje klopotea za vinogradnike in druge ljubitelje goric ter vina praznik in dobrodošla priložnost za veselo druženje, smo člani DV pripravili kratek program.

Po pozdravnih besedah Milana Rakovnika, predsednika DV, je župnik Robert Emeršič blagoslovil klopotec in okoliške vinograde, s prošnjo za dobro letino.

Klopotec in vinogradnik

(priredil Tone Kolar)

Da vinograd ne bode sam, bom v njem vsak dan.

Za trte bom skrbel vse dni, da v jeseni vinograd bogato mi obrodi.

Po običaju smo klopotec na 'štango' posadili, da ga bomo proslavili in se povsili, saj klopotec naznanja, da uresničuje se naša želja, da bliža se jesen, čas trgatve in veselja.

Klopotec, zdaj pa glasno mi zapoj, da boš vedno prijatelj moj. Tvoja pesem naj vsak dan doni do konca trgatve, ko grozdja več ni.

In tako klopotec klopota, včasih pa samo zagodnja.

Ko ptiči priletijo, je posebej še glasni, da jih brž odžene v stran.

Se včasih zgodi, da vetra več dni ni, takrat ptičem grozdje še posebej zadiši.

Pride vinogradnik in gleda pozobane peclje, klopotec, trse, se čoha po glavi in jezen pravi:

»Ptiči, vso grozdje mi boste pozobali!

Klopotec, odženi že te lačne kljune v stran, drugače zaradi tatičev grozdje bo pobralo, za trgatve dela potlej bo premalo, pa še nekaj sodov bo praznih ostalo.«

Klopotec pa ves poklapan zdaj zagodnja: »Saj vem, da vinogradnika razočarati ne smem« in zastoka, rekoč: »Veter, hitro pridi na pomoč!«

In res: najprej se začuti sapica, nato zapiha veter, klopotec se predrami in že klopoče tako močno, da ptičev zagotovo dolgo blizu več ne bo.

Grozdja bo še polno, lepo bo dozorelo, v trgatah naših vinogradnikov bo spet veselo.

»Klipa-klapa-klip, klipa-klapa-klip,« po vinogradih se sliši kot rdeča nit, mi pa zdaj lahko gremo sladko vince pit.

Gospodar Robi Greif je s pomočjo dvigala namestil klopotec na drog in ga pognal, da smo slišali njegovo klopotanje.

V nadaljevanju programa so nastopili še člani MePZ KUD dr. Pavel Turner Fram, harmonikar Filip Frešer, Matic Greif kot varuh klopotca in okoliških vinogradov (ovtar), z deklamacijama pa Sonja Greif Kajba in avtor tega prispevka.

Vse foto: Benjamin Fras

Po prireditvi smo se udeleženci še veselo družili ob prigrizku in dobri vinski kapljici. Skupaj smo nazdravili tudi klopotcu, z željo, da nas razveseljuje in popestri podobo naših gor.

Tone KOLAR

DRUŠTVO KRAJANOV KOPIVNIK

Noč metuljev v Kopivniku

V okviru praznovanja občinskega praznika naše občine smo v Društvu krajanov Kopivnik izvedli prireditev, poimenovano 'Noč metuljev v Kopivniku'. Iz Kozjanskega parka smo povabili biologa Dušana Klenovška, ki nam je povedal tako rekoč vse o metuljih. Najprej nam je v domu krajanov z diapozitivi predstavil Kozjanski park in nas tudi povabil na njihovo vsakoletno prireditev 'Praznik kozjanskega jabolka' (v začetku oktobra). Nato nas je skozi predavanje z diapozitivi popeljal v svet metuljev. Spoznali smo vrste metuljev in njihov življenjski krog. V nadaljevanju smo si z veseljem in zanimanjem ogledali še majhno razstavo metuljev, ki so bili različnih velikosti in prelepih pisanih barv.

Člani društva krajanov z zanimanjem opazujejo razstavljene metulje

Vrhunec predavanja pa je bilo opazovanje metuljev v nočnem času. Ko se je zmračilo, smo ob domu postavili svetlobno piramido z UV žarnico in opazovali metulje, ki so se 'ujeli' na belo platno.

Nočno opazovanje metuljev

Opazovanje so popestrili še trije ježki v travi, ki so nas neplansko obiskali, ko so začeli svoje nočno življenje.

Društvo krajanov Kopivnik se zahvaljuje predavatelju Dušanu Klenovšku in Kozjanskemu parku, ki nam je omogočilo brezplačno predavanje, ker so ga vključili v evropski projekt.

Stanko HOJNIK

KULTURNO UMETNIŠKO DRUŠTVO DR. PAVEL TURNER FRAM

Dan Primoža Trubarja

Obujamo spomine na kulturne dogodke

Epidemija koronavirusne bolezni covid-19 je nepričakovano spremenila način življenja večini ljudi našega planeta. To smo še posebej izrazito občutili ustvarjalci in izvajalci kulturnih prireditev.

Menim, da je sedaj, ko je kultura na veliki preizkušnji, pravi čas, da v mislih obudimo trenutke, ko smo s skupnimi moči ustvarjali koncerte in proslave ter tako razveseljevali občinstvo v Framu, Račah in še marsikje drugod.

*Primož Trubar,
veliko ime slovenskega naroda*

Eden izmed takih lepih dogodkov je vsekakor bila proslava ob državnem prazniku – dnevu Primoža Trubarja (8. junij), ki smo jo leta 2019, torej še pred pojavom in izbruhom virusa SARS-CoV-2, izvedli v cerkvi sv. Križa (Planica nad Framom). KUD dr. Pavel Turner Fram je kot organizator privabil pevske skupine domačega KUD-a, Društvo krajanov Planica, Aktiv kmečkih žena Pohorje, dogodku pa se je pridružilo tudi veliko okoliških proizvodnih in turističnih obratov. Z izvirnim besedilnim delom je svoj prispevek dodal slavnostni govorec, dr. Aleš Maver.

Kot vemo, je bil Trubar osrednja osebnost reformacije na Kranjskem, znan pa je predvsem kot avtor prvih natisnjenih knjig v slovenskem jeziku, Katekizma in Abecednika (1550), zaradi česar velja za utemeljitelja slovenskega knjižnega jezika in slovstva.

Proslava v Trubarjevo čast se je pričela z evangeličanskim bogoslužjem. Kar trije evangeličanski duhovniki, vključno z njihovim škofom, so obiskovalcem predstavili to vrsto bogoslužja, ki se sicer bistveno ne razlikuje od nam bolj poznane katoliške maše. Nenazadnje so evangeličani kristjani in prav bi bilo, da se ti dve veri združita pod skupno okrilje.

Proslava je v celoti posneta na DVD. Zgoščenka je vsem zainteresiranim dostopna v KUD dr. Pavel Turner Fram.

V upanju, da se bo epidemija umirila, si občani želimo še več tovrstnih kulturnih dogodkov.

Tone PLANJŠEK

Kultura je eden od nosilnih stebrov vsakega naroda.

Uspešno zaključili poletni tabor za otroke občine Rače - Fram

Občina Rače-Fram je tudi letos prisluhnila potrebam staršev, katerih otroci med poletnimi počitnicami še ne morejo ali ne želijo biti sami doma. Pomoč je izkazala s subvencioniranjem vsebinsko zanimivega projekta poletnega tabora oziroma varstva za mlade občane od šestega leta naprej (cena izvedbe tabora/teden je znašala 60 EUR, občina pa je za vsakega udeleženca prispevala 40 EUR, torej dve tretjini).

Projekt poletnega varstva je bil v občini Rače - Fram letos izveden četrto leto zapovrstjo. Še enkrat več se je izkazal za zelo dobrodošlega, otroci pa so bili nad njim znova več kot navdušeni.

Občina je omogočila udeležbo 45 udeležencev, tabor pa je v Račah gostoval dobršen del poletnih počitnic. Potekal je od 5. julija do 20. avgusta 2021, torej polnih sedem tednov (od ponedeljka do petka in sicer od 7. do 16. ure). Vsi termini so bili 100 % zasedeni; še več: za vse tedne delovanja tabora je bilo povpraševanje celo večje od možnosti (vselej od 5 - 15 otrok na čakalni listi), kar je tako za občino kot nas lahko koristna informacija pri načrtovanju obsega tabora za prihodnje leto.

Izvajalec programa je Društvo Svizec Rače. Svizčevi sodelavci že nekaj let skrbijo za športno aktivnost predšolskih in šolskih otrok, zato so imele tudi poletne vsebine močno športno noto, čeprav ta nikakor ni bila edina.

Iz zanimivega in vsebinsko pestrega programa poletnih aktivnosti na taboru Društva Svizec Rače je bilo težko izbrati zgolj nekaj iz množice nastalega fotografskega gradiva

Ob tej priložnosti se zahvaljujemo otrokom, staršem, vsem animatorjem, Občini Rače - Fram za sodelovanje in OŠ Rače za znova odlično poskrbljeno prehrano za udeležence tabora.

Lepi spomini bodo, verjamemo, ostali še dolgo. In ko učenci po najboljših močeh opravijo s šolskim letom 2021/22, se med poletnimi počitnicami 2022 znova vidimo ter skupaj uživamo, se družimo in zabavamo na za telo in duha koristen način. Pogrešali vas bomo in že sedaj komaj čakamo vnovičnega snidenja!

Vid KAJNIH

KKID sv. Jožefa Delavca Rače

Mamma mia, spet začenja se

Strokovna ekskurzija MePZ sv. Jožefa Delavca Rače

Konec julija 2021 smo se člani mešanega pevskega zbora sv. Jožefa Delavca, ki deluje v okviru Katoliškega kulturno izobraževalnega društva sv. Jožefa Delavca Rače, podali na strokovno ekskurzijo v sosednjo Hrvaško. Letos nas je pot zanesla v Dalmacijo, natančneje na otok Vis.

Tujcem je bil do leta 1990 dostop do in na otok Vis prepovedan. Odkar je pred nekaj leti zaslovel zaradi snemanja drugega dela glasbenega filma Mamma mia, je na njem zelo živahno. Kamnito mesto, čudovito morje in prijetna družba so tri dni ustvarjali nepozabne spomine tudi za vse nas.

Ogledali smo si tako rekoč cel otok. Obiskali smo nekdanji Titov bunker, pokušali odlična vina, se navduševali nad ribiškim mestecem Komižo, na bližnjem otočku Biševo pa zadrževali dih ob osupljivo lepi, turistično oblegani in nevsakdanji barvi Modre jame (Modre špilje).

V posebno zadovoljstvo nam je bilo, da smo smeli peti pri sveti maši, kjer smo otočanom Visa predstavili nekaj najlepših slovenskih pesmi, prisotne pa očarali tudi s hrvaškimi skladbami in pesmimi tujih avtorjev, ki so božale ušesa zadovoljnih poslušalcev. Pred cerkvijo smo odpeli še krajši koncertni program, s slovensko pesmijo pa smo se poklonili še potomki mariborske stare trte z Lenta, ki je zasajena pri viški osnovni šoli.

Bili smo počaščeni, da se je z nami na izlet odpravil tudi župan Branko Ledinek, ki se je izkazal za več kot odlično družbo in še boljšega pevca.

Matjažu Tomaniču se zahvaljujemo za organizacijo in strokovno, pa tudi zabavno vodenje, vsem udeležencem izleta pa za pozitivno energijo in mnogo smeha. Hvaležni smo, da smo se kljub koronskemu letu, ko smo zelo pogrešali petje, nastope, predvsem pa druženje, lahko ponovno skupaj odpravili na pot.

Čeprav je bilo kratko, je bilo nadvse sladko, sončno in užitek polno!

Ana VOGRIN in Matjaž TOMANIČ

PISALI STE NAM

S pesmijo v nov dan

Po dolgotrajnem premoru se je s poletjem v naš vsakdan počasi pričel vračati nekdanji živahen utrip in z njim tudi kulturno življenje. Čeprav so predhodni koronski ukrepi zmanjšali družabnost, prekinili stik med igralci in gledalci, utišali pesem, nas več ali manj omejili med štiri zidove, je v ljudeh na novo vzknila tiho speča in potrpežljivo čakajoča želja, da se vrnemo drug k drugemu.

22. občinski praznik občine Rače - Fram se je pokazal kot izvrstna priložnost, da od 11. pa tja do 21. junija 2021 s slovesno zaključno prireditvijo stopamo drug ob drugem in drug z drugim podelimo kakšno toplo besedo.

12. junija so ljudi s pesmijo združevali članice in člani MePZ KUD Rače, ki so, kot zboru s tako dolgo tradicijo pritiče, med zbrano občinstvo ponesli pesem.

MePZ KUD Rače med nastopom v sklopu letošnjega 22. občinskega praznika

Svoje ubrano petje, kateremu večmesečni glasbeni premor niti malo ni prišel do živga, so združili s plesom plesalk podeželskega plesa Wild Texas pod okriljem KUD Sp. in Zg. Gorica in mladimi instrumentalisti iz Konservatorija za glasbo in balet Maribor, ki so naša ušesa razvajali z igranjem na klavir, harmoniko in kitaro.

Poleg gostiteljev so zborovske vrste in odlične pevske nastope dopolnili še pevke in pevci MePZ KUD Sp. in Zg. Gorica ter češnjice na torti, vokalistke skupine A cappella.

Bilo je kratko, a sladko in kar kliče po ponovitvi.

Simona NAPAST

Ce nočeš biti bolan, ne živi z žalostjo.

*Razpoloženje, smeh, počitek in sreča dajejo
zdravju nov sijaj in prinašajo dolgo življenje.
Srečen človek nosi v sebi dar sija, dar pesmi,
ki ga deli s svojo okolico, kjerkoli že živi.
Dobra volja nas rešuje pred kirurškimi rokami.
Iskrena sreča v srcu je zdravje in življenje samo.
(dr. Dráuzio Varella)*

Uspešna sezona 2020/2021 za mlado plavalko Lino Maltarić

• Naša Lina – najperspektivnejša športnica MO Ptuj za leto 2020

Po dolgi, kar sedemmesečni odsotnosti z bazenov zaradi korone, je (še vedno osnovnošolka) Lina Maltarić letos uspela doseči nekaj prestižnih nagrad in nazivov, ki so dokaz njenega trdega dela v bazenu in izven njega. Kljub temu, da ves prosti čas nameni treningom plavanja, ostaja Lina v šoli (obiskuje OŠ Fram) še vedno uspešna in odlična učenka.

Posebno priznanje in uspeh za Lino Maltarić, plavalko Plavalne akademije Kurent, je bilo povabilo na izbor najboljšega športnika leta 2020 Mestne občine Ptuj.

Podelitev je potekala v sredo, 16. 6. 2021, na ptujskem mestnem stadionu. Lina je bila v močni konkurenci športnikov, ki jih v MO Ptuj ni malo, nominirana za najperspektivnejšo športnico minulega leta. In ne samo to – komisija se je odločila, da prav Lina dobi to priznanje, saj so v njej prepoznali mlado športnico, ki s svojim vsakodnevnim večurnim treningom dokazuje vztrajnost, discipliniranost in močno željo po napredovanju, rezultati njenih prizadevanj pa se odražajo tudi v vedno vidnejših uspehih.

Naša občanka - plavalka Lina Maltarić je bila proglašena za najperspektivnejšo športnico MO Ptuj za leto 2020

Vsi športniki, ki se ne zadovoljijo s povprečjem, vedo, da uspehi ne pridejo sami od sebe, ampak se je zanje potrebno nenehno in zares močno truditi ter zanje tudi marsikaj žrtvovati. Tudi pri Lini je tako. Treningi, ki se jih udeležuje, ji namreč vzamejo ves prosti čas. Velikokrat ni lahko, a brezkompromisno vztraja in pridno usklajuje vse obveznosti, ki so iz leta v leto obsežnejše in težavnejše.

• Mlada Lina tekla z olimpijsko baklo in spoznala nekaj znanih slovenskih športnikov

Posebna čast je Lino doletela, ko so jo vodilni moške Zavoda za šport Ptuj letos povabili k teku s slovensko

olimpijsko baklo za OI Tokio 2020, ki so bile (izjemoma – zaradi epidemije SARS-CoV-2) lani odpovedane in izvedene poleti 2021.

Povabilo je sprejela z navdušenjem in se 22. 6. 2021 udeležila teka po MO Ptuj. Lina je kot druga nosilka prevzela baklo od olimpijske šampionke v judu, Urške Žolnir, in jo nato po krajšem teku po mestu predala v roke naslednjemu nosilcu.

Lina med tekom z olimpijsko baklo po Ptuj

Po dveh nadaljnjih predajah je bakla pristala v rokah šene slovenske olimpijke, atletinje Nine Kolarič. Nato so vsi skupaj odtekli do cilja, ki je bil na novi tržnici, kjer je sledila predstavitev vseh šestih nosilcev olimpijske bakle na območju MO Ptuj.

Lina je bila zelo ponosna, da je imela možnost v živo spoznati, se pogovarjati in družiti z nekaj najboljšimi slovenskimi športniki preteklega in sedanjega časa.

Boksar Dejan Zavec, plavalka Lina Maltarić in judoistka Urška Žolnir – ob istem času na istem mestu z istim poslanstvom

• Lina Maltarić – prejemnica bronaste medalje z državnega prvenstva v plavanju

Svoj tretji letošnji večji uspeh je Lina dosegla na državnem prvenstvu v plavanju za dečke in deklice, ki je potekalo v Ljubljani in sicer na Kodeljevem, od 23. do 25. 7. 2021. Odlični rezultati so toliko več vredni, saj so bili doseženi po več kot polletni poprejšnji prepovedi v normalnih razmerah pogostih in trdih plavalnih treningov.

Lina si je priplavala vsa finala in njeni dosežki so bili vrhunski. Po prvih dveh dneh si je priplavala štiri 4. mesta (50 m prsno, 50 m prosto, 200 m prsno in 200 m mešano). Pri tem ne gre prezreti, da ji je do tako zelene stopničke vsakič zmanjkala manj kot desetinka sekunde. Tretji dan prvenstva pa sta bila njen trud in nepopustljivost vendarle poplačana. Osvojila je namreč 3. mesto pri plavanju na 100 m prsno; za premagovanje te razdalje je potrebovala 1 minuto, 21 sekund in 92 stotink sekunde.

S temi rezultati je Lina dokazala, da sodi na sam vrh slovenskega plavanja, ne glede na vse prepreke, ki smo jih doživeli v času korone.

Linina velika želja je, da bi z dobrimi rezultati v perspektivi prišla v slovensko plavalno reprezentanco. Držimo pesti, da bi ji uspelo!

Mario MALTARIĆ

LKP se ozira proti lokalnim volitvam 2022

V občini Rače - Fram ustanovili civilno iniciativo z imenom 'Lista kolesarjev in pešcev (LKP)'

Skupina kolesarjev in pešcev, ki jo že nekaj časa povezuje rekreacijsko kolesarjenje in druženje v prostem času, se je odločila, da na naslednjih lokalnih volitvah kandidira svoje predstavnike v Občinski svet Občine Rače - Fram.

Presodili smo, da je za delovanje najprimernejša oblika ustanovitve civilne iniciative.

Tako smo 19. maja 2021 na srečanju pri ribniku Ribiškega društva Fram organizirali ustanovni občni zbor, katerega članstvo je razvidno iz fotografije.

Kolesarski rekreativci se podajajo tudi v občinske politične vode

Odločitev, da delujemo kot civilna iniciativa in kandidiramo svoje kandidate v občinski svet, je bila soglasno sprejeta. Z našimi pobudami, ki smo jih že do sedaj predlagali občinski upravi, županu in občinskemu svetu, bi želeli, da nam odgovorni prisluhnejo, kar pa bi bilo učinkovitejše z našimi predstavniki v občinskem svetu.

Naša videnja in program so izpostavljeni v zdravem načinu življenja (preden zbolimo). Zavzemamo se za zdravo in čisto okolje, za zdravo, svežo, predvsem lokalno pridelano hrano, za zmanjšanje toplogrednih plinov (tudi na način nadomeščanja krajših avtomobilskih voženj s kolesom) in še in še.

Vse to in še mnogo drugega lahko dosežemo s skupnimi močmi. Naša usmeritev je v dajanju pobud in združevanju ljudi, ki zdravo in pozitivno mislijo.

Na ustanovnem občnem zboru smo sprejeli statutarna pravila za delovanje ter izvolili odbor za vodenje, ki ga sestavljamo: Milan Rakovnik - predsednik, Ivanka Klavž - podpredsednica, Tone Planjšek - tajnik, Anica Arbaiter - blagajničarka.

Želimo si, da bi se enako misleči priključili LKP, kajti več nas bo, močnejši bomo. Kontakt: tone.planjssek@gmail.com.

Tone PLANJŠEK

Modra delavnica - počitniške in celoletne delavnice

Konec avgusta, ko lovim zadnje ure za pravočasno oddajo prispevka za Novice, novo šolsko leto že trka na vrata, iz Modre delavnice v Framu pa vam sporočamo, da smo med počitnicami skrbeli za to, da so otroci ohranili svoje možgančke v dobri formi. Prav tako smo, se razume, poskrbeli tudi za sprostitev in zabavo. Tisti, ki so obiskali naše delavnice, gotovo lahko potrdijo, da sta učenje in raziskovanje pri nas zabavni in nič kaj naporni aktivnosti. Če bi bilo tako, kot so si želeli udeleženci delavnic, bi naši počitniški tedni trajali še kak dan več kot so sedaj.

Vas zanima, kakšno neki je učenje, ki pri nas otroke zaposli 4 ure na dan, 5 dni zapored?

Med letošnjimi poletnimi počitnicami se je v Modri delavnici zvrstilo kar 7 celotedenskih počitniških delavnic.

Prvi teden je bil v znamenju robotike. Kar 12 otrok je cel teden gradilo, sestavljalo in programiralo raznovrstne robotke, ki so lahko opravljali različne naloge. Med bolj navdušujočimi je bil robot, ki riše lepe matematične vzorce.

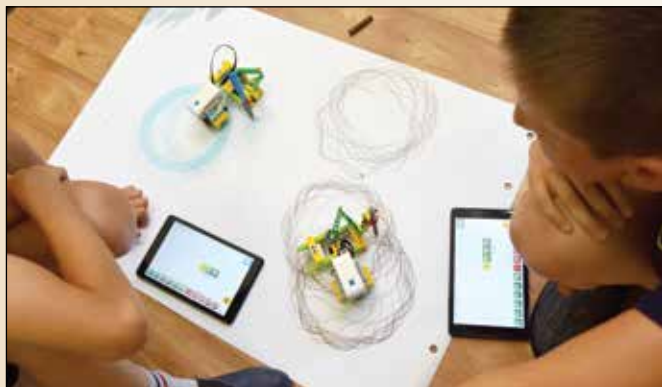
Sledil je teden žaganja, vrtanja, ročnih spretnosti in načrtovanja. Otroci so se spremenili v prave male mojstrovalce. Nadeli so si zaščitna očala in rokavice ter poprijeli za kladiva, žage, pile in drugo orodje. Na koncu tedna so nastali čudoviti izdelki. Vse zastavljene ideje so bile uspešno izpeljane, najpomembneje pa je to, da so bili otroci zadovoljni s svojimi dosežki in izdelki.

Nato sta sledila dva tedna v znamenju elektrike. Otroci so se z največjim veseljem zakopali med stare odslužene elektronske naprave, vse 'razšraufali' in našli veliko uporabnih delov - od ledik do motorčkov in koristnih zobnikov. Izdelovali so električne avtomobile in spoznavali magičnost magnetne sile.

V avgustu smo nadaljevali z enakim ustvarjalnim tempom. Najprej jih je animiral teden znanosti, ko so otroci odkrivali naravne zakone skozi atraktivne poskuse. Navdušeni so bili nad poskusom s toplozračnim balonom oz. lebdečo vrečo, kot smo ga poimenovali.

Sledil je nadvse zanimiv teden zabavne matematike, ki je presenetil prav vse udeležence, saj si, po komentarjih sodeč, prej nihče ni predstavljal, da je matematika lahko tako zanimiva. Eden izmed bolj posrečenih, ampak zelo iskrenih komentarjev, je bil: "Matematika je fuuul fajn." Definitivno ponovimo!

In čisto na koncu, kot češnja na vrhu torte, je sledil še teden laserskega rezanja in 3D oblikovanja. Skozi to delavnico so se otroci naučili osnov 2D in 3D modeliranja in dobili konkretno izkušnjo dela s 'ta boljšimi' stroji. Upamo si trditi, da zna prav vsak, ki je bil na tem počitniškem tednu, sam oblikovati svoj 3D izdelek. Z veseljem mu ga naprintamo v Modri delavnici!

Kdo lahko sestavi robotka, ki riše?

Učenje z uporabo rok je najučinkovitejše

Seveda pa strmimo že naprej. Novo šolsko leto 2021/22 se bo v času, ko boste to brali, že začelo in mentorji Modre delavnice smo pravočasno staknili glave. Načrtujemo celoletne delavnice, tako kot lani, enkrat na teden, ob isti uri. Imamo še več izkušenj in zato bo še boljše!

Navdušenje ob uspelih izdelkih

Sledite nam na FB strani Modra delavnica in na naši spletni strani <https://modra-delavnica.si/>.

Objavo s prijavo na celoletne delavnice lahko pričakujete v prvi polovici septembra.

Danilo KOZODERC in Darko ZAKELŠEK

Mini Morrisi v Račah

V soboto, 28. avgusta 2021, se je pred gradom v Račah zbralo preko 40 klasičnih minijev iz Slovenije, Srbije in Slovaške.

Organizator srečanja je bil Gregor Obronek iz Brezule, ki ga pri tem hobiju že več kot dvajset let trdno podpira njegova družina, ki mu stoji ob strani pri organizaciji tovrstnih dogodkov.

Gregor Obronek je najbolj znan poznavalec in zbiratelj klasičnih minijev v Sloveniji. Poznajo ga tudi čez mejo, saj se s svojo družino že četrto stoletja udeležuje mini srečanj po vsej Evropi. Z minijem so tako že kar štirikrat prevozili celotno Veliko Britanijo, veliko drugih držav po Evropi, vsako leto pa so se popeljali tudi po Balkanu.

Ker je bilo s strani uredništva lokalnega časopisa, ki izhaja v občini Rače - Fram, izkazano zanimanje, sem z njim opravila kratek pogovor.

• Zakaj so bile za start srečanja tokrat izbrane prav Rače?

Zato, ker so Rače moj najljubši kraj in tukaj sem doma. Že večkrat smo imeli Mini srečanja v Račah.

Prvo srečanje klasičnih minijev je bilo v Brezuli pred trinajstimi leti, lani pa je kolona teh vozil peljala skozi Rače in znova sem slišal komentarje: »O, kako lep grad imate!« ali pa »Nisem vedel, da imate v Račah grad.«

Čez leto dobim veliko obiskov iz Slovenije in drugih držav, povezanih z miniji, in gostje nikoli ne zamolčijo občudujočih opazk o gradu. Zato sem se letos brez dileme odločil, da bomo imeli štart kar pred njim. Ker je skoraj 50 lastnikov atraktivnih Mini Morrisov svoje zloščene lepote ob dogovorjeni uri pripeljali na dogovorjeno lokacijo, je bil to seveda dogodek, ki je vzbudil zanimanje vseh, ki so za naše zborni mesto bodisi vedeli v naprej bodisi po naključju naleteli na ta nevsakdanji prizor.

Pogled na vrsto Mini Morrisov ob Grajskem trgu v Račah (v ozadju grad Rače, zakrit s pozno poletno vegetacijsko zavese) je daljal vtis, da smo se vrnili v preteklost; 28. 8. 2021

Za nameček nas je prišlo pozdraviti še nekaj ponosnih soferjev drugih angleških starodobnikov. Parkirni prostor pred gradom, ki prav tako 'diši po zgodovini', se je izkazal kot idealen ambient za družbo avtomobilov, kakršne obožujemo mi. Poleg tega imava z ženo na splošno zelo rada gradove in ko potujeva z minijem, si jih z veseljem ogledava čim več na poti, še posebej v Angliji, na Škotskem in Češkem, kjer je v tem oziru resnično kaj videti.

• Kam pa je karavano vodila pot na letošnjem srečanju?

Zbrali smo se torej v Račah in se tam nameravali zadržati kakšno uro, a se je, kot je to običaj, nekoliko zavleklo. Najprej smo se vsi Mini navdušenci med seboj pozdravili, odprli pokrove motorjev in še zadnjič preverili njihovo stanje, dolili olje, postavili na ogled svoje minije, na kratko poklepetali, v nadaljevanju pa smo imeli možnost vodenega ogleda in predstavitev največjih zanimivosti gradu, nad katerim so bili očarani vsi gostje.

Sledila je skupna vožnja čez Dravsko polje do Ptuja, kjer smo se pri Dravi fotografirali s kuliso tamkajšnjega gradu v ozadju. Na poti do Ormoža smo se ustavili pred najstarejšo obnovljeno panonsko hišo, potem pa zavili v Slovenske gorice in naše jeklene konjičke vozili po vinorodnih območjih, kajti vedel sem, da večina udeležencev še nikoli prej ni bila na tistih koncih.

In že nas je čakala krajša degustacija vin v Jeruzalemu, prileglo pa se je tudi okusno kosilo. Po okrepčilu smo se odpravili proti končnemu cilju, do Blaguškega jezera (občina Sveti Jurij ob Ščavnici), kjer je prihod kolone Mini Morrisov različnih barv sprožil veliko zanimanje, naši avtomobil(čk)i pa so bili prava atrakcija za obiskovalce.

Del dolge vrste 'v nulo' zloženih parkiranih Mini Morrisov, ki je tudi ob Blaguškem jezeru pritegovala številne občudujoče poglede

Idilični ambient ob Blaguškem jezeru se je izkazal kot idealni prostor za izvedbo popoldanskega družabnega programa: čeprav je v zraku že visela jesen, so se najpogumnejši odločili za kopanje, nato pa so sledili kviz, podelitev nagrad ter večerna zabava, ki se je seveda zavlekla pozno v noč. Kot odgovorni vozniki smo si kljub temu vzeli tudi nekaj potrebnega časa za spanje, saj nas je v nedeljo čakala panoramska vožnja po čudovitih cestah nazaj do Ptuja in do avtoceste, od koder se je vsak po svoji poti vrnil domov.

Za prijazen sprejem, kakovostno vodenje in zanimivo ter slikovito predstavitev bogate zgodovine gradu Rače, bi se rad v imenu vseh udeležencev zahvalil Matjažu Tomaniču, iskrena zahvala pa gre tudi ostalim, ki so kakor koli pripomogli k dobri izvedbi in primaknili svoj kamenček v mozaik doživetosti naše letošnje skupaj preživete zadnje počitniške sobote.

Na parkirišču Albaugh (bivši Pinus), v neposredni bližini gradu Rače, je Matjaž Tomanič (Pozejdov turizem d.o.o.) goste seznanil z osnovnimi značilnostmi kraja, kamor so se pripeljali s svojimi Mini Morrisi

• Koliko so pravzaprav stara vaša vozila?

Najstarejši Mini Morris bo verjetno naš, je pa iz leta 1966. Večina drugih Minijev je iz zgodnjih 70-ih, kar nekaj iz 80-ih in celo poznih 90-ih let 20. stoletja. Lani smo imeli na srečanju minija iz zadnjega proizvodnega leta 2000. Minije so kar 41 let izdelovali v nespremenjeni obliki in to tej znamki daje prav poseben čar. Seveda se srečanja udeleži tudi nekaj novih modelov Minija, kot že navedeno, pa nas je pospremiло še nekaj angleških starodobnih vozil.

Vsi smo velika prijateljska družina, ki nas druži ista strast.

• In kolikšna je vrednost teh vozil?

Neprecenljiva. Če seštejemo vse ure, vložene v obnovo, tega z denarjem ni mogoče poplačati. Poleg tega v Sloveniji praktično ni možno kupiti klasičnega minija, saj so ti v domačih zbirkah ali v fazi obnove. Večina nas je minija kupila, ko so bili še relativno poceni oz. dosegljivi, danes pa cene vrtočljivo rastejo, predvsem v tujini. Povprečnega minija ni mogoče kupiti pod 10.000 €, na svetovnem tržišču pa posebni Cooper S modeli dosegajo cene tudi okoli 80.000 €.

• Za konec pa še malo h Gregorju Obronku, ki ima v svoji zbirki več minijev. Kateri uživa največjo priljubljenost?

Zanimivo vprašanje, na katerega pa težko odgovorim. Še vedno imam svojega prvega minija, pa ženinca, ki ga je dobila za poročno darilo. Ko se nama je pridružil otrok, sva potrebovala večji avto in po letih iskanja sem v tujini našel Mini karavana. S tem smo največ potovali, tudi po mesec dni smo živeli in potovali v njem.

Doma v garaži pa sta v restavratorskem postopku še dva izjemno redka modela; en je iz leta 1965, ki je najbolj luksuzna različica minija, drugi pa najredkejši dirkalni model iz leta 1964. Oba sta edina taka primerka na področju Balkana. Upam, da nas bo eden od teh naslednje leto že vozil po Račah.

Sonja STEPAN

V Beli dvorani gradu Rače razstava likovnih del z mednarodne likovne kolonije Duplek art 12

Od 4. do 7. junija 2021 je v organizaciji LHD RAY & CO ter pod vodstvom Rajka Ferka potekala tradicionalna likovna kolonija Duplek art 12, ki je, poleg umetnikov iz vseh slovenskih pokrajin, posebna in pomembna tudi zaradi široke mednarodne udeležbe (ta je bila sicer zaradi epidemiološkega stanja letos nekoliko okrnjena).

Kot smo najavili že v prejšnji številki Novic, si je od 6. 8. 2021 dalje ustvarjena dela (s široke palete nastalih slik jih objavljamo le nekaj) mogoče ogledati v Beli dvorani gradu Rače. Vabljeni!

NOVICE OBČINE RAČE - FRAM; javno glasilo

Letnik XXIV, številka 90 - 3/2021; v Račah, septembra 2021

Uredniški odbor: Simona ANTOLIČ - odgovorna urednica,
mag. Zorica ZAJC KVAS,
Simona NAPAST, Jože BOBOVNIK

Jezikovni pregled: Simona ANTOLIČ

Fotografije: Nepodpisane fotografije so posneli avtorji člankov.

Izdajatelj: Občina Rače - Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače

Naslov uredništva: Uredništvo Novic Občine Rače - Fram, Grajski trg 14, 2327 Rače
e-mail: urednistvo.novic@gmail.com; spletna stran: www.race-fram.si

Računalniški prelom: Grafična forma HUTTER, Tržaška c. 34, 2000 Maribor

Tisk: Tiskarna ROJKO d.o.o., Ptujška c. 80, 2327 Rače

Glasilo je tiskano v 2800 izvodih in ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Rače - Fram brezplačno. Ponatis celote ali posameznih delov glasila je mogoč le s predhodnim pisnim dovoljenjem uredništva. Javno glasilo Novice Občine Rače - Fram je vpisano v razvid medijev pri Ministrstvu za kulturo RS, pod št. 52.

Pozdravljena, jesen!

